

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**HAYAT KADINLARININ PSİKO-SOSYAL AÇIDAN
REHABİLİTASYONU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Mehmet Nurullah KURUTKAN

135524

T.O. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
REHABİLİTASYON MERKEZİ

Enstitü Ana Bilim Dalı: ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ
İLİŞKİLERİ
Enstitü Bilim Dalı: ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE SOSYAL SİYASET

Tez Danışmanı: Doç Dr. Ali SEYYAR

Mayıs 2003

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

HAYAT KADINLARININ PSİKO-SOSYAL AÇIDAN
REHABİLİTASYONU

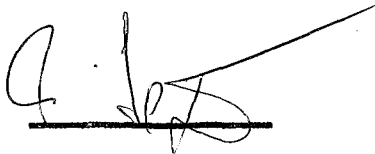
135524

135524

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Mehmet Nurullah KURUTKAN

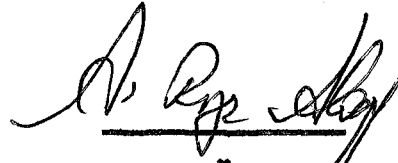
Enstitü Ana Bilim Dalı: ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE
ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ
Enstitü Bilim Dalı: ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE SOSYAL SİYASET

Bu tez .../.../2003 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği/Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Doç. Dr. Ali Seyyar

Jüri Üyesi

Doç. Dr. A. Rıza Abay

Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Osman Sarı

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	VI
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	VII
TABLolar LİSTESİ.....	VIII
ÖZET.....	IX
SUMMARY.....	X

GİRİŞ.....	1
1. FUHŞUN VE HAYAT KADINLARININ KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ VE MAHİYETİ....	3
1.1. Fuhuşun Tanımı	3
1.2. Hayat Kadının (Fahişe) Tanımı.....	5
1.2.1. Fahişe.....	5
1.2.2. Kayıtlı Fahişe (Genel Kadın).....	6
1.2.3. Kayıtdışı Fahişe (Genelev Dışındaki Fahişe)	9
1.2.4. Ticari Seks Çalışanı (Sex Worker)	9
1.3. Tarihi Süreç İçinde Fuhuş Türleri.....	9
1.3.1. Kutsal Fuhuş	10
1.3.2. Meslek Olarak İcra Edilen Fuhuş.....	11
1.4. Fuhşun Tarihçesi	11
1.4.1. Antik Yunanda Fuhuş	11
1.4.2. Eski Romada Fuhuş	12
1.4.3. Kıta Avrupasında Fuhuş(Değişik Avrupa Ülkelerinde Fuhuş).....	13
1.4.4. İspanyol Altın Çağında Fuhuş(1570-1720).....	15
1.4.5. Bizans Döneminde Fuhuş	17
1.4.6. İslam Öncesi Ve Sonrası Dönem (Cahiliyye Ve Sonrası)	17
1.4.7 Osmanlı Döneminde Fuhuş.....	19
1.4.8. Türkiye Cumhuriyetinde Fuhuş	22
1.5. Fuhşu Besleyen Cinsel Sapmalar.....	24
1.5.1. Ensest.....	24
1.5.2. Pedofili (Oğlancılık, Sübyancılık)	25
1.5.3. Sadizm.....	26
1.5.4. Fetişizm.....	26
1.5.5. Mazoşizm	27

1.5.6. Biseksüellik ve Homoseksüellik	27
1.5.7. Röntgencilik (Voyorizm)	29
1.5.8. Pornografi.....	31
1. 6. Fuhuş Tüzüğünde Fuhuş İle İlgili Düzenlemeler.....	32
1.7. Fuhuş Teorileri veya Zararları İle İlgili Bir Değerlendirme	32
1.7.1 .Fuhuş Faydalı ve Gerekli Gören Teoriler.....	32
1.7. 2. Fuhuş Gereksiz ve Zararlı Gören Teoriler.....	34
1. 6. Sosyal Güvenlik Hukuku İle İlgili Düzenlemeler.....	36
2. FUHŞA YOL AÇAN FAKTÖRLER.....	39
2.1 Sosyo-Ekonomik Yönden Geri Kalmışlık ve Geçim Sıkıntısı.....	39
2.2 Aile İçi Şiddet	43
2.3. Boşanmalar.....	47
2.4 Uluslar Arası Boyutuyla Serbest Dolaşım Ve Turizm.....	50
2.4.1 Modern Kadın Ticareti	51
2.4.2 Seks Turizmi.....	52
2.4.3. Seks Turizmi İle İlgili Rakamlar.....	54
2.5 Bağımlılık Yapan Maddeler.....	55
2.5.1. Madde Bağımlılığının Psiko-Sosyal Kaynakları	56
2.5.1.1. Aileden Kaynaklanan Risk Faktörleri:	56
2.5.1.2. Sosyal Çevreden Kaynaklı Risk Faktörleri:.....	57
2.5.1.3 İnsan Şahsiyetinden Kaynaklanan Risk Faktörleri.....	57
2.5.2. Madde Bağımlılığı İle Fuhuş Arasındaki İlişki;.....	58
2.5.2.1. Sigara.....	58
2.5.2.2 Alkol.....	60
2.5.2.3 Uyuşturucu	63
2.5.2.4 Uçucu Madde Bağımlılığı	64
2.6. Psiko-Sosyal Beklentiler Ve Özenti.....	65
2.7. Eğitim Seviyesindeki Düşüklük.....	66
2.8. Pornografi Ve Medya.....	68
2.9. Cinsel Sapmalar	72

3. FUHŞA KARŞI SOSYAL POLİTİKALAR	75
3.1. Fuhşun Ortaya Çıkmamasını Önleyecek Koruyucu Sosyal Politikalar	75
3.1.1. Koruyucu Aile Politikaları	75
3.1.1.1. Aile İçi Şiddete ve Boşanmalara Karşı Tedbirler	78
3.1.1.1.1. Evlenmek İsteyen Çiftler, Aile Danışma Merkezlerinin Kurslarına Tabi Tutulmalıdır.	79
3.1.1.1.2. Aile Danışma Merkezleri, Aile Krizlerinin Çözümünde Aktif Rol Almalıdır.	79
3.1.1.1.3. Fakir Ailelere Ve Parçalanmış Çocuklu Ailelere Sosyal Yardım Yapılmalıdır.	79
3.1.1.1.4. Üvey Çocuğa Sahip Olan Ailelere Eğitim Desteği Sağlanmalıdır.	80
3.1.1.1.5. Sosyal Hizmet ve Bakım Kurumlarının Kapasitesinin ve Sayısının Arttırılması	80
3.1.1.1.6. Medya Şiddet İçeren Ve Fuhşa Teşvik Eden Yayınlardan Kaçınmalıdır.	81
3.1.1.1.7. Boşanmış Veya Terkedilmiş Kadınların Korunması	81
3.1.1.1.8. Şiddet Uygulayan Aile Fertleri, Şiddetin Boyutuna Göre Ya Cezalandırılmalı, Ya da Sosyal Eğitim Kurslarına Tabi Tutulmalıdır.	82
3.1.1.1.9. Şiddete Uğrayan Çocuklar, Kısmen Veya Bütünüyle Kurumsal Yönden Korunma Altına Alınmalıdır.	82
3.1.1.1.10. Korunmaya Muhtaç Çocuklara Hizmet Veren Kurumların Sayısı Ve Kalitesi Arttırılmalıdır.	83
3.1.1.2. Kız Çocuklarını Korumaya Yönelik Tedbirler	83
3.1.1.3. Çocuklarda Meydana Gelebilecek Uyum Ve Davranış Bozukluklarına Karşı Aileye Düşen Görevler	84
3.1.2. İstihdam Politikaları Ve Mesleki Eğitimin Yaygınlaştırılması	85
3.1.3. Hukuki Boyutuyla Fuhşa Karşı Düzenlemeler	87
3.1.3.1. Uluslar Arası Düzendeki Fuhşa (Seks Turizmi Ve Kadın Ticareti) Karşı Mücadele Açısından Uluslar Arası Sözleşmeler	88
3.1.3.1.1. 17 Haziran 1999 Tarihli 182 Sayılı ILO Sözleşmesi	88
3.1.3.1.2. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme 20 Kasım 1989	89
3.1.3.2. T.C. Yasal Mevzuatı Açısından Fuhuş İle İlgili Düzenlemeler	91
3.1.4. Bağımlılık Yapan Maddelere Karşı Mücadele	93

3.1.5 Kitle İletişim Araçlarında Uygulanması Gereken Sosyal Sorumluluk İlkeleri	94
3.1.6. Eğitim Politikalarının Güncelleştirilmesi	97
3.1.7. Fuhşa Karşı Mücadele İçin Fon Oluşturulması	98
3.1.8. Cinsel Sapmalara Karşı Sosyal Politikalar	99
3.1.9. Psiko-Sosyal Beklentilerin Makul Seviyelere İndirilmesi Ve Kişinin Arkadaş Çevresinin Güzelleştirilmesi.....	100
3.1.10. Din Duygusunun Bireylerde Yarattığı Etkiden Yararlanma	101
3.2 Fuhuş Hayatından Kurtulmak İsteyenlere Yönelik Sosya Politikalar	102
3.2.1 Psiko-Sosyal Rehabilitasyon Hizmetlerinin Mahiyeti, Kavramsal Çerçevesi Ve Hedefi	102
3.2.2. Psiko-Sosyal Danışmanlık Hizmetlerinin Kurumsallaştırılması	108
3.2.3. Alternatif Geçim Kaynağına Sahip Olmayanlara Mali İmkanlar Ve İş Bulma.....	109
3.2.4. Hayat Kadınlarının Çocuklarına Yönelik Politikalar	110
3.2.5. Evlendirme	111
3.2.6. Sosyal Konutlara Yerleştirme.....	111
3.2.7. Başka Bir Şehre Yerleşme Ve Yurtdışına İşçi Olarak Gitme.....	112
3.3. Fuhuş Sektörünün İslahına Yönelik Politikalar.....	112
3.3.1 Sektör Çalışanlarının Mesleki İslahına Yönelik Hususlar.....	112
3.3.2. Sektörü Denetlemekle Görevli Olanların Dikkat Etmesi Gereken Hususlar.....	114
4. ÇÖZÜM ÖNERİSİNDE TAKİP EDİLMESİ GEREKEN STRATEJİKESASLAR.....	115
4.1. Kısa Ve Orta Vadede Takip Edilmesi Gereken Sosyal Politikalar	115
4.1.1. Cinsel Tercihlerin Sonuçlarına Karşı Sosyal Devletin Önlem Alması.....	115
4.1.2. Sosyal Reha Ve Prevanatif Sosyal Politikalarda Eşgüdümlülük.....	116
4.1.3. Cinsel Şiddete Karşı Sosyal Politikaların Eğitim Politikalarıyla Desteklenmesi ..	116
4.1.4. Fuhşa Ulaşmayı Zorlaştırıcı Engellerin Konulması	117
4.2. Uzun Vadede Takip Edilmesi Gereken Stratejik Esaslar.....	118
4.2.1. Fuhşa Karşı Ulusal Bir Hareket Planı Yapmak, Uygulamak Ve Gözlemlemek ..	118
4.2..2. Fuhuş Ve Şiddet Konusunda Veri Toplama Kapasitesini Geliştirmek.....	118
4.2.3. Fuhşun Nedenleri, Sonuçları, Maliyeti Ve Önlenmesi Konusundaki Araştırmayı Desteklemek Ve Öncelikleri Belirlemek.....	119
4.2.4. Fuhuş Kurbanları İçin, Fuhuşa Karşı Olan Tepkilerin Güçlendirilmesi.....	119
4.2.5. Fuhşun Önüne Geçme Programlarını, Sosyal Ve Eğitim Politikaları İle Birleştirme	120

4.2.6. Fuhşu ve Şiddeti Önleme Konusunda, Bilgi Transferinin Ve İşbirliğinin Artırılması.....	120
4.2.7. İnsan Haklarını Korumak İçin Uluslararası Anlaşmalar, Kanunlar Ve Diğer Mekanizmaların Takibi Ve Tanıtımı	121
4.2.8. Küresel Kadın Ticaretine Karşı Pratik Ve Uluslararası Alanda Kabul Görmüş Önlemlerin Araştırılması.	121
SONUÇ.....	122
KAYNAKLAR.....	125
ÖZGEÇMİŞ.....	136

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
Ansk.	: Ansiklopedi
b.	: Bin
C.	: Cilt
DGM	: Devlet Güvenlik Mahkemesi
DİE	: Devlet İstatistik Enstitüsü
Doç.	: Doçent
Dr.	: Doktor
GSYİH	: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
H.Ü.	: Hacettepe Üniversitesi
Hız.	: Hazreti
İLO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
KOBİ	: Küçük Orta Boy İşletmeler
Md.	: Madde
MPM	: Milli Prodüktivite Merkezi
Prof.	: Profesör
RG	: Resmi Gazete
SHÇEK	: Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu
SSK	: Sosyal Sigortalar Kanunu
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	: Türk Ceza Kanunu
Trc.	: Tercüme
TÜFE	: Tüketici Fiyatları Endeksi
UHK	: Umumi Hıfzıssıhha Kanunu
UTİHB	: Uluslararası Temel İnsan Hakları Belgeleri
yy.	: Yüzyıl

ŞEMALAR

	Sayfa No
Şema 1: Resmi Açıdan Fahişelik (Hayat Kadını) Genel Kadın	6
Şema 2: Dayandığı İdeoloji Açısından Fuhuş	10
Şema 3: Antik Yunanda Fuhuş Çeşitleri ve Fuhuş yerlerinde Çalışan Fahişeler	12
Şema 4: İngiltere de Victoriya Dönemindeki Genelev Tipleri	15
Şema 5: İspanya da Fahişeliğin Türleri	16
Şema 6: Arap Sosyal Yaşamında İnsan Sınıfları	18
Şema 7: Anormal ve Normal Tercihler Açısından Cinsellik	30

TABLULAR

	Sayfa No
Tablo 1: Fuhuş Mesleğine Başlama Nedenleri [Oğultürk, 1991, 138]	41
Tablo 2: Fuhuş Mesleğine Başlama Nedenleri [Yüksel, 1991, 35]	42
Tablo 3: 1989-1998 Yılları Arasında Boşanmalar ve Nedenleri	49
Tablo 4: Yıllar İtibariyle Yıl Ortası Tahmini Nüfus Ve Boşanma Oranları	49
Tablo 5: Meslekten Ayrılmayı Düşünme Durumları	105
Tablo 6: Mutlu Olma Durumlarının Meslekten Ayrılma Düşüncesine Etkisi	105
Tablo 7 : Mesleği Bırakmayı Ne Zaman Düşündükleri	106
Tablo 8: Meslekten Ayrılışlar Ne İş Yapacakları	107
Tablo 9: Gelecekle İlgili Planları	108

ÖZET

Dört bölümden ibaret olan çalışmamız, hayat kadınlarının değişik alanlarda karşılaştıkları sorunları belirleme ve bu sorunların çözümüne yönelik sosyal siyaset ekseninde bazı somut öneriler bulma gayretindedir.

Birinci bölümde fuhuş kavramının mahiyeti, çeşitleri, tarihçesi, fuhşun yararı veya zararı teorileri ve kayıtlı sektörde fuhşu icra edenlerin sosyal güvenlikleri incelenecektir. İkinci bölümde fuhşu besleyen ve geliştiren; cinsel sapmalar, boşanmalar, psiko-sosyal beklentiler, özentiler, aile içi şiddet, gelirsizlik, sefalet, madde bağımlılığı ve uyuşturucu kültürü gibi unsurlar üzerinde durulacaktır.

Fuhşun arz yönünü oluşturan kadınların ve kızların mesleğe girişi, çoğunlukla gönüllülük esasına dayanmamaktadır. Mesleğe girişte, tecrübesizlik, toyluk, yakınların veya akrabaların suistimali ve istismarı, mafya ve çıkar grupları rol oynamaktadır. Çalışmamızın özünde, bu şekilde süregelen sömürüye, sosyal sorumluluk gereği karşı çıkmaktır. Üçüncü bölümde, ilk planda, gelecekte fuhuş sektörü için potansiyel arz unsuru olabilecek insanları bu sömürü düzeninden koruyucu sosyal politikalar geliştirmek üzerinde durulacaktır. İkinci planda halen sektörde çalışanlardan mesleği bırakmak isteyenlere karşı yapılması gereken psiko-sosyal rehabilitasyon tedbirleri anlatılacak ve son planda mesleği sürdürmek isteyenlere yönelik sektörü ıslah edici ve insanileştirici tedbirlere vurgu yapılacaktır.

Dördüncü bölümde ise, gerçekleştirilmesi düşünülen bu planlar için kısa, orta ve uzun vadeli politikalar bahsedilecektir. Sömürü düzeninin bitmesi ve bataklığın kurutulması isteniliyorsa, birinci, ikinci ve üçüncü planda gerçekleştirilmesi düşünülen politikalar arasında bir eşgüdümün olması gerektiği üzerinde durulacaktır. Unutulmamalıdır ki fuhşa karşı mücadele, insanı duruşun ve sosyal sorumluluğun gereğidir.

SUMMARY

IN THE TERMS OF PSYCHO-SOCIAL REHABILITATE OF PROSTITUTES

Key Words: Prostitution, Prevent Social Policy, Rehabilitate, Arrangement of Prostitution Sector

In this study we have prepared some applicable suggestions to solve various types of faced prostitutes in different areas of social life. Called Psycho-social Rehabilitate of Prostitutes that work consists of four chapters concentrating on analyzing in terms of social policy the problems of prostitutes and offering solutions.

In first chapter, the meaning, types, history, drawbacks or benefits of prostitution in theoretical sense were described. In addition the social security rights of those, who are legal prostitutes will be discussed.

The second chapter, the reasons that cause and support prostitution will be analyzed; sexual deviant, divorces, psycho-social expectations and desire to imitate someone, violence in the family, poverty, drug addiction and culture of using drug.

The third chapter describes the policies that were developed against those causes of prostitution. The conduct of prostitution is not generally performed willingly by prostitutes who were forced to this. There are many reasons that force women to prostitution; among them are greenness, abuse of relatives/ family, inadequate social experience. In order to prevent the abuse of young women, we have proposed social policies that prevent, rehabilitate the victims of prostitution and arrange legal aspect of associated matters.

In the fourth chapter, we have developed short-term, medium-term and long term targets for these three types of social policies described in the previous chapter. In practice, these three policies should be applied in coordination with each other. Fighting against prostitution is a must for humanity

GİRİŞ

Dört bölümden ibaret olan çalışmamız, hayat kadınlarının değişik alanlarda karşılaştıkları sorunları belirleme ve bu sorunların çözümüne yönelik sosyal siyaset ekseninde bazı somut öneriler bulma gayretindedir.

Birinci bölümde fuhuş kavramının mahiyeti, çeşitleri, tarihçesi, fuhşun yararı veya zararı teorileri ve kayıtlı sektörde fuhşu icra edenlerin sosyal güvenlikleri incelenecektir. İkinci bölümde fuhşu besleyen ve geliştiren; cinsel sapmalar, boşanmalar, psiko-sosyal beklentiler, özenti, aile içi şiddet, gelirsizlik, sefalet, madde bağımlılığı ve uyuşturucu kültürü gibi unsurlar üzerinde durulacaktır.

Fuhşun arz yönünü oluşturan kadınların ve kızların mesleğe girişi, çoğunlukla gönüllülük esasına dayanmamaktadır. Mesleğe girişte, tecrübesizlik, toyluk, yakınların veya akrabaların suistimali ve istismarı, mafya ve çıkar grupları rol oynamaktadır. Çalışmamızın özünde, bu şekilde süregelen sömürüye, sosyal sorumluluk gereği karşı çıkmaktır. Üçüncü bölümde, ilk planda, gelecekte fuhuş sektörü için potansiyel arz unsuru olabilecek insanları bu sömürü düzeninden koruyucu sosyal politikalar geliştirmek üzerinde durulacaktır. İkinci planda halen sektörde çalışanlardan mesleği bırakmak isteyenlere karşı yapılması gereken psiko-sosyal rehabilitasyon tedbirleri anlatılacak ve son planda mesleği sürdürmek isteyenlere yönelik sektörü ıslah edici ve insanileştirici tedbirlere vurgu yapılacaktır.

Dördüncü bölümde ise, gerçekleştirilmesi düşünülen bu planlar için kısa, orta ve uzun vadeli politikalardan bahsedilecektir. Sömürü düzeninin bitmesi ve bataklığın kurutulması isteniliyorsa, birinci, ikinci ve üçüncü planda gerçekleştirilmesi düşünülen politikalar arasında bir eşgüdümün olması gerektiği üzerinde durulacaktır. Unutulmamalıdır ki fuhşa karşı mücadele, insani duruşun ve sosyal sorumluluğun gereğidir.

Literatürde fuhşa yönelik çözüm önerilerinden yüzeysel bahsedilmektedir. Yapılan çalışmaların çoğu, hayat kadınlarının sorunlarını tespit etmekle yetinmiştir. Bu olgu

özellikle yapılan saha çalışmalarında daha da belirgindir. Çalışmanın ana hedeflerinden biriside, görülen bu eksikliği gidermeye yöneliktir. Toplumun yabancılaşmış kesimlerini içinde barındıran fuhuş olgusuna karşı geliştirilecek politikaların ilk planda fuhuş besleyen kaynakların kurutulmasına yönelmesi en makul yol olacaktır. Bu yöntemin iki yönden büyük faydası olacaktır. Koruyucu sosyal politikalar toplumların en büyük sermayesi olan insan unsuru (sosyal sermaye) için önemli koruyucu kalkan vazifesi göreceğinden sosyal maliyetler azalacak ve toplumun insan kaynağı daha verimli kullanılacaktır. Ayrıca fuhşun arz yönünü oluşturan insanların sayısı azaltılmış olacaktır. Hayat kadınlığı mesleğine girişlerin gönüllülük esasına dayanmadığı göz önünde bulundurulacak olursa, koruyucu politikaların önemi daha çok anlaşılmış olacaktır.

İkinci planda yapılacak iş ise, fuhuş mesleğini sürdürmek istemeyenlere karşı uygulanacak politiklardır. Şu andaki yürürlükteki fuhuş tüzüğüne göre, mesleği bırakmak isteyenlere yönelik uygulanan tek çözüm yolu, hayat kadınlarına yönelik sosyal içerikli çalışmaları olan dernekler ve vakıfların çalışmalarından yararlanmaktır. Sosyal devlet anlayışını anayasasına derceden ülkemizin bu konuda herhangi bir sosyal politikası yoktur. Bu eksikliği gidermeye yönelik üçüncü bölümde sosyal eksensel politikalarından bahsedilecektir.

Son olarak, her şeye rağmen, hayat kadınlığı mesleğini sürdürmek isteyen hayat kadınlarının çalıştırılma şartlarını ıslah edici ve fuhuş sektörünü düzenleyici politikalarından bahsedilecektir. Bu düzenlemelerin üç boyutundan bahsetmekte yarar vardır. Hayat kadınlarının çalışma şartlarına ve yakın çevresine bağlı düzenlemeler, sektörü denetlemekle görevli olanlar için gerekli düzenlemeler ve sektörün talep yönünü oluşturan insanların göz önünde bulundurulması gereken düzenlemelerdir.

Bu her üç sosyal politika için kısa-orta ve uzun vadeli politikaların geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca politikaların başarılı olması isteniliyorsa, bu politikaların arasında bir eşgüdümün olması gerekmektedir. Sosyal maliyetlerin yükselmesini istemeyen toplumların bu politikaları uygulamasında büyük fayda vardır.

1.FUHŞUN VE HAYAT KADINLARININ KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ VE MAHİYETİ

Anayasamızın değiştirilemeyecek hükümlerinden olan 2. maddesinde işaret edildiği gibi, Türkiye Cumhuriyeti; demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir. Sosyal devlet olma ilkesi, devlete, vatandaşlarının sıkıntılarını çözme görevi vermektedir. Nitekim Anayasamızın 5. maddesinde toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasî, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmak, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak [Gözler,1999:229] devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Sosyal devlet, modern sosyal-siyaset anlayışı çerçevesinde hem kamuoyunun çoğunluğunu ilgilendiren konularda, hem de toplumun marjinal kesimleri sayılan fahişelerle ilgili düzenlemeler yapmak durumundadır.

Biz bu çalışmamızda fuhşu ve kayıtlı sektörde çalışan hayat kadınları konusunu bilimsel bir şekilde analiz ettikten sonra koruyucu sosyal politikalar kapsamında fuhşa karşı mücadele biçimleri ve sosyal hayata yeniden dönmek isteyen hayat kadınlarına yönelik psiko-sosyal rehabilitasyon çalışmaları ekseninde uygun ve gerçekleştirilebilir çözüm ve öneriler üzerinde duracağız..

BM verilerine göre, kayıtlı ve kayıt dışı toplam olmak üzere, dünyada halen 9 milyon kadının seks ticaretinde çalıştığını ve bu çalışmadan çeşitli suç örgütlerine (devletlerin vergilerden aldığı paylar hariç) 10-15 milyar dolar arasında gelir getirdiğini göz önüne alırsak [Radikal,2001] fuhşun yaygınlığı ve sorunun büyüklüğü anlaşılmış olur.

Her toplumda olduğu gibi Türkiye’de de çeşitli nedenlere bağlı olarak kontrollü (kayıtlı) ve kontrolsüz (kayıt dışı) fuhuş yapılmaktadır. Çalışmamızda ağırlıklı olarak kayıtlı fuhuş kavramı ve sorunu üzerinde durulacaktır.

1.1. Fuhşun Tanımı

Encyclopedia of Sociology’e göre fuhuş; cinsel birleşmeleri, maddî bir edim karşılığında ve evlilik akdine bağlı olmaksızın, geçinmek amacıyla yapmaktır. Tanımdan anlaşıldığı

gibi, fuhuş evlilik sözleşmesi olmadan, para kazanmak ya da geçinmek için yapılmaktadır. Bir başka tanımda ise fuhuş; bir kişi ile seksüel hareketin gerçekleşmesi karşılığında ödenen ücretin hizmeti sunana geri dönmesidir [Encyclopedia of Americana,1980: 670].

Fuhuşla ilgili bir başka tanım ise; kiminle olduğu önem taşımayan, duygudan yoksun, genellikle gerçek isimlerin ve kimliklerin belli olmadığı ve önemsenmediği, karşılığı para olarak ödenen cinsel ilişkilere [Oğultürk,1991:6]. Tanımın içinde cinsel ilişkide seçicilik olmaması, cinsel ilişkinin manevi duygulardan mahrum olması gibi temel unsurlar göze çarpmaktadır.

Amerikan toplumunun cinselliği ile ilgili çalışmaları olan Alfred Kinsey ise fuhuşu; para karşılığında, seçicilik göstermeden cinsel ilişkiyi gerçekleştirme olarak tanımlamaktadır [Yüksel,2001:9]. Bu konuda saha araştırmaları yapan Ayşe Yüksel'e göre fuhuş; hayat kadınının maddi kazanç sağlamak amacıyla birisiyle cinsel ilişkiyi gerçekleştirmesi, bu işi duygusal bir istek ve arzu hissetmeden menfaat karşılığı yapmasıdır [Yüksel,2001:9].

Akademik metin ve ansiklopedilere bakılırsa fuhuş tanımlarından şu unsurları çıkartmak mümkündür:

- 1-Cinsel ilişkinin varlığı
- 2-Cinsel ilişkinin, bir çıkar karşılığı olması
- 3-Cinsel partner konusunda seçiciliğin olmaması
- 4-Çoğu kez kerhen çıkar karşılığı bu işi yapan fahişenin, bunu duygusal bir istek ve arzu dışında yapması

İslam dininde fuhuş genellikle “bir kadının evlilik dışında meslek edinerek veya başta para olmak üzere herhangi bir karşılık gözeterek, vücudunu bir erkeğin cinsi tatminine sunması”[İslam Ansiklopedisi,C.4] şeklinde tanımlanır. Bu tanımdan fuhuş ile ilgili olarak şunları çıkartmak mümkündür:

- Cinsel ilişkinin evlilik dışı olarak yapılması
- Cinsel ilişkinin para yada herhangi bir karşılık gözetilerek yapılması

İslam dinine göre nikah akdi olmaksızın yapılan cinsel birleşme zina olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda nikah akdi olmaksızın ve maddi karşılık gözetilerek yapılan fuhuş da zina kapsamında değerlendirilebilir. Ancak, her zina olayı fuhuş kapsamında alınmamalıdır. Çünkü zinada, genelde maddi boyutu olmayan ve daha çok nefsanî duyguların hakimiyeti neticesinde ortaya çıkan karşılıklı bir gönül ve ya aşk bağı vardır. Bunun yanında kadının kadınla, erkeğin erkekle veya anılan şartlarda erkeğin kadınla olan cinsi münasebeti de fuhuşun tanımına girmektedir [İslam Ansiklopedisi,C.4].

31 Ocak 1973 tarih ve 7/5786 sayılı kararname ile “Genel kadınlar ve genelevlerin tabi olacakları hükümler ve fuhuş yüzünden bulaşan zührevi hastalıklarla mücadele” tüzüğünde fuhuş şöyle tanımlanmaktadır; “başkalarının cinsel zevkini çıkar karşılığı tatmin etmeyi sanat olarak gerçekleştirme ve bunun için değişik erkeklerle ilişkide bulunma faaliyetidir.”

Yapılan tanımlardan yola çıkılarak fuhuş, belirli bir kazanç karşılığı, duygusal eğilimlerden yoksun olarak, evlilik bağı dışında, her isteyen cinsel doyumunu sağlama işidir.

1.2. Hayat Kadının (Fahişe) Tanımı

Cemiyetin olumsuz anlamlar yüklediği fahişeleri tanımlamak oldukça güçtür. Çünkü fahişelerin çok azı kayıtlı sektörde çalışmaktadır. Türkiye’deki bütün genelevlerde 2603 kadın çalışmaktadır [Sabah Gazetesi,11/10/2002]. Fahişeye çalıştığı yerin resmi ve kontrol altında tutuluşuna göre yeni isimler verilebilmektedir. “Genel kadın” ya da “ticarî seks işçisi” gibi. Bir çok ismi bünyesinde barındıran hayat kadınlarıyla ilgili akla gelebilen literatürdeki tüm isimleri tanımlayacağız.

1.2.1. Fahişe

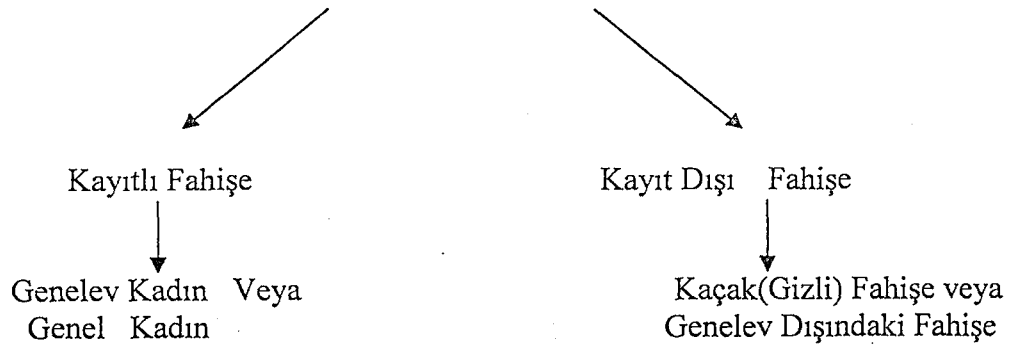
Fahişe, cinselliğini seçici davranmadan kiralayan kadına fahişe yada hayat kadını denilmektedir [Oğultürk, 1991:7]. Para karşılığında seçerlik göstermeden cinsel ilişkiye giren kişiye, fahişe denilir. Fahişe teriminin önüne bir sıfat getirilmeksizin

kullanıldığında, genellikle para ya da mal karşılığında seks yapan kadınları anlatır. Ancak para yada mal karşılığında seks yapan sadece kadın değildir. Erkeklerin bu işi yapmaları halinde, bu erkeklere de erkek fahişe yada jigolo denilmektedir [Encyclopedia of Americana,1980: 672].

Roma Hukukunda İmparator Justinyen zamanında 533 yılının Kanunlar Dergisinde yer alan tanıma göre, fahişe, zevk için değil, para kabul ederek, herkesin önünde kendini ve bedenini teslim eden kadındır [Yüksel, 1991:15]. İngilizce'deki literatürde fahişeye; "prostitute" (fahişe), "street walker" (yol kenarlarındaki müşteri bekleyen kızlar), "whore" (orospu, fahişe ve ya hafif meşrep kadın) , "sex worker" (seks çalışanı) gibi isimler takılmıştır. Türkçe de ise tanımlamak için kullanılan isimlerden tutun da hakarete kadar varan isimlendirmeler vardır. Bunlar sırasıyla şunlardır: "Genel Kadın, Hayat Kadını, Seks İşçisi, Kahpe, Orospu" vs.

Biz çalışmamızda Amerika da Amerikalıların Cinsel Eğilimleri üzerine araştırma yapmakla ünlenen Alfred Kinsey'in fahişe tanımını kullanacağız. Buna göre, fahişe; para karşılığında partnerinde seçicilik göstermeden cinsel ilişkiye giren kişidir [Mandimore, 1999:217].

ŞEKİL 1: RESMİ AÇIDAN HAYAT KADINININ TASNİFİ

1.2.2. Kayıtlı Fahişe (Genel Kadın)

Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğüne göre, "Başkalarının cinsel zevkini menfaat karşılığı tatmin etmeyi sanat edinen ve bunun için değişik erkeklerle

münasebette bulunan kadınlara genel kadın adı verilmektedir. (31 Ocak 1973 tarihli ve 7/5786 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile çıkartılan tüzüğün 15. mad.).

Avrupa Birliğine uyum sağlamak için çıkartılması düşünülen “Fuhşun Kontrolü ve Fuhşla Bulaşan Hastalıkların Önlenmesine İlişkin Tüzük”ün çıkartılması düşünülmektedir.. Bu tüzükte “genel kadın” tabiri yerine hayat kadınlarına “seks çalışanı” denilmektedir [Hürriyet 7 Ocak 2001].

1973 tarihli tüzüğümüze göre genelevde çalışan kadınlara halen “genel kadın” denilmektedir. Tüzüğe göre Zührevi Hastalıklar ve Fuhşla Mücadele Komisyonlarında tescil edilen (tüzüğün 21. Mad.) genel kadınlar “birleşme evleri”(Fuhş maksadıyla muhtelif kimselere kısa müddetler için açık bulundurulan kapalı yerlere “birleşme yerleri” denilir. 17.mad.) ya da “tek başına fuhş yapılan evler” (Fuhşu tek başına yapan kadınların ikametgah edinip içinde fuhş yapmayı alışkanlık haline getirdikleri yerlerdir. 18.mad.) de çalışabilirler. Dolayısıyla gerek birleşme evlerinde gerekse de tek başına fuhş yapılan evlerde çalışan kişilere de “genel kadın” denilir.

Genel kadın olabilmeyen şartlarına geçmeden önce Zührevi Hastalıklar ve Fuhşla Mücadele Komisyonlarının yapısına ve icra ettiği fonksiyonlara bakmakta fayda vardır. Komisyonun kuruluş amacı, fuhşu murakabe etmek, fuhş sebebiyle bulaşan zührevi hastalıkların yayılmasına ve bu yüzden âmme nizamının bozulmasına mani olmak olarak belirtilmektedir.(1.mad.) Komisyonun vazifeleri şunlardır:

1. Fuhş yüzünden bulaşan zührevi hastalıkların yayılmasını önlemek için gereken tedbirler almak,
2. Zührevi hastalıkların ve fuhşun zararlarını ve yayılmasını önlemeğe dair olan kanun ve tüzüklerin gereği gibi uygulanmasını sağlamak,
3. Teşkilatın hesaplarını denetlemek.(4. mad.)

Komisyon belediye ve polis teşkilatının bulunduğu yerlerde kurulmaktadır.(2.mad.) Komisyonun idari kısmını şu kişiler teşkil etmektedir: İllerde; sağlık ve sosyal yardım müdürü, en büyük polis amiri, ahlaka zabıtasında görevli bir memur, varsa deri ve

tenasül hastalıkları dispanseri uzman veya tabiplerinden biri yoksa il merkez hükümet tabibi ve varsa il sosyal hizmet merkezinden bir sosyal hizmet uzmanı, İlçelerde; hükümet tabibi veya en kıdemli merkez sağlık ocağı tabibi , bunlar yoksa belediye tabibi, varsa zührevi hastalıklar muayene tabibi, en büyük polis amiri, varsa ahlâk zabıtasından görevli bir memurdan kurulur.(6.mad.)

Tüzüğün 21. maddesinde “genel kadın” olabilmenin şartları şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Fuhşu sanat edinmek ve tüzüğün 20. maddesine göre komisyonun onay vermesi gerekir.
2. 21 yaşını bitirmek.
3. T.C. vatandaşı olmak, ya da hiçbir ülkenin vatandaşı olmamak
4. Çalışacak kişinin evli olmaması (122. maddeye 31/01/1973 gün ve 7/5786 sayılı kararnameyle eklenen madde)

Yeni çıkartılması düşünülen Fuhşun Kontrolü ve Fuhşla Bulaşan Hastalıkların Önlenmesine İlişkin Tüzük’e göre, genel kadın olabilmenin şartları şu şekilde yeniden belirlenecektir. Düşünülen yeni şartlar şu şekildedir:

- 1- T.C. vatandaşı olmak.
- 2- Başvurduğu tarihte 21 yaşını doldurmuş olmak.
- 3- Evli olmamak.
- 4- Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmak.
- 5- Fuhşla bulaşan hastalık taşımadığına ve fuhşu meslek olarak yapmasına engel sağlık sorununun bulunmadığına dair resmi sağlık kuruluşlarından alınacak bir rapor.
- 6- Kayıt dışı ve gizli fuhş yapmasından dolayı kolluk kuvvetleri tarafından hakkında 3 kez işlem yapılmış olması.
- 7- Fuhşu önleme komisyonuna genelev ile işletmecisine ya da birleşme evine ilişkin bilgileri sunarak yazılı başvuru yapmak.
- 8- Fuhşu yapacak kişinin en az ilköğretim düzeyinde okulu bitirmiş olması [Milliyet, 21 Kasım 2002].

1.2.3. Kayıt Dışı Fahişe (Genelev Dışındaki Fahişe)

Kayıt dışı fahişе, kolluk kuvvetlerinin ve diğеr yetkili kurumların bilgisi ve izni dışında, para karşılığı partnerinde seçicilik göstermeden cinsel ilişkide bulunan kişidir. Bu kişiler, genelde yol kenarlarında, otellerde, gazinolarda, barlarda, gece kulüplerinde ve kendi evleri gibi değışik yerlerde kaçak olarak çalışmaktadır.

Gizli fuhuşta yakalananlara, adli ve idari işlem yapılır. Adli işlem, fuhuşu yaptıran ve aracı olanları, adli mercilere sevki, idari işlem ise, fuhuş yapılan mekanı, vilayet- mülki amir onayı ile 1 gün ile 90 gün arasında değışen sürede kapatmaktır.. Gizli fuhuş yapanları zührevi hastalıklar hastanesine sevk edilir.. Herhangi bir hastalık varsa rapor edilip, tedavisi yapılır, yoksa serbest bırakılır. Adli mercilere sevk edilenler de çok komik cezaları (90 bin gibi ağır para cezası) ile salıverilmektedir [Zaman Gazetesi, 11 Temmuz 2000].

1.2.4. Ticari Seks Çalışanı (Sex Worker)

Fuhuşun Kontrolü ve Fuhuşla Bulaşan Hastalıkların önlenmesine ilişkin tüzükte de belirtildiğı gibi “seks çalışanı,” fuhuş yapmayı meslek edinen ve bu nedenle komisyon tarafından tescil edilen kişidir [Hürriyet, 7 Ocak 2001]. Kayıt dışı sektörde çalışan insanlar daha az yerme ve aşağılanmayı içerdığı için, bu tanımı daha çok desteklemektedir. Ayrıca fuhuş sektöründe çalışan insanlar, kendilerine ticari hayatın herhangi bir kolunda çalışıyormuş izlenimi verdiği için, bu tabiri ısrarla kullanmak istemektedir. Çünkü ahlâki bir ölçüye dayanmayan, tamamen meslek kavramına dayalı bir tanımlamayı içeriyor.

1.3. Tarihi Süreç İçinde Fuhuş Türleri

Tarihi süreç göz önünde tutulursa iki türlü fuhuştan söz edilebilir: Bazı çok tanrılı dinlerde ortaya çıkan kutsal fuhuş ve meslek olarak icra edilen fuhuş.

1.3.1. Kutsal Fuhuş

Kutsal fuhuşa ait en eski yazılı belge, Mezopotamya’da Ur şehrinde ortaya çıkmıştır. Sümerce yazılmış tablet, Tanrıça “İnanna”nın hizmetinde tapınakların hizmetinde bulunan kutsal fahişelerden bahsetmektedir. Ömürlerinde bir defa cinsi münasebete girecek çok sayıda kadın, odalarda vazifesini yaptıktan sonra tapınaktan ayrılabilirdi. Bu ilişki, ona toplumda kanunlarla desteklenmiş miras ve işlenen toprağın gelirini elde etme gibi bazı haklar vermekteydi. Diğer kadınlara göre ayrıcalıklı bir haktı [Corbett, 2001].

Mezopotamya’daki bu gelenek diğer topluluklara bir miras olarak kaldı. Samilerde “İştâr” adı verilen tapınaklarda “Kadıştû” veya “Zermaştû” adı verilen kutsal fahişeler vardı. Suriye ve Filistin’de Adonis tapınaklarında kutsal fuhuş icra ediliyordu. Eski Babil, Mısır, Suriye, Frigya ve Lidya devletlerinde de kutsal fuhuşun izine rastlanmaktadır. Hatta ünlü Hamurabi kanunlarında Kutsal Fuhuş ile ilgili düzenlemeler vardır [İslam Ansiklopedisi, C.4:209].

Ortaya çıkış sürecine bakıldığında, çok tanrılı dinlerin tapınakların hizmetlerini gören kadınlar, zamanla bazı kutsal şeylerle bütünleştirilip kuşallık kazandılar. Bu insanların tanrının iradesini aktarma yada kutsama veya lanetini yerine getirme gücüyle donatılmış olduğu düşünülürdü. Bunlarla ilişkiye girildiğinde göğün yeri dölediği ve bereketlendirdiği düşünülüyordu [Corbett, 2001];[İslam Ansiklopedisi C.4].

ŞEKİL 2: DAYANDIĞI İDEOLOJİ AÇISINDAN FUHUŞ

1.3.2. Meslek Olarak İcra Edilen Fuhuş

Tezimizin genelinde meslek olarak icra edilen fuhuştan bahsedildiği için, çok fazla ayrıntıya girmeyeceğiz. Bu sanatı icra eden insanlar genellikle yaşamını bu meslekten kazanmaktadırlar.

1.2. Fuhşun Tarihçesi

Fahişelik, bazıları tarafından dünyanın en eski mesleği olarak [Wells,2000:9] nitelendirilmektedir. Fuhşun tarihi, yazılı kaynakların yazılış tarihine kadar eskiye götürülebilir. Daha kolay anlamak ve kategoriler halinde sunmak açısından fuhşu, gerçekleştirilen coğrafya itibariyle incelemeyi uygun gördük. En eski yazılı medeniyetlerden olan Yunan Medeniyeti coğrafyasıyla konuya giriş yapalım

1.2.1. Antik Yunanda Fuhuş

Eski Yunanda fuhuş üçe ayrılabilir: a- İlk olarak “hiedodoleia” denilen “kutsal fahişelik” tapınaklarda gerçekleştirilmekteydi. Tapınaklarda kendini göğün yeri döllemesi ve bereketlendirmesi vazifesini gerçekleştiren kutsal varlık olarak bütün erkeklerin hizmetine sunan kadınlar vardı. Bu kişiler önceleri tapınakların temizlik hizmetlerini yerine getiriyorlardı. Sonradan tapınaklara gelenler tarafından bir kutsallık atfetmeye başlandı.[İslam Ansiklopedisi, C 4]

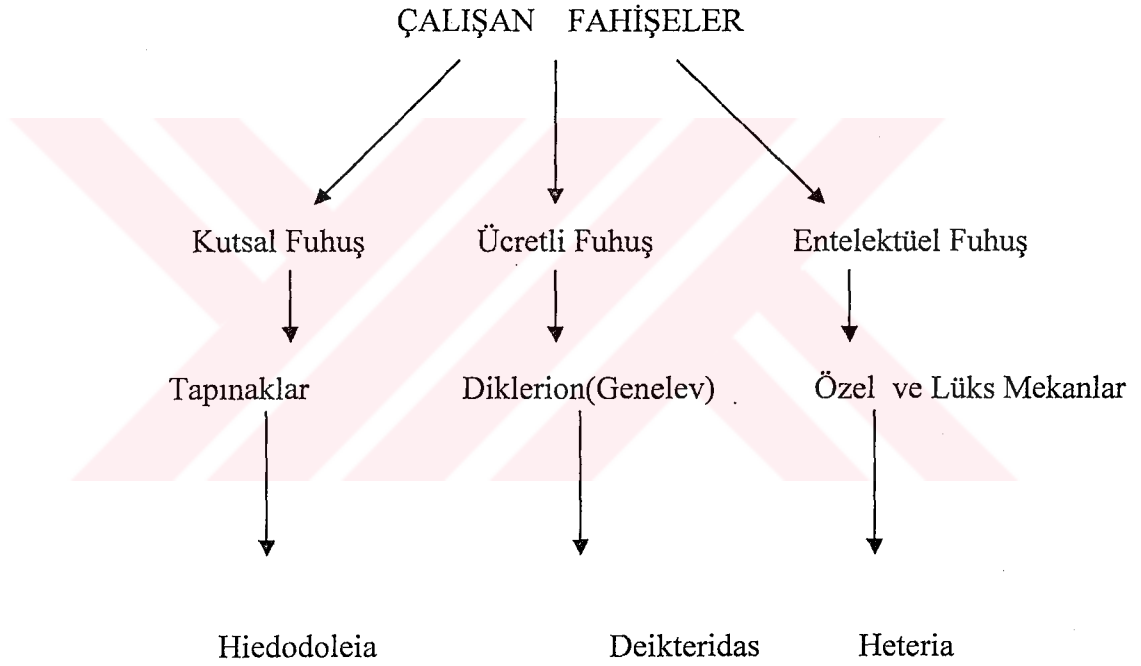
b- İkinci grupta ücretli fahişe olarak bilinen fahişeler, c- Son olarak yanında kafa zevkinize hitap ettiği söylenen, entelektüel fuhşu gerçekleştiren “heteira” olarak bilinen fahişeler vardı. Bunlar lüks giyinirler, çok iyi konuşurlar ve toplumun üst katmanlarına hitap ederdi. Daha çok zenginlerle metres hayatı yaşar ve onların cinsel ihtiyaçlarını karşıladıkları gibi, bilgi birikimleriyle iyi bir sohbet arkadaşı olabileceklerini göstermeye çalışırlardı. Bu o dönemin entelektüel fuhşunu temsil etmekteydi [Wells,1997:11]. O dönemde Genelevlerine “diklerion” adı verilmekteydi [Daninos.1973:10].

Fahişelerin, toplumsal hayatta soylu kadınlardan ayırt edilebilmeleri için saçlarını sarıya boyatmaları gerekirdi [Daninos,1973:10].

Bu dönemde genelevlerde çalışacak insanların yetişmiş ve kalifiye eleman olmaları için fahişe okulları açıldı. Bu okullarda daha önceden bu konuda tecrübeli olan yaşlı fahişeler, yeni başlayanlara güzel giyinme, makyaj yapma, seksi, sevimli ve çekici olma sanatını öğretirlerdi [Wells,2000:11-12]. Günümüzde Belçika’da Fahişelik Yüksekokulu bu amaçlarla açılmıştır [Zaman Gazetesi,20/09/1999].

Yunan ordusunun yapılanmasına parasal katkı sağlamak için devletçe işletilen bir kurum olarak İ.Ö 504 yılında Atina’da genelevler açılmıştır [Wells,1997:12].

ŞEKİL 3 : ANTİK YUNANDA FUHUŞ ÇEŞİTLERİ VE FUHUŞ YERLERİNDE

1.2.2. Eski Romada Fuhuş

Eski Roma’da fuhuş, kutsal fuhuş ve ücretli fuhuş olarak ikiye ayrılırdı. Eski Roma’da, günümüzde asayiş şubesinin yaptığı vazifeyi gören “aedile” kurumunda kayıtlı 32.000 fahişe vardı. Dünyevi ya da ücretli fahişenin giysileri onu diğer kadınlardan ayıracak şekildeydi. Topluma karışmasına ve genellikle gündüzleri sokakta dolaşmasına izin verilmezdi. Genelevlere “lunapar” deniliyordu [Wells,2000], [İslam Ansiklopedisi,C 4].

İÖ. 180 yılında, Eski Roma'da fahişelere çalışma belgeleri (lisencia-stupri) verildi. Roma İmparatorluğu döneminde fuhuş hamamlarda, meyhanelerde, berber dükkanlarında serbestti [Shekman, 1996:61].

Roma toplumunun ahlâken ve sosyal yönden bozulmasına milattan sonra 5.yy başında İmparator Theodosios bazı kanunlar koyarak dur demek istedi. Yaptırımların başında; kızlarına ve kölelerine fuhuş yaptıran babaları ve köle sahiplerini sürgüne göndermek vardı [Daninos,1973:22].

1.2.3. Kıta Avrupasında Fuhuş(Değişik Avrupa Ülkelerinde Fuhuş)

Kıta Avrupası'nda dağınık ve gizli yapılan fuhuşu kontrol altına alma ve bundan nemalanmayı , kiliseler akıl etmiştir. Nitekim 1287'de St. Paul Katedrali Papazı ve Ruhani Meclisi, fahişeler için mülkler kiraladı. 1309'da Strasborg Psikopozu gelirini arttırmak için bir genelev kurdu [Wells,1927:22-26]. Kayıt dışı çalışanları, Kilise, engizisyon kanalıyla cezalandırıyordu.

Avrupa'nın çeşitli kentlerinde çalışan fahişelerin diğer insanlardan farklı giyinmeleri bir nizama bağlandı. Fahişeler, Almanya'da mavi şeritli sarı şapka takmak, Viyana'da omzuna sarı bir mendil iliştmek, İsviçre'nin Zürih kentinde ise küçük kırmızı şapka giymek zorundaydı [Wells,1997:36-38].

Devletçe genelevin ve çalışanlarının kontrol altında tutulmasının altında, genç kızların ve kadınların satışından elde edilen büyük kârların getirdiği sınırsız para imkanı yatmaktaydı. Bunun için, Avrupa'nın çeşitli kentlerindeki kadın pazarları yasa ve yönetmeliklerle düzenlenmekteydi [Wells,1997].

Parisli fahişeler, 1474 yılında , kraldan bazı imtiyazlar elde ettiler. Dönemin kralı tarafından frengili olan hayat kadınları için, ufak cep harçlığı verilmeye başlandı. Toplumsal hayatta kendilerini diğer insanlardan ayıran sarı giysilerden 6. Charles (milattan sonra, 1512) zamanda kurtuldular [Wells, 1997:37].

Savaşta sürekli yer değiştiren askerlerin cinsel ihtiyaçlarını görsün diye bazı krallar tarafından bizzat fahişeler seferlere götürülüyordu. Ayrıca, daha önce köle pazarları

olarak kullanılan liman şehirleri, fuhuşun yaygın olduğu yerlerdi. Devletin kontrolünün dışındaki genelevler de ya senatörlere ya da yüksek mevki sahiplerine aitti [Wells, 1997: 40].

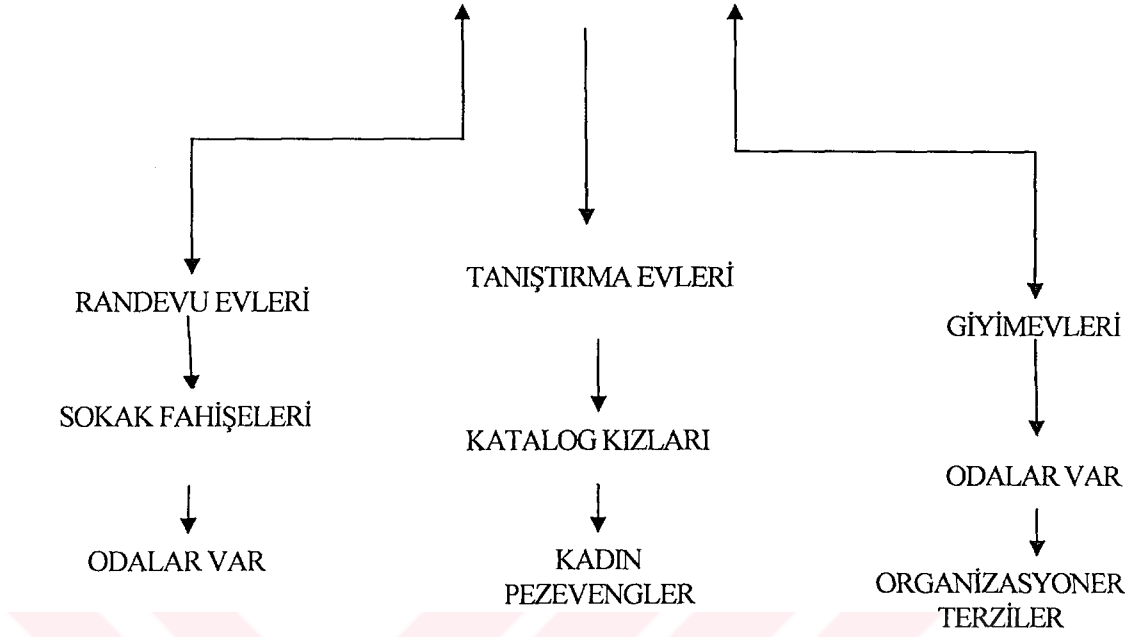
İngiltere’de fuhuş sektörü yaklaşık 400 yıl boyunca Kilise’nin (Winchester Psikoposluğu) hakimiyetindeydi. Psikoposluk, bu sürede 18 genelev açtı. Çalışanların ıslahına ve topluma kazandırılması bir yana, meslekten ayrılmak isteyenler ağır bir şekilde cezalandırıldı.

İngiltere Kralı 8. Henry, klisenin genelevlerini ele geçirmeye çalışan ve ruhban sınıfına uygulanan zorunlu bekarlık yeminini kaldırmaya çalışan Reformcu Parti’nin kışkırtmalarıyla 13 Nisan 1546’da dinsel kurumlara bağlı tüm genelevleri yasa dışı ilan edilince, fuhuş kontrol dışı alana kaydı. Genelevleri ağırlıklı olarak , Londra parlamento temsilcileri işletmekteydi [Wells, 1997: 48].

19. yüzyılda genelevler, randevu evleri, tanıştirma evleri ve giyim evleri olarak üç’e ayrılıyordu. Victoriya döneminin ahlâkçı yapısından kaynaklanan bir anlayış gereği bekarlık önem kazanmaya başladı. 1885’te genelevlerde bakire fahişeler, revaçtaydı [Wells, 1997:66].

1862’de Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından fahişeliği incelemek üzere bir kurul oluşturuldu. İlk bulaşıcı hastalıklar yasası 1864 yılında çıktı. Yasanın uygulanması çok vahşi oldu. Zorunlu muayenelerde hassas vajinal enfeksiyonlar zührevi hastalık olarak değerlendirilerek hayat kadınları hapisane benzeri hastanelere konuluyordu. Zorunlu muayenede yeteri kadar hijyene dikkat edilemediği için zorunlu muayene zorunlu enfeksiyon sonucunu doğurabilmekteydi. Aylık rahatsızlıkları dolayısıyla Zührevi Hastalıklar Hastanesinde tutulanlar oldu. Yasanın ihbar sistemine ve muayene başına prime dayalı oluşu nedeniyle suüstimmaller çoğaldı. Ahlak masası tarafından getirilen her kadın için, görevliler (doktorlar ve ahlak masası ekipleri) para alıyordu [Wells, 1997:72].

ŞEKİL: 4 İNGİLTERE’DE VİCTORYA DÖNEMİNDEKİ (1860-1889) GENELEV TİPLERİ

Hastanelerdeki zihniyetin insancıl olmaması ve çok kötü şartların ağırlığı, bazı örgütlerin kurulmasına sebep oldu. Hanımlar Ulusal Örgüt’ü, Londra Komitesi gibi örgütler bir yandan bulaşıcı hastalıklar yasasının kaldırılması yada düzenlenmesi için gazete çıkarttılar. Bu baskılar neticesinde 1880’de Hanımlar Ulusal Örgüt’ü tarafından , Brüksel ana mahkemesinde 12 genelev sahibine dava açıldı ve çoğu suçlu bulundu. Bunun sonucunda varolan şartları keyfi olarak daha da zorlaştıran bazı ahlak masası ekipleri tutuklandı ve bunlarla işbirliği yapan bazı güvenlik görevlileri görevden alındı [Wells, 1997].

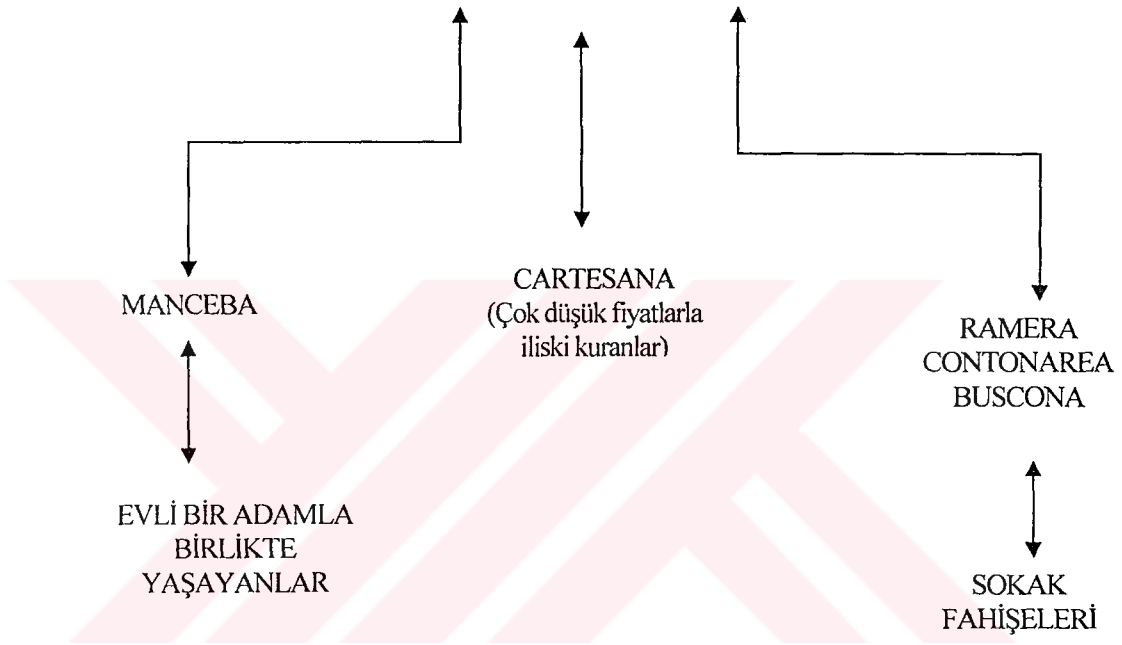
1.2.4. İspanyol Altın Çağında Fuhuş(1570-1720)

Eski Roma’da olduğu gibi fuhşun yaygın olduğu yerlerin başında askerlerin yoğun olduğu bölgeler geliyordu. Ayrıca Avrupa’nın en önemli öğrenci şehirleri olan İspanya’nın Salamanca ve Alcale de Honarez [Kumrular, 1999a]; aynı zamanda fuhuş için bir cazibe merkeziydi. Fahişelere “Ramera” denilmekteydi.

16. yüzyıl İspanya'sında fuhuşun merkezi Sevilla şehridir. Bu dönemdeki genelevlerin en ünlüleri, El Compus, La Olivera, El Porto, Lavapies ve aristokratik müşterisiyle tanınan Las Soleras idi [Kumrular, 1999a].

1630 yılında Madrid'de 3000 fahişe kayıtlı idi. Bunlara sokaklar da mesleğini icra ettikleri için sokak fahişesi manasında "Buscona" denilmekteydi [Kumrular, 1999a].

ŞEKİL:5 İSPANYADAKİ FAHİŞELİĞİN TÜRLERİ

16. yüzyılda İspanya'da genelevde çalışma şartları şöyle idi: Bir kadın genelevde çalışmaya başlamadan önce mahalle yöneticisinden 12 yaşından büyük olduğuna, bekaretini kaybettiğine, anasız-babasız kaldığına yada ana babasını hiç göremediğine ailesi tarafından terk ettiğine ve asil bir sülaleden gelmediğine dair belge getirmesi gerekiyordu [Kumrular, 1999]. Sokağa çıkacak fahişe, fahişe olduğunu gösteren kıyafetler giymek zorundaydı.

1570 yılında II. Felipe'yle başlayan fuhuşla mücadele kararlılığı,(II.Felipe ile klise arasında ihtilafların çıkması üzerine daha çok din adamlarının işletmeciliğini yaptığı genelevlere karşı kral tarafından savaş açıldı.) IV. Felipe zamanında meyve vermeye başladı. 1628 yılında 8 yıllık sıkı bir denetimden sonra, ülkede bilinen 800 genelev kapatıldı. [Kumrular, 1999b]; İspanya'da zina çemberi içindeki kadınların hiyerarşik

yapıları: Gofa veya Rubiza'lar sokak fahişeleri idi. Skandala meydan vermeden kendi evlerinde erkek kabul eden kadınlara mujeres de amor; evlenmediği halde saflığını korumayan kadın denilirdi. Bekaretini koruyanlara “dancella” denilmekte idi. [Kumrular, 1999b]; Ayrıca aylık olarak kiralanan “meseda”lar vardı.İsteyen meseda denilen kadınları bir ve ya üç ay arasında değişen sürelerde kiralayabiliyordu.

1.2.5. Bizans Döneminde Fuhuş

Tanınan bir meslek olan fahişelik, Konstantinopoliste, Constantinus Forumu ile fırıncılar semti arasındaydı (şimdiki Galata civarı). Hatta öyle ki fahişelikten gelme olan Theodoro, İmparator I. Justinianos evlenip İmparatoriçe olunca fahişeliğe karşı ön yargı ve tutumlarda belirgin bir yumuşama görüldü [İstanbul Ansiklopedisi 1997:342].

İmparatoriçe Theodoro fakir aile kızlarını satın alan kadın tüccarlarını saraya getirtir ve paralarını geri vererek küçük kızları kurtarırdı. Fahişeleri ıslah etmek amacıyla özel manastırlar kurdu [İstanbul Ansiklopedisi. 1997:342].

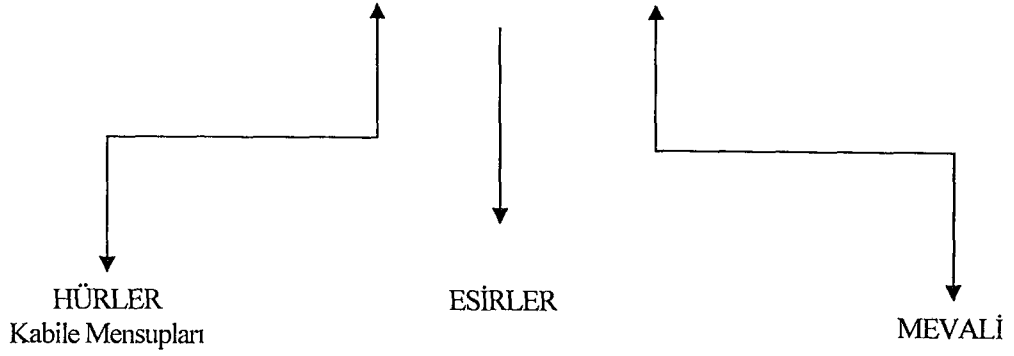
2.6. İslam Öncesi Ve Sonrası Dönem (Cahiliye Ve Sonrası)

Cahiliye döneminde Araplar, sosyal yaşam itibarıyla hürler, köleler ve mevali olmak üzere üç sınıfa ayrılmaktaydılar. Hürlerin sahip olduğu hukuk ve şereften yoksun olan esirler, köleler ve cariyelerden oluşmaktaydı. Köleler ile hürler arasında orta bir sınıf olan mevaliler, azad edilmiş kölelerdi [Günaltay, 1997:114].

Cahiliye döneminin üst tabakadaki müşrik arap kadınları fuhuşu haram kabul ederlerdi. Hür ve soylu kadınların zina etmeyeceği düşüncesi yaygındı. Fuhuş, daha çok cariyeler tarafından gerçekleştiriliyordu [Yazır, 1997: VI:19]. Fuhuşun kontrolü, Abdullah b. Cüd'an gibi esir tüccarlarını elinde idi. Şuriye ve Hicaz arasındaki Dumetu'l-Cendel'deki fuara Kelb kabilesi, fuhuş maksadıyla bir çok cariyeye getirmiş ve fuhuş yapmaları için onlara zor kullanırdı. Fuhuş ağırlıklı olarak cariyelere zorla yaptırılırdı. Bunlardan biri de İslam bilginleri tarafından ikiyüzlü olarak nitelendirilen Abdullah b. Übeyy idi [Hamidullah, 1993:526].

ŞEKİL:6

ARAP SOSYAL YAŞAMINDA İNSAN SINIFLARI

Cahiliye döneminde iki çeşit fuhuş vardı. Müşterek ve muhtas. a- Müşterek herkesin bildiği, genelevde yapılan fuhuş gibi; b-Muhtas ise, birini dost tutarak, gizlice yapılan fuhuştu. Müsterek fuhuş genellikle cariyelerle yapılırken, dost tutmak ya da metres hayatı diyebileceğimiz fuhuş ise daha çok hür kadınlar arasında görülürdü [Keskin, 2002:31]. Dost hayatı yaşayan kadınlara “zevatül ahdam” da denilirdi [İslam Ansiklopedisi C.4].

Cahiliye devrinde birçok yerleşim merkezinde ve ticaret kervanlarının uğrak yerlerinde “mahur” adı verilen içinde içki alemlerinin yapıldığı genelevler vardı. Bu tür ilişkilerde cariyeleri pazarlayanlara “kavvad” denilirdi. Ayrıca eşini veya çocuğunu kıskanmayıp fuhuşa itenlere “deyyus” denilirdi [İslam Ansiklopedisi, C.4].

Fahişelik yapan cariyeler öksürerek ilişki teklifinde buldukları için kendilerine “kahbe” denirdi. Özellikle kıtlık zamanlarında karınlarını doyurmak için bir veya birkaç erkekle beraber olanlara “dımd” denilirdi [İslam Ansiklopedisi, C.4].

İslam geldiğinde Medine’de patronlarının müşrik(İslam’a inanmayan) olduğu dokuz genelev bulunuyordu [Yazır, 1997: C.5].

Fuhuşu besleyen ve yaygınlaştıran uygulamalardan olan Cahiliye’deki nikah çeşitlerinden de bahsetmekte fayda vardır. Bunlar 4 tanedir: Birincisi “Baği” denilen kadınların kapılarına bayrak asmasıyla içeriye serbestçe giren erkeklerle ilişkiye

girmesidir. Kadın hamile kalınca, kendisiyle ilişkiye girenler toplanır, kaifler (nesep tayin ediciler) çağrılırdı. Kaif çocuğu içlerinden birisine nispet ederdi [Mernissi, 2001:45]. İkincisi, on kişinin altındaki bir gurup, kadınla cinsel ilişkide bulunurlardı. Kadın hamile kalıp doğurunca, kendisiyle ilişkiye giren adamları çağırır ve içlerinden birini beğenerek “çocuk senindir” derdi. Adam çocuğu reddedemezdi [Savaş, 2000:40]. Üçüncüsü; “İstibda” nikahı da denilen kocanın, kendince asil bir evlada sahip olmak için karısını falanca adama göndermesi ve ondan döl aldırması denilen bir uygulama vardı [Buhari,1999,C.6:132]. Dördüncüsü; bir adam karısını boşar veya ölürse, adamın büyük oğlu bu kadınla (üvey anne olma şartı vardı) evlenmek istediğinde elbisesini o kadın üzerine atıp nikahına alırdı [Buhari, 1999, C.6:132].

Ayrıca Medine’de Yahudi lider Fityan’ın ve Yemame bölgesi başkanlarından birinin, gelinlerin ilk gecesinde onlarla yatma adeti vardı [Savaş, 2000:40].

Ayrıca savaş dönemlerinde geçici olarak izin verilen mut’a nikahından da bahsetmekte yarar var. Mut’a geçici evliliğdir. Erkek, kadına “belli bir miktar para karşılığında seninle birlikte olacağım” der. Bu tür evlilik, sonra Hz. Peygamber tarafından yasaklandı [Mernissi, 2001:47].

2.7 Osmanlı Döneminde Fuhuş

Kayıtlara geçmiş en eski fuhuş vakası 1540 yılında gerçekleşmiştir.1540 yılında fuhuş yaparken yakalanan kadının, cinsel organı ustura ile kesilmiştir. Emri veren Kanunî Sultan Süleyman’ın vezirlerinden Lütfi Paşa’dır. Lütfi Paşa, kötü yola düşmüş kadınlara çok sert davranması ile tanınırdı [Sabah Gazetesi, 8/12/2002]. 1565 yılında (Kanunî’nin son yılları) Galata dışında Sultankır Mahallesi’nde Giritli Nefise, Arap Fatı, Atlı Ases, Kamer, Balatlı Ayni ve Narin adlı fahişeler basılıp hapse atılmaktadır [Scognamillo, 1994:139].

II.. Selim döneminde özellikle Eyüp’teki çamaşırhanelerde süren fuhuş, 1567 yayınlanan ferman ile son buldu. İstanbul kadısına bütün fahişelerin tespit ve teftiş edilmesi için emir gönderen Sultan Selim, bu türden kadınların toplattırılıp hapse

atılmasını ister.1570 yılında başka bir fermanla ise bekar çamaşırı yıkayan kadınların bekar çamaşırı yıkamaları yasaklanmıştır. Yasaklanmanın sebebine gelince, çamaşırı dükkanına gelen kimi müşterilerin o mekanlarda uygunsuz yakalanmalarıdır [Sabah Gazetesi, 8/12/2002] , [Scognamillo, 1994:141].

XVI. yüzyıl Osmanlısının fuhuş merkezleri; Galata, Tophane ve Eyüp'tü. Aynı dönemde, kadın kılığına girip hanımların isteklerini karşılayan, “Yenişehirli Mustafa” bir jigolo örgütü kurmuştur [Sevengil, 1990:20].

1780'lerin Taksim, fahişeler için bir sefalet ve sefahat yeri idi. 19. yüzyılın ortalarına kadar daha çok evlerde ve eğlence mekanlarının üst katlarındaki odalarda gerçekleşen fuhuş, yüzyılın son çeyreğine doğru kurumsallaşmıştır. Nitekim 1860 yılında Aksaray'da İranlı İbrahim'in açtığı geneleve “Acem'in Kerhanesi” denilmeye başlanmıştır. 1890-1900 yıllarında Asya Kıtasında ruhsatsız ve kaçak genelevler, Üsküdar'ın bir mahallesi olan Bülbüldere de yoğunlaştı [Scognamillo, 1994].

Devrin hâkim kültürünün toplumdaki yaygınlığı karşısında kamuflaje giren fuhuş temsilcilerinden Asalı Molla adındaki sarıklı, cübbeli asalı şahıs, paşalar ve beyefendilere, evli kadınları ve güzel kadınları pazarlamaktaydı. 1898 yılında Beyoğlunda “Spance” adlı birahanenin üst katında, odalarda fuhuş, mezeleri sunanlar tarafından gerçekleştiriliyordu. Yine Taksim'de Corci'nin lokantasında da benzer odalar bir baskın sonucu ortaya çıkıyor [Alus, 1994].

1845 yılında İstanbul'da Ahlâk Zabıtası kuruldu. Daha önceki zamanlarda ahlak dışı işlenen suçlara seraskerlik bakıyordu. Yeniçeri Ocağı kaldırıldıktan sonra bu görev, evi kapatma yetkisi de dâhil olmak üzere Subaşıya verildi [Seyda, 1973:49].

İlk Travesti gazinosu olan Dodi'nin gazinosunda (1875-1885), eşcinsel fuhuş gerçekleştiriliyordu. II. Abdülhamit döneminde genelevler, İstanbul'un Avrupa yakasında Yeniçarşı ve Çiçekçi sokağında toplandı. Çiçekçi sokağında, “Madam Manika,” “Madam Sofya” ve “Madam Muanniki'nin” genelevleri meşhurdu [Rasim, 2000].

1908 yılında Çiçekçi Sokağındaki genelevler kapatıldı. 1915 yılında Zührevi Hastalıkların yayılmasını önlemek için bir örgüt kuruldu [Scognamillo, 1994:141].

I. Dünya savaşında, İstanbul servet ve sefaletin yaşandığı bir yer hâline getirildi. Savaş enflasyonun sebep olduğu spekülâtif girişimler, geleneksel Osmanlı gelir bölüşümünü çarptırılmış, kısa sürede savaş zenginlerinin doğmasına neden olmuştu. İstanbul'un geniş bir kesimi yoksullaşırken, eğlence düşkünlüğü, alkol, kumar, kadın ticareti, hatta kokain giderek yaygınlaştı. Sefalet, yoksulluk, açlık, kimsesizlik, aile bağlarını zorluyordu. Geçim derdi Osmanlı müslüman kadınına da sokağa itiyordu. Ahlâkî dejenerasyonun etkisiyle fuhuş sektöründeki Müslüman-Türk sayısı arttı [İstanbul Ansiklopedisi, 343].

Osmanlı Devletinde yabancılar, fuhuş dahil her türlü mesleği serbestçe icra edebiliyorlardı. Fahişeler, kapitülasyonların güvencesi altındaydılar. İstanbul'da mütareke yıllarında, yabancı vesikalı fahişeler arasında Rus Kadınlar 171 kişiyle başta geliyordu. 90 Yunan, 23 Avusturyalı, 21 Romen, 12 İtalyan, 5 Fransız, 5 Sırp, 5 Bulgar, 3 Alman, 2 Polonyalı, 2 Arap, 1 Yugoslav, 1 Amerikan, 1 İranlı fahişe İstanbul genelevlerinde çalışıyordu [Toprak, 1987].

I. Dünya Savaşı ve mütareke yıllarında İstanbul'da belli başlı dört genelev bölgesi vardı. Beyoğlu, Galata, Abanoz ve Ziba Mıntıkları. Galata da Müslüman kadın çalışmazdı. İşgal yıllarında sıhhiye heyetinin verilerine göre İstanbul'da vesikalı 2171 fahişe vardı. Bunların 1367'si Hıristiyan ve Musevi, 804'ü Müslüman idi. Vesikasız çalışan 979 hayat kadını vardı. Bunların dışında mesleğini zaman zaman icra eden 1000'in üzerinde kadın, polislerce biliniyordu. Toplam 4500-5000 dolayında kadın vardı [Türe, 2001:51]. Sıhhiye Heyeti'ne göre İstanbul'da fahişe sayısının her geçen gün artmasının sebepleri arasında işgal kuvvetlerinin cinsel ihtiyaçlarını karşılamak için genelev ve eğlence yeri sahiplerinin artan talebi karşılamak gayesiyle çöken Rusya'dan kadın ithal etmişlerdir. Diğer bir etken ise işgal yıllarındaki zaruret ve ihtiyacın müslüman kadını da fuhşa itmesidir. Ancak maddi nedenlerin yanı sıra ahlâk çöküntüsü de önemli yer tutmaktadır [İstanbul Ansiklopedisi, C.3].

1.2.8. Türkiye Cumhuriyetinde Fuhuş

1930'da 800.000 kişilik İstanbul kentinde resmi kayıtlara bakıldığında, 532 vesikalı fahişe bulunmaktaydı.1922'de, İstanbul'da 2000 vesikalı (69 Rum, 194 Ermeni, 124 Musevi, 774 Türk) ve 1000 kadar vesikasız hayat kadını bulunduğunu düşünürsek, 1930 yılı için verilen sayı pek inandırıcı gelmemektedir [Scognamillo, 1994:85].

Milli Mücadele ertesini Cumhuriyet'le birlikte hükümetler fuhuşa farklı bir açıdan yaklaştılar. Savaşlar artık sona erdiğinden fuhuşun denetim altına alınması kolaylaştı. Düzenleyici mevzuat bırakılarak fuhuşu ceza tehdidi altında kati bir surette men eden yeni bir mevzuat çıkarıldı. 1929 sonrası benimsenen devletçilik, iktisadi düsturların yanısıra toplumsal sorunlara eğildi. Buhran ahlâk sorununu gündeme getirdiğinden devlet , aile ahlâkını gözetecekti. Fuhuş milletin toplumsal bünyesini, hatta varlığını tehdit etmekteydi. Bu amaçla yeni bir nizamname yayınlandı.. Nizamnamenin ertesinde fahişeler sıkı bir gözetim altına alındı. Bir sürü ev basıldı. Genelev çalışanları sokağa döküldü ve kayıt dışı çalışmaya başlamak zorunda kaldılar [İstanbul Ansiklopedisi, C.3].

Savaş dönemindeki düzenleyici hükümlerden sonra, 12 Nisan 1930 tarihli "fuhuşla mücadele hakkındaki 2019 sayılı tamim" yayınlandı. Bu tamimde Türkiye'nin hiçbir tarafından yeni genelev açılmayacağı, mevcut genelevlerin de diğer genelevlerden yada yeniden bir kadını sermaye olarak çalıştırması yasaklandı. Bu dönemdeki fahişelerin sayısı (kayıtlı) 532 idi [Scognamillo, 1987; İstanbul Ansiklopedisi].

1950'lerde başlayan yoğun göç nedeniyle fuhuş arttı. Çevreye olan olumsuz etkileri nedeniyle bir çok resmi genelev kapatıldı. 1954'te Büyük Ziba, 1964'te Abanoz sokağındaki genelevler kapatıldı. 1968'de fuhuşa göz yuman 170 otel kapatıldı. 1970'li yıllarda seks filmleri furçasında dönemin "seksüel prodüktör"lerinden Berç Güler Makaryan sinemaya bir çok "oyuncu" kazandırmıştır. Seks filmlerinde oynayanların çoğu, sinemayı, fahişeliğini örten bir vitrin olarak görmüştür [Scognamillo, 1987:117]. 1981'de "Fuhuşla ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü" yayımlandı.

1914'te İstanbullu aristokrat bir Ermeni ailesinin kızı olarak dünyaya gelen, Notre Dame de Sion Lisesi mezunu olan Matild Manukyan, fuhuş sektöründe 1965'li yıllardan sonra önemli bir ağırlık kazanmıştır. Karaköy'de babasına ait binaları bir genelev işletmecisine kiraya veren Matild Manukyan, kira ödenmeyince çareyi geneleve ortak olmada buldu. Manukyan'ın yıllar içinde işlettiği genelev sayısı 14'ü buldu. Matild Manukyan, genelev işletmeciliğinden kazandığı parayla 700 daire, 70 işhanı, beş otel, iki fabrika ve birçok arazi ve çeşitli bankalarda yüksek meblağlarda hesaplara sahip oldu. Yıllarca üst üste vergi rekortmenliğini kazandı. İstanbul'da Karaköy de bulunan Zürafa Sokakta 14 genelev sahibi idi [Hürriyet Gazetesi; 31/5/2001].

Son 15 sene içinde Sovyetler Birliği'nin çökmesinden sonra Türkiye'ye akın edip, yeni mesleklerini icra etmeye başlayan sarı saçlı, mavi gözlü “Nataşa”larla mücadele edilmeye çalışılmaktadır. Rusya ve eski Sovyet cumhuriyetleri ile Romanya'dan fuhuş için gelen ve ya zorla getirilen hayat kadınları (“Nataşa”) yakalandıklarında sınır dışı edilmemek için, para karşılığı Türk erkeklerle evlendirilmektedirler. Evlenip Türk vatandaşlığına hak kazanan bir kişi, sınır dışı edilememektedir. Evlilik, fuhuş şebekeleri tarafından ayarlanılmakta, evlenecek olan Nataşa'nın tüm bu hazırlıklardan haberi olmamakta, damadı bile görmemektedir.. Türk vatandaşlığına geçen Nataşa, bir süre sonra boşanmakta, evlilik için, koca adayına 3 bin dolara kadar para ödendiği yetkililer tarafından belirtilmektedir. Kötü otellerin yanı sıra, özellikle İstanbul ya da Antalya'da müşterileri genellikle işadamlarından oluşan beş yıldızlı lüks otellerin havuzlarında veya pahalı fitness kulüplerinde, Nataşalara rastlamak mümkün. Böylesi gösterişli ve güzel Nataşaların müşterileri de çoğunlukla işadamları, “hükümet yetkilileri” ve diplomatlar olabilmektedir [Hürriyet Gazetesi, 10/6/2002].

Emniyet'in TBMM Kadın Sorunlarını Araştırma Komisyonu'na sunduğu fuhuş raporunda, 'Nataşaların' Türkiye'nin hemen her ilinde çalıştığı ortaya konuldu Asayiş Daire Başkanlığı'nın komisyona sunduğu raporda, 1998'de Türkiye genelinde fuhuş olaylarına karışan 1880 yabancı bayanın yakalandığı belirtildi. Yabancıların karıştığı fuhuş olayları en fazla İstanbul'da olurken, bunu 224 ile İçel, 206 ile Giresun ve 194 ile Antalya izlemektedir. Fuhuş olaylarında yakalanan yabancı kadınlardan 570'i

Romen. Bunu 446 Gürcü, 272 Rus, 256 Azeri, 128 Ukraynalı, 95 Moldavyalı ve 39 Ermeni kadının izlediği müşahâde edilmiştir [Akşam Gazetesi; 4/11/2001]. Sabah Gazetesinin İstanbul Emniyet Müdürlük'üne dayandırarak verdiği 11/10/2002 tarihli haberine göre, Türkiye'de toplam 56 genelev var. 56 genelevde çalışan sayısı 2603 kişi var. Türkiye toplam vesikalı sayısı ise 15 bin civarında.

1.3. Fuhşu Besleyen Cinsel Sapmalar

Yeryüzünde yaşayan tüm toplumlarda ahlak anlayışı vardır. Bu ahlak anlayışı din, âdet, örf, gelenekler ve normlarla şekillenir. Kişinin yaptığı davranış, var olan ahlâk normlarının dışında kaldığında devreye toplumun tolere ve müsamaha anlayışı girer. Her toplumun bunu tolere etmesi farklıdır. Bir kısmı şiddetle ayıplayıp cezalandırırken, bir kısmı sadece mırıldanmakla yetinebilir. Ancak, her toplumda genel geçer kabul görmüş evrensel hakikatler vardır. Hırsızlığın kötü oluşu gibi, küçük çocukların fuhuş sektöründe çalıştırılmaması gerektiği gibi.

Toplumun din, adet, örf ve geleneklerine ters düşen, sosyal çevreyi genelde rahatsız eden veya onlara zarar veren sapık, anormal, cinsel-erotik tutum, davranış fiil ve faaliyetlerin bütünü cinsel sapma olarak ifade edilmektedir. [Seyyar, 2002: 115]; Cinsel davranışın niteliğinde ve nesnesinde değişimin olması da cinsel sapma olarak nitelendirilebilir. Cinsel davranışın niteliğinde değişiklik yapan bu kişiler olgun erişkin bir eş ile normal doyum verici bir ilişki kuramazlar [Saygılı, 2002:146].

Biz burada özellikle, yan etkileri dolayısıyla fuhuşla ilişkilendirilebilecek olan cinsel sapma türlerini inceleyeceğiz. Bunlar, ensest, sadizm, fetişizm, pedofili, homoseksüellik, biseksüellik, röntgencilik, teşhircilik ve grup sekstir. Fuhuşla direkt ilgisi olmadığı halde nekrofil, sodomi, çıplak ibadet gibi diğer sapmalar mevcuttur.

1.3.1. Ensest (Aile İçi Sevicilik)

Aile üyeleri arasında kanunlar ve dini normlar ile yasaklanan cinsel ilişkiye, ensest denilir. Amerikan Sağlık Eğitim ve Koruma Bölümünün 1980'deki tanıma göre ensest

“Aile içi yaşamında ana-baba gücüne ve otoritesine sahip olanların çocukları cinsel anlamda taciz etmesidir [Hürriyet, 18 Haziran 2000].

Türkiye’de kanunlarımızda ensest düzenlemesi yok. Avrupa’da aile içinde çocuğun cinsel tacizi diye adlandırılmış özel bir suç düzenlemesi var. TCK’un 414, 415, 416 maddelerinde çocukların cinsel istismarı ve tecavüzü konuları düzenlenmiştir. 417. maddede ise cinsel saldırının “usuldan” olmasına göre cezayı yarı yarıya arttırabilmektedir. Yargıtay ise suçun mağdurun rızası dışında gerçekleşmesi halinde yaş kistası aramamaktadır. Uygulamada aile içinde cinsel ilişkiye zorlanan kişi, 14 yaşın altında ise bu her halükarda suçtur. 18 yaşından büyük ve cinsel ilişki rızasıyla gerçekleşmişse suç teşkil etmemektedir [Hürriyet, 24 Mart 2000].

İstanbul’da Kadın Sığınma Evi olarak iş gören “Mor Çatı Kadın Derneği”nin yetkililerine göre, kendilerine, başvuran 1259 kişinin %26’sı enseste maruz kalmış kişiler [Hürriyet, 24 Mart 2000].

Genellikle evde gerçekleşen ensest ilişki, uzun süre cereyan edebilmektedir. Kendisini korumasız, güçsüz, yalnız, çaresiz hisseden kişi, korunmak için ya boyun eğecek, ya da evden kaçacaktır. Bu tür ilişkiler, baba-evlat, sevgi-saygı düzeyini yıkıcı, aile yaşamını güvensiz, kaygı verici hâle getirir. İstanbul Adli Tıp Kurumunda sadece 2000 yılında raporlara yansıyan 2000 civarında ensest ilişkinin olduğu görülmüştür [Hürriyet, 25/4/2000].

1.3.2. Pedofili (Oğlancılık, Sübyancılık)

Küçük çocuklara karşı cinsel dürtü duyma ve uyarılmanın olmasına denilmektedir [Saygılı, 2001:32]. Bu tür sapıklığı olan kişilerin, çocuklarla ilgili meslek seçmesine sık rastlanır. Daha çok ileriki yaştaki insanlar arasında çocuklara karşı duyulan istek, pedofili olarak adlandırılmaktadır [Seyyar, 2002:115].

Pedofili hem bir cinsel sapma, hem de kanunen bir suçtur. Dünyada yılda ortalama olarak 21 bin pedofili vakası yaşanmaktadır. Marmara Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü

Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Oğuz POLAT'a göre bu kişiler afişe edilmeli, bu tür dürtüsü olanları, çocuklarla rahatlıkla ilgilenebilecekleri işte çalıştırmamalı [Milliyet, 21/10/2000].

Pedofilik eylemler çeşitli varyasyonlarda ve düzeylerde sergilenir. Çocuğu soyma, organlarını gösterme, okşama, mastürbasyon yapma, oral, vajinal veya anal seks. Görüldüğü gibi Bazen teşhircilik, bazen de sadizm ile ilişkili olabilmektedir [Hurriyet, 17/1/2002].

1.3.3. Sadizm

Fiziksel veya psikolojik olarak cinsel eşine, yoğun acı çektirerek cinsel doyuma ulaşmaktır [Saygılı, 2001:132]. Kişinin şiddetten zevk alması ve cinsel hayatta, kendi şehvî arzularını tatmin etmek maksadıyla, başkalarına bedenene veya ruhen şiddet kullanılmasına da sadizm denilmektedir [Seyyar, 2002:442].

Sadizm, basit olarak incitme ve aşağılama isteği değil aynı zamanda bir insan üzerinde mutlak egemenlik hakkı talep etmektir. Sadist erkek açısından kadın sadece, erkeğin hiçbir sınırlama olmaksızın ne isterse yapabileceği basit bir obje, bir mahluk ya da nesnedir. Sadist nitelik taşıyan cinsel ilişkide sevgi, arzu ve ilgi gibi faktörler yoktur [Fromm, 1988:52-59].

1.3.4. Fetişizm

Bir cinsel sapıklık türü olan fetişizm, bir başkasının vücudunun ya da elbiselerinin bir kısmının gözlenmesi veya göz önüne getirilmesiyle kişide şehvî duyguların oluşması olarak tanımlanmaktadır [Seyyar, 2002:236].

Cansız nesnelere ilgili tekrarlayan yoğun cinsel dürtü ve uyarıcı fanteziler ile görünür hale gelen fetişim de obje olarak kadın giysileri, çorap, iç çamaşırı, ayakkabı vb. gibi unsurlar seçilmektedir. Erkeklere özgü olan bir bozukluktur [Saygılı, 2001:132].

1.3.5. Mazoşizm

Tamamen tahakküm altında bulunma ve partnerinin ellerinde bir ayrıntı halinde olma isteğine mazoşizm denilmektedir [Fromm, 1998:42]. Kendine eziyet ettirilmesinden veya işkence edilmesinden hoşlanma haline de mazoşizm denilir [Seyyar, 2002:442].

Cinsel ilişkilerde kendi vücuduna şiddet uygulanmasından dolayı kişinin cinsel haz alması olan mazoşizm de dövülme eylemi sırasında, her birey tamamen kendi başınadır ve diğeri yalnızca bir obje sıfatına sahiptir [Fromm, 1998:42].

Küçük düşürülme, dayak yeme, bağlanma ve başka bir şekilde acı çekme ile ilgili tekrarlayan yoğun cinsel dürtü ve uyarılma fantezilerine mazoşizmde sıklıkla rastlanır [Saygılı, 2001:133].

1.3.6. Biseksüellik ve Homoseksüellik

Kişinin cinsel eğilimleri genelde iki ana uçta toplanabilmektedir: a- Heteroseksüellik; kişinin karşı cinsten birisi ile gerçekleştirdiği ilişkilere. Erkeğin, kadınla ya da kadının erkekle gerçekleştirdiği ilişki. b- Eşcinsellik veya homoseksüellik ise, erkeğin erkekle (livata) veya kadının kadınla (lezbiyen) kurduğu cinsel ilişki sürecine denir. İnsanlar bu iki ana uçta toplanmaktadır. Yalnız bazı insanlar, her iki cinse de ilgi duyabilmektedir. Bu tür ilişkileri gerçekleştiren insanlara biseksüel denir.

İnsan cinselliği üzerinde araştırmaları olan Freud ve Kinsey’inde belirttiği gibi, insanlarda doğuştan gelen her iki cinsten kişilerle aynı anda erotik bağlılık kurabilme potansiyeli ve temayülü vardır. İşte bu eğilimi, filiyata geçirenlere biseksüel denilmektedir. Amerika da yapılan araştırmalarda biseksüel insanların çoğu, eşcinselliğe doğru meyilemektedir [Mandimore, 1999:269].

Aynı cins insanlar arasında kurulan cinsel özellikteki hissi ve bedeni bağlılığa homoseksüellik denilmektedir [Seyyar, 2002:290]. Kendi cinsine ilgi duyan erkeklere gay denilirken, kendi cinslerine ilgi duyan kadınlara da lezbiyen denilmektedir.

Kişideki cinsel eğilim ve cinsel kimlik uzun bir süre sonra belirginleşir. Çocuklar, ilk önce cinsel eğilimler için kullanılan kelimeleri öğrenir ve bu kelimeleri aşışlamak için kullanır. Çocuklar, küçük yaştan itibaren cinsiyet rolleri konusunda hassasiyet gösterirler. Cinsiyete özgü davranışını gerçekleştirmeyenler, alaya alınır ve küçümsenirler. Eşcinsellerle yapılan mülakatlarda, çoğunun kendilerinin küçükken diğer çocuklardan farklı olduklarını söylemişlerdir [Mandimore, 1999:239].

Altıyla on iki yaş arası hissedilen bu ilk “farklılık” duyularını eşcinsel kimlik gelişimin “duyarlaşma aşaması” olarak tanımlanmaktadır.. Buna, ön eşcinsellik de denebilir. Aynı cins yaşlılarından farklı olduğu hissine ilk defa cinsel açıdan da farklı olma duygusu katılır. 12 yaş civarında dış dünyadan gelen cinsel sinyaller, cinsel eğilimi belirginleştirme başlayacaktır. Bu dönemde bazı ergenler kendi duyguları ile yaşlılarının aktardıkları arasında bir uyumsuzluk fark edinmeye başlar. Bu uyumsuzluk, iki türlü olabilir. Yaşlılarının aksine, karşı cinse ilgi duymama ve kendi cinsinden yaşlılarına duyulan ilginin farkında olma yada her iki şekilde ortaya çıkmaktadır [Selek, 2001:27].

Kendi fiziki cinsiyeti ile cinsel eğilimi karşı karşıya gelen kişi de cognitif uyumsuzluk denilen psikolojik bir durum ortaya çıkar. Kişide şaşkınlık, yönsüzlük ve bu durumdan bir an önce çıkma kaygısı görülür. Bu şaşkınlığı bastırmak için kişi, değişik mekanizmalar geliştirir. Alkol, uyuşturucu kullanımı, karşı cinsle flört hatta hamile kalmak gibi. Eşcinsel kimlik gelişimi ile aynı cinsle ilişkiye girme kararı birbirinden bağımsız iki süreçtir [Mandimore, 1999:248].

Ergenlik çağında cinselliği keşfetme ve anlamının bir ifadesi olarak eşcinsel temas yaygındır. Bu tür ilişkiler ilerde erkek fuhşuna kaynak olmaktadır. Kişide eşcinsel kimliğini kabullendikten sonra bu kimliğini açıklamak, dışa vurmak ya da saklamak mecburiyetinde kalmaktadır. Kişide eşcinsel kimlik açığa çıktıktan sonra toplumun ağır baskısının hissedilmediği ortamlara ihtiyaç duyar. Bu mekanlar genelde barlar, gazinolar ve gece kulüpleri olmaktadır. Bu ortamlarda, cinsel eğilimlerinden dolayı sorgulanmadıklarını gören eşcinsel eğilimli insanlar, kendilerini en iyi anlayabileceklerini düşündüğu kişilerden kolaylıkla etkilenmektedir. Anlayabileceğini

düşündüğü insanlarda genellikle eşcinsel tercihleri olan ve bu tercihlerinden fuhuş sektöründe para kazananlar olmaktadır [Selek, 2001:27-30]. Kolay para kazanma, bu insanları fuhuş sektörüne itmektedir..

Eşcinsel kimliği lezbiyen ve gay kimliğidir. Travesti ve transeksüel ise transgender, yani dönüşmüş bir kimliktir. Zaten var olan iki cins kimliğinden birisine biyolojik zorunluluk nedeniyle sahipken, bunu reddedip diğerine geçme dönüşümü başlatan süreçtir. Transeksüel, operasyonel olarak cinsiyet değiştirmiş kişiye denilir. Bu değişim, öncelikle cinsel organ olmak üzere, kadın ile erkek arasındaki farklılıkları ifade eden organların yeniden şekillenmesi gibi uzun zaman alan ve oldukça maddi külfeti olan bir süreçtir. Travesti, karşı cins gibi giyinen erkek veya kadın anlamına gelir. Günümüzde biyolojik anlamda erkek olup, kadın kimliğini tercih eden travestilerin kullandıkları hormon ilaçlarının etkisiyle büyüyen göğüsleriyle, incelen sesleriyle, azalan kıllarıyla, hal ve hareketleriyle bir transeksüelden zahiren farksızdır [Selek, 2001:57-58].

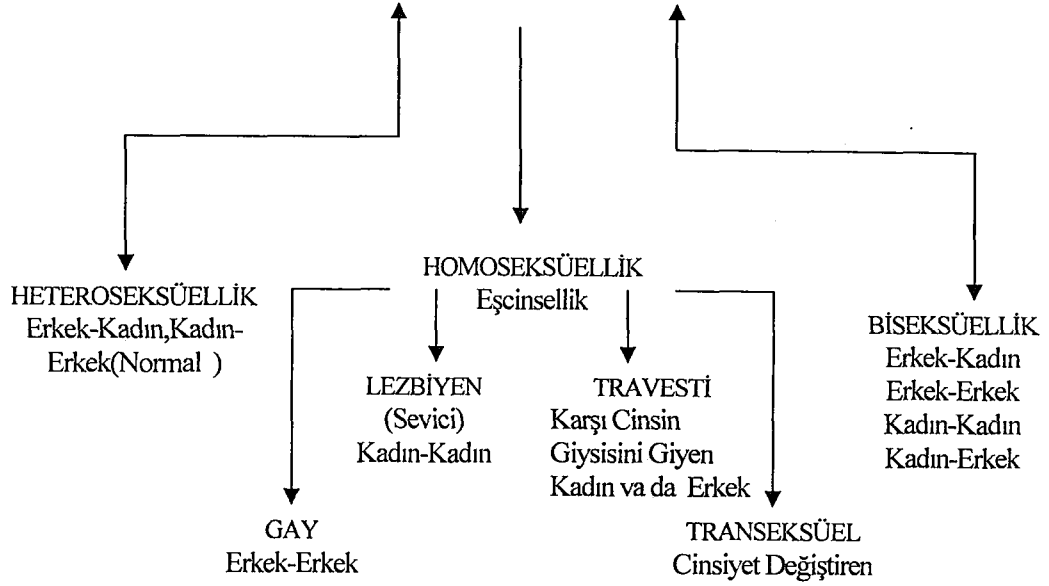
1.3.7. Röntgencilik (Voyorizm)

Halkın dikizcilik, röntgencilik dediği voyörizm, başkalarının cinsel organlarını yada cinsel ilişkilerini gizlice gözetleyerek, cinsel doyuma ulaşma tutkusu olarak tarif edilebilir [Köknel, 1982:246]. Parayla tuttuğu insanların cinsel ilişkilerini seyrederek doyum sağlayanlardan tutun, kendi eşinin başkalarıyla cinsel ilişkisini seyredip cinsel haz duymaya kadar değişik türleri vardır.

Amerika ve Kuzey Avrupa ülkelerinin gece kulüplerinde “her türlü cinsel tezahürlere” yer verilmekte ve her gece binlerce kişi bunları izleyerek “zevk” duymaktadır. Ayrıca yine bazı batılı ülkelerde, başkalarının cinsel ilişkisini yüksek paralar karşılığı seyrettiren özel evler vardır [Köknel, 1982:247].

Cinsel tercihleri, normal ve anormal tercihler olarak nitelendirebiliriz. Aşağıdaki şekilde normal ve anormal cinsel tercihleri kategorik ayırma tabi tutup arasındaki farkları belirginleştirmeye çalıştık.

ŞEKİL: 7 NORMAL VE ANORMAL TERCİHLER AÇISINDAN CİNSELLİK

Bütün dünyada kabul edilen cinsel tercih, “heteroseksüel” (erkek-kadın; kadın-erkek) tercihtir. Anormal cinsel tercihlerin sınırını, toplumların ahlâk ve dini anlayışları belirlemektedir. Kanunlarda toplumun varolan yerleşik uygulamalarını düzenlemekle cinsel tercihlerin sınırlarını çizmektedir. Anormal cinsel tercihlerin iyi veya kötü oluşu, toplumda varolan değer yargılarının toplum içindeki etkinliğine ve toplumun ahlâki değer yargılarındaki müsamaha anlayışına göre şekillenmektedir. Cinsel özgürlük hareketlerinden sonra yaygınlaşan anormal cinsel tercihler karşısında, devlet mekanizmaları ülkelere göre değişen düzenlemelere gitmiştir. Evlilik hakkı, askerlik ve evlat edinme gibi hakları tanıyan ülkeler olduğu gibi, anormal cinsel tercihleri olanları yok sayan ülkelerde vardır. Ülkemizde, cinsel tercihini homoseksüellikten yana kullanan erkekler askerlikten muaf kabul edilmektedir [Radikal Gazetesi, 9/8/2000]. Bu tür oluşumlar karşısında sosyal devlet anlayışında olan devletlere ne gibi görevlerin düştüğünü belirlemek için yeterli ve ayrıntılı veriye sahip olmak gerekir. Gelişme trendleri tespit edilen anormal cinsel tercihlerin sebeplerine inerek ülkenin cinsel tercih politikasına göre sosyal politikalar geliştirilebilir.

1.3.8. Pornografi

Pornografi, Cinsel arzuları uyandırmaya yönelik resim, yazı, görüntü neşriyat olarak tarif edilebilir [Songar, 1981:137]. Cinsel hayatın ahlaki boyutunu dikkate almayan ve sadece cinsel dürtüleri ve güduları, anormal ve aşırı bir biçimde tahrik eden, özellikle çocukların ruhi-zihni, gelişimlerini olumsuz yönde etkileyen, cinsel sapmalara yol açabilen yayınlara (Kitap, mecmua, video filmi, bilgisayar oyunları, TV yayınları, şifreli kanallar) pornografi denilmektedir. Pornografinin içeriğinde, anormal cinsel tercihlerin hepsine yer verildiği için, pornoğrafının kendisi de bir cinsel sapmadır. Pornoğrafi, aynı zamanda cinsel sapmaları teşvik eden bir cinsel ticarettir.

Pornografi olarak kabul edilen bazı olgular vardır:

1. İnsanların ve özellikle kadınların ve çocukların şahsiyetlerini rencide eden, onları bir cinsel meta gösteren yayınlar.
2. Cinsel sapmaları gösteren, bunları teşvik eden övücü yayınlar.
3. Tecavüz sahnelerini, meşru cinsel tahrik unsuru olarak algılayan yayınlar.
4. Şiddet içeren bütün cinsel eylemleri benimseyen yayınlar [Seyyar, 2002:442].

Belli bir ticarî (ve hatta siyasî) gâye için insanların saf bir takım hisleri istismar edilmekte, bir çeşit baştan çıkarma yolu ile şuuraltı (insanın iptidâî ve nefساني yanı) boşaltılmaktadır. Müstehcen neşriyatın zararları çoktur. Müstehcen eserler, sadece şahıslardaki utanma, ahlak duygularını değil, cemiyetteki her türlü ulvî duyguyu tahrip eder [Songar, 1981:140].

Cinsel konuları sömüren açık saçık dergilere, romanlara, filmlere aşırı düşkünlük, gençlik çağında, özellikle erkeklerde görülen kötü bir alışkanlıktır. Pornografinin görsel yanını oluşturan filmlerde ve resimli mecmualarında rol alan insanların ekseriyeti fuhuş sektöründen temin edilmektedir [Köknel, 1982:247].

1.4. Fuhuş Tüzüğünde Fuhuş İle İlgili Düzenlemeler

Türk Ceza Kanunu'na göre; fuhuş yapmak, 21 yaşını bitirmeyen bir bayan ile bu kişinin kendi rızası ile dahî olsa fuhuş maksadıyla ilişkide bulunanlar istisna, suç olmamakla birlikte; fuhuş kontrol etmek, denetlemek ve fuhuş nedeniyle bulaşan zührevi hastalıkların yayılmasına ve bu yüzden kamu düzeninin bozulmasına engel olmak amacıyla 31.01.1973 tarih ve 7/5786 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değişik 30.03.1961 tarih ve 5/984 sayılı “Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü” ile düzenleme yapılmıştır.

Tüzüğün içerisinde çok önemli düzenlemeler vardır: Bunlar, genel kadınlar(21.m.), gizli fuhuş yapan kadınlar (20.m.), 18 yaşından küçükler (24.m.), erkekler (88.m.), genelev açma şartları (46.m.) ve genelev sahipleri (54.m.)’dir. Biz bunlardan sadece genelev açma şartlarını ve genelev sahibi olma ile ilgili düzenlemeleri inceleyeceğiz. Tezimizin sonunda tüzüğün tamamını ekler bölümünde sunacağız.

Bir yerleşim biriminde genel ev açılabilmesi için o yerleşim yerinde şunların olması gerekir:

1. Yerleşim yerinde polis teşkilatının olması,
2. Hükümet veya belediye tabibi bulunması,
3. Tüzük sağlık kayıt ve şartlarına ait hükümlerini uygulayacak imkanlara sahip olmak veya bu hükümleri yerine getirecek sağlık kurumu kurulmasını sağlamak (46.m.)

Bu şartlara haiz bir yerleşim biriminde genel ev açmak isteyen kişilerin müracaatı halinde yapılacak işlemler Tüzüğün 47, 48, 49, 52, 53 ncü maddelerinde düzenlenmiştir.

1.5. Fuhuş Teorileri veya Zararları İle İlgili Bir Değerlendirme

1.5.1. Fuhşu Faydalı ve Gerekli Gören Teoriler;

Aslında Fuhşa yararlıdır diyenler, tarih boyunca azınlıkta kalmışlardır. 60'lı yıllarda itibaren, cinsel özgürlük hareketinin toplumda belli çevrelerde ma'kes bulması ve feminizmin kadınları yüzyıllardır süren baskı ve esaretten kurtarması düşüncesinin, kitle iletişim araçlarında ağırlıklı olarak işlenmesi sonucu, yararlıdır diyenler çoğaldı. Yalnız bu düşünce dile getirilirken bile savunma psikolojisi kullanılmaktadır. İddia edilen fikirleri sırasıyla zikrederim:

1. Fuhuş, evli erkekler için psiko-sosyolojik bir terapidir. Erkekler, hanımlarının kendilerini anlamadığını ve cinsel isteklerine cevap vermediklerini iddia ederek, düşüncelerini ve arzularını fahişelerle paylaşmaktadırlar [Millet,1996:45]. Fahişe, bu yönüyle bir nevî bir psikolog ve danışman işlevi görmektedir.
2. Fahişelik, satılan makul bir hizmet –cinsel ilgi- bile olabilir. Fuhuş, değişiklikten hoşlanan kadınlar veya erkekler için başvurabilecekleri bir merci, bir kurum olarak değerlendirilebilir [Millet,1999:47].
3. Kişinin fuhuş yaparken hesap vermeyişi ve sorumlu olmayışı da fuhşun yararları arasında sayılmaktadır. Çünkü fahişeler insana belli koşullar getirmezler. Erkeklerin aslında satın aldıkları, bir bakıma, güçtür. Kendini güçlü hissetmenin en kolay ve sıkıntısız yolu, fuhuşta gizlidir.
4. Fahişelik, icracı kişi açısından, eğlendirici, kaçınılmaz ya da bir ihtiyaç olarak adlandırılabilir. Özellikle kadınlar, fuhşu, cinsel özgürlük yolunda bir tercih olarak kullanmaktan kaçınmamıştır. Erkekler ise, kadının bu cinsel köleliğini “cinsel özgürlük” olarak selamlamışlardır. Bir yığın insan, kendini denemek, ispat etmek yada zevk için sokağa düşer. Çünkü, insan, kötülüğün çekiciliğine nefsanen her zaman kapılabilir.
5. Fuhuş, toplumun ikiyüzlü ahlâk anlayışının dışa vurulmasında bir turnosol vazifesi göstermesi açısından faydalıdır [Yıldırım, 2002:136]. Çünkü fuhuş sektörü, arz talep eksenli çalışan bir sektördür. Ne kadar fuhuş çalışanı varsa, en az onun dört-beş katı talep edeni de vardır.

6. Erkeklerin geleneksel cinsel ilişki anlayışına sığmayan ve dolayısıyla bir çok kadın tarafından onaylanmayacak ilişki türleri ve tekniklerine duyulan özlem ve gereksinim nedeniyle de fuhşun yararlı olduğu iddia edilmektedir [Oğultürk, 1991:39].
7. Bir başka teorik gerekçe de, tecavüzün ve cinsel taciz olaylarının fuhuş yoluyla en aza indirilebileceği görüşüdür [Milliyet Gazetesi,6/8/2000].

1.5.2. Fuhşu gereksiz ve zararlı gören teoriler;

Fuhşu, her bakımdan gereksiz ve hatta toplumsal yapıyı zedeleyici unsurlar taşıması dolayısıyla zararlı gören görüşler şu şekilde sıralanabilir: Fuhuş, bir tür serbest piyasa kapitalizmidir. Fahişenin, fahişe olmadan günlük hayatta kazanabileceği para miktarı, kişinin donanımına, vasfına, eğitim düzeyine, mesleki tecrübesine ve girişimciliğine göre değişebilmektedir. Üniversite mezunu, bir iki dil bilen insanların emek piyasasında işsiz gezdiğini göz önünde bulunduracak olursak, fahişelerin çoğu, mevcut vasıflarına göre çok iyi para kazanmaktadır. Bir tele-kız, fahişelikte kazanabildiği parayı namuslu bir işte kazanamaz. Fahişelerin çoğu, bu işi para için yaparlar. Şehirde çalışan çoğu fahişe için, bunun aklıktan ölmek ile yaşam arasında bir seçim yapmakla ilgisi yok. Fahişeler gerçekten kapitalizmden yararlanırlar ve kapitalistler gibi düşünürler [Millet,1996:48]. Fahişelik, bir tür bağımlılıktır. Paraya bağımlılıktır.

Bir işçinin 8-10 saatlik çalışması sonunda kazanabileceği para miktarı 25-40 milyon lira arasında değişmektedir. Orta dereceli, üniversite mezunu bir memur ayda 500-600 milyon lira aylık alabilmektedir. 10 senelik yorucu ve masraflı bir eğitim sürecinden geçtikten sonra , bir uzman doktorun alabileceği aylık 900 milyon ile 1 milyar lira arasında değişebilmektedir. Oysa “Nataşa” olarak adlandırılan bir hayat kadını gecede 150-500 milyon lira arasında para kazanabilmektedir. Fahişenin talep edenlere maliyetinin yüksek olmasındaki sebep, varolan bedeni güzelliğin kişilerin tatminine sunulmasıdır. Fahişenin kazancının yüksek oluşunun sosyal adalet anlayışı ve fırsat eşitliği anlayışı açısından haklı gerekçeleri pek makul gözükmemektedir. Hatta haksız kazanç olarak adlandıran hayat kadınlarına da rastlanılmaktadır. Çünkü bir hayat kadını, fahişelikte kazanabildiği parayı, namuslu bir işte kazanamamaktadır.

Fuhuş, sadece kadınları aşağılamakla kalmıyor, seksi de aşağılıyor. Birlikteliklerde varolan karşılıklı sevgi, ilgi ve güvenin fuhuş sürecinde gözükmemesi çok zordur [Fromm,1998:78].

“Fahişeliğin en kötü yanı, sadece cinselliği değil, insanlığı bir meta haline getirmesidir. “Kendimi gerçekten bir orospu olarak hissettiğim anlar, onlarla konuştuğum, konuşurken kendimi sattığım anlardır. En aşağılatıcı olan da budur; sizi satın aldıkları için onlarla uyuşmak zorunda kalmak”[Millet,1999:36]. Bir önceki cümlede bir fahişenin belirttiği nedenlerle, “fahişelik bir hizmet satmaktır” demek o kadar kolay değil. İşte bu nedenle yapılan bir ruh satışıdır, bir hizmet satışı değil.

Toplumun, fahişelere vurduğu damganın silinmesi çok zor. Sonradan evlenmeleri de çok zor. Bu işi yapanların çoğunluğu ne iyi eğitim görmüştür ne de başka bir iş yapabilir. Eğitim durumlarına göre kazançları iyi olduğu için lükse alışma ihtimalleri artabilmektedir. Mevcut gelirini başka bir işte kazanamayacağı düşüncesi mesleği bırakmayı zorlaştırmaktadır. Fuhuş mesleğinden elde edilen gelirin cazibesi, insanları sonradan materyalist ruhlu yapabilir.

Fahişe olmak demek, çok şeyi feda etmek demektir. Feda edilen şeylerden birisi de, bir erkekle, normal, sağlıklı, fitrata uygun ve kendisine ve değerlerine uygun bir ilişki kurma şansı. Çünkü fahişe, yabancılaşmakta, hatta toplumdaki izole edilmektedir. Sadece kendisinden değil, toplumdaki da. Çünkü bu konuda kimseyle konuşulamayan bir ortamda yaşamak zorunda bırakan bir mesleğe sahipler. İnsan ticareti geleneğinin savunucuları, çifte standardın yıpranmış mekanizmasını onararak, kadının bu cinsel köleliğini “cinsel özgürlük” olarak selamlamışlardır [Millet,1996:66].

Fuhuşun kendisini, kendilerine biçilen değerin, şeyleşmenin ve metalaşmanın bir ilanı olarak gören hayat kadınları, fahişeye gerçekte sattırılan şeyin cinsellik değil, aşağılanmanın olduğunu belirtmektedirler. Ama aynı zamanda, pazarlığın anlaşmayla sonuçlanması ve hayata geçirilebileceği olgusu, erkek ve kadının görece konumunu, erkeğin yerinin efendilik, kadınınsa kölelik olduğunu, daha eski, daha açık egemenliği hatırlatacak kadar kapsamlı ve iğrenç bir şekilde çizmektedir [Millet,1996:49].

Fahişeler, erkeklere karşı öfke doludurlar ve çoğu kez onlardan nefret ettiklerini belirtirler. Bu da gösteriyor ki velinimetleri olarak görülen erkeklerle normal, sağlıklı bir ilişki kurulamamaktadır. Yani, erkek; baba, kardeş, akraba veya ideal eş olamamaktadır. Fahişe erkeğin büründüğü rollerden olan babalığa, kardeşliğe, ağabeyliğe ve ideal eş kavramına yabancılaşmaktadır [Yıldırım,2002:31].

Fahişelik, bağımlılıkla birlikte yürür. Fahişeliğin uyuşturucu alışkanlığını beslediği de söylenebilir. Hangisi önce gelir? Belki de bu bir kısır döngü. Fahişeliğin acısını bastırmak için uyuşturucuya... Uyuşturucuya muhtaç olmanın acısını bastırmak için de fahişeliğe...[Millet, 2002:49].

Fuhuş, cinsel yolla bulaşan hastalıkların sebepleri arasında başta gelmektedir. Bulaşıcı hastalıklara karşı yapılan sağlık harcamaları yüksek rakamlara ulaşabilmektedir.

Fuhuşu, kalkınma stratejisi olarak gören ülkeler, bilerek veya bilmeyerek çocuk fahişelerinin sayısını arttırmaktadırlar. Bu da adam kaçırmalara, kandırmalara ve sömürüye yol açmaktadır. Sömürüde inleyenlerin acıları üzerinden zevki sefa yapmak insani bir davranış olmasa gerek.

1.6. Sosyal Güvenlik Hukuku İle İlgili Düzenlemeler

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre, sigortalı sayılmak için, kural olarak hizmet akdine bağlı olarak çalışma esas olmakla birlikte, bu kurala istisna getirilerek bazı çalışan gruplar sigortalı sayılmıştır. Fuhuş sektöründe çalışanlar da özel kanunla SSK kapsamına alınan gruplardan birisidir [Alper,1999:87].

29.6.1978 tarih ve 2167 sayılı kanunla, 506 sayılı Kanuna eklenen 4.m. ile 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 128. maddesine göre çıkarılan tüzük kapsamında çalışan genelev kadınları SSK kapsamına alınmışlardır. Genel kadınları çalıştıran genelev patronları SSK 4. m. kapsamında işveren; çalıştıkları genelev de SSK 5. m. kapsamında işyeri olarak kabul edilmektedir [Ernam,1990:363], [Ertürk,1999:1236].

Bu kanuni düzenlemelere rağmen sayısı itibari ile en çok genel kadını bünyesinde bulunduran Karaköy genelevinde çalışan hayat kadınlarının 1/3'ü sigortasız olarak çalışmaktadır. Sigortasız olarak çalışma süresi 1-7 yıl arasında değişebilmektedir. Sigortalı olarak çalışanların da sigorta primlerinin düzenli yatırılıp yatırılmadığı bilinmemektedir [Oğultürk,1991:191].

Bu sigortasız olarak çalıştırmanın en büyük sebeplerinden birisi, genelevlere genelev mafyasının hâkim olmasıdır. Genelevlerin kapısında sürekli olarak kolluk kuvvetlerinin bulunmasına rağmen, bu evlerde esas hâkimiyet, genelev mafyasındadır. Mafyayı temsil eden insanlar, çalışanlara zorla çek veya senet imzalattırıp aşırı borçlanmalarını sağlamaktadır. Haraç, tehdit, yaralama ve zorla çalıştırma kullanılan diğer şiddet unsurlarıdır [Sabah Gazetesi,12/10/2002]. Bu zor şartlar altında çalışanların sigortalı olarak çalıştırıldığını düşünmek, fazla iyimserlik olur.

Genel kadınlar, günlük çalışma esasına göre çalışmaktadırlar.(Yevmiye hesabı) Defalarca İstanbul'da vergi şampiyonu olmuş genelev patroniçesi Matild Manukyan döneminde çalışanlar ise günlük kazancın ancak yarısına sahip olabilmekteydi .[Firmalı,1998:89].

Sigortalının o ay içinde çalıştığı gün sayısı, sigortalı için ödenecek primlerin hesaplanmasında dikkate alınan günlük kazancı etkiler. Bu kazanç, aynı zamanda sigortalının sosyal sigorta haklarının hesabında dikkate alınan prim ödeme gün sayılarını gösterir. Sigortalının prime esas kazançlarının tamamından değil belirlenen bir alt ve üst sınır arasında kalan kısmından prim kesilmektedir(SSK,78.m.) [Alper,1999:143]. 506 Sayılı Kanunun 78. maddesine göre, sigortalının kazancı, bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırının altında ise aradaki farka ait sigorta primlerinin tamamı işveren tarafından ödenmektedir Alt sınır miktarı, 78. maddede 25.8.1999 tarih ve 4447 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle; her yılın Nisan ayında bir önceki takvim yılı için DİE'ce açıklanan TÜFE artış oranı ve GSYİH Sabit Fiyatlarla Gelişme Hızı kadar ayrı ayrı artırılacağı belirtilmiştir. Alt Sınır miktarı, 506 sayılı Kanunun 78. ve ek geçici 2. maddeleri gereğince, Bakanlar Kurulunca 01.04.2002-30.06.2002 tarihleri arasında ise

günlük 9.262.400 TL, 01.07.2002-31.03.2003 tarihleri arasında ise günlük 10.919.443 TL olarak belirlenmiştir. 506 Sayılı Kanununun 78. maddesine göre, 1.1.2000 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın üst sınırı alt sınırın 3 katı olarak belirlenmiş ve Bakanlar Kurulunca bu miktarın 5 kata kadar artırılabilceği hüküm altına alınmıştır.

İşveren bu alt ve üst sınır arasında günlük kazancı olan çalışanların primlerini çalıştıkları günü esas alarak hesaplayabilirler. Örneğin, sigortalı ay içinde 15 gün çalışmış ve ücret almışsa, sigortalı için o ay ödenecek prim, prime esas kazancın 15'e bölünmesi ile bulunur [Alper,1999:143].

Kanun, sigortalı olarak çalıştığı halde, kişinin sigortalı çalıştığını ispat eden belgelerin, işveren tarafından Sosyal Sigortalar Kurumuna verilmemesi durumunda, sigortalıya olumlu tespit davası açma hakkı tanımıştır. Bu dava türünde zaman aşımı süresi beş yıldır [Alper,1999:149].

2. FUHŞA YOL AÇAN FAKTÖRLER

Fuhşa yol açan faktörler çok değişik ve komplikedir. Biri diğeri ile bağlantılıdır. Birbirinin içine geçmiştir. Aile içi şiddet olabileceği gibi sosyo-ekonomik yönden geri kalmışlık da olabilir. Biz, fuhşa yol açan faktörlerin her birini, başlı başına değerlendirip ona göre çözüm önerileri geliştirmeye çalışacağız. İlk başta sosyo-ekonomik yönden geri kalmışlıktan bahsedeceğiz.

2.1 Sosyo-Ekonomik Yönden Geri Kalmışlık ve Geçim Sıkıntısı

Sosyo-ekonomik yönden geri kalmışlığın bireye ve ülkeye bakan yönü vardır. Kişiye bakan yönünde, anne-babadan kalan birikim, zenginlik ve imkânlar, bireyin toplum içindeki konumunu ve kendi kendine yeterliliğini etkileyen unsurlardır. Ülkeler açısından bakıldığında, sosyo-ekonomik yönden geri kalmışlığın göstergeleri başkalaşmaktadır: Kişi başına düşen milli gelir, işsiz sayısı, ülkedeki toplam fakir sayısı, paranın satın alma gücü paritesi, asgari ücretin miktarı, aynî ve nakdî sosyal yardımlar, hane halkına düşen beyaz eşya miktarı ve bireylerin temel gıda harcamalarını kolay karşılamaları gibi göstergeler, ülkenin sosyo-ekonomik yönden gelişmişliğini ölçen unsurlardır.

Gelişmiş ve az gelişmiş ülkelerde kadının konumu, ülkenin sosyo- kültürel ve ekonomik gelişmişliğinin göstergesi haline gelmiştir. Kişinin sosyo-ekonomik yönden geri kalmışlığının temel belirleyicileri vardır: Bunlar; gelir, eğitim, beslenme, doğurganlık ve sosyal güvenlidir [Küçükkaraca, 2001:238]. Bunlar aynı zamanda kişinin yoksulluğunun da belirleyicileridir.

Yoksulluk, Dünya Bankası tarafından şöyle tanımlanmıştır: “En düşük yaşama standardına ulaşamama durumudur.” Bir başka tanım ise, başta gıda olmak üzere giyim, barınma, eğitim, sağlık, altyapı, kültür, ortak yaşama ve benzer ihtiyaçların karşılanamamasına yoksulluk denilmektedir [Dumanlı,1996:1].

Yoksulluğun bireysel ve toplumsal nedenleri vardır: Fiziksel sağlık şartlarının yetersizliği, fiziksel özürlülük, duygusal problemler, alkolizm, ilaç bağımlılığı, geniş

aile, düşük eğitim seviyesi, ırk ayırımı, boşanma, eşin ölümü ve benzeri nedenler ferdi sebepler olarak sayılabilir.

Ekonomik kriz, iş olanaklarının azlığı veya yokluğu, işgücüne olan talebin otomasyona bağlı olarak azalması, el becerilerinin çok geçerli olmaması ve benzeri faktörler de, toplumsal sebeplerdir [Koşar,2000:28].

Yoksulluğun hane halkı ve birey açısından iki farklı vechesi vardır: Mutlak yoksulluk ve nispi yoksulluk. Hane halkı ya da bireyin yaşamını fiziksel olarak devam ettirebilmek amacıyla ihtiyaç duyduğu asgari tüketim seviyesine mutlak fakirlik denilmektedir. Bu seviye hane halkının veya bireyin geliri ile ölçülür. Nispi fakirlik ise, ortalama bir gelire sahip olan bir hane halkı veya bireyin geliri ile yoksul hane halkı veya bireyin geliri arasındaki farktır [Dumanlı,1996:6-8]. Yoksulluğu ölçülebilir hale getirmek için sendikalar, hükümetler ve sivil toplum örgütleri yoksulluk sınırını belirlerler. Türk-İş'in araştırmasına göre, bir ailenin zorunlu gereksinimleri için yapılması gereken toplam harcama tutarı yani yoksulluk sınırı 1 milyar 16 milyon liraya ulaştı. 4 kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için yapması gereken harcama tutarı yani açlık sınırı ise 334 milyon 158 bin lira oldu [Akşam Gazetesi,23/7/2002]. Türkiye de asgari ücretin 184.251937 lira olduğu düşünüldüğünde, asgari ücretle geçinen insanlar bile açlık sınırının altında yaşamaktadırlar.

Yoksulluk döngüsünde çocuk, yoksul ailede doğar ve düşük yaşam standartlarında yaşar. Ailede gerekli özenin gösterilmemesi sonucu, çocuk okul ile ilişkilerini aksatır. Bu aksatmanın sebebi ya okuldan kaçma ya da aileye destek olmak için düşük gelirlili bir işe girme. Eğer kız çocuğu ise erkenden evlenip kısa bir döngü ile yine yoksulluğa döner. Evlenen kişinin masrafları artar. Evin masraflarıyla eğitim masrafları arasında bir tercih yapmak zorunda kalır [Küçükkaraca,2001:238]. Bu kısır döngü böyle devam ettikçe ailede sosyo-ekonomik gelişme gerçekleşmeyecektir. Kısır döngünün bu işleyişi, bazı bireyleri ikileme düşürmektedir. Ya şartların ağırlığına tahammül edilmeye çalışılacak ve sefil bir hayat sürülecek ya da değerler göz ardı edilerek, şartları ve bedeli ağır olan kısa yoldan para kazanma yolu (fahişelik) seçilecek. Özellikle manevi

değerleri zayıf olan bazı insanların, tercihi, bu ikinci yöndedir [Hürriyet Gazetesi,27/7/2002].

1991 yılında yapılmış iki saha araştırmasında,(Nilay Oğultürk'ün ve Ayşe Yüksel'in saha araştırmaları) fuhşu yaratan etkenler incelenmiş ve diğer etkenlerin yanında sosyo-ekonomik yönden geri kalmışlık faktörü, fuhşa başlamada önemli yer tutmuştur. Fuhşu incelerken, fuhşu oluşturan birden fazla neden bulunduğunu ve bunların ileri derecede karmaşık olduğunu göz ardı etmemek gerekir.

Nilay Oğultürk'ün 1991 yılında yapmış olduğu “Psiko-sosyal özellikleriyle genelev kadınları”adlı saha araştırmasına göre fuhşu meslek olarak yapmanın nedenleri aşağıda tablolatırılmıştır.

Tablo 1: Fuhuş Mesleğine Başlama Nedenleri

FUHUŞ MESLEĞİNE BAŞLAMA NEDENLERİ	KİŞİ SAYISI	%
Ekonomik güçlükler	102	91.4
Meslek olarak kabul etme	6	5.4
Kolay yoldan para kazanma	3	2.7
Toplam	111	100.0

Kaynak: [Oğultürk,1991:138]

Ayşe Yüksel'in 1991 yılında yapmış olduğu “İstanbul Genelevlerinde çalışanların mediko- sosyal durumları” adlı saha araştırmasına göre fuhşu meslek olarak yapmanın nedenleri aşağıda tablolatırılmıştır.

Tablo 2: Fuhuş Mesleğine Başlama Nedenleri

FUHUŞ MESLEĞİNE BAŞLAMA NEDENLERİ	KİŞİ SAYISI	%
Ekonomik	28	27.50

Aldatılma, zorlanma	27	26.50
Kendi isteği ile	37	36.30
Diğer sebepler	10	9.70
Toplam	102	100.00

Kaynak: [Yüksel,1991:33]

Tablo 1'e göre ekonomik zorluklar yüzünden fahişeliğe başlayanların oranı % 91.4' dür. Bu büyük bir orandır. Tablo 2'ye göre ise, bu oran % 27.50 'dir. İkinci oran daha makbul bir yüzdeliğe karşılık gelmektedir. Birinci oranı dikkate alırsak, fuhuş mesleğine başlama nedenini sadece ekonomik zorluklara bağlamış oluruz. Beslenme kaynakları farklı olan fuhuşu, bir sebebe bağlamak, meselenin diğer taraflarını gözardı etmek olur.

Fahişelik gibi toplumca lanetlenmiş ve dışlanmış bir mesleğe girişi, kendi kontrolü dışındaki nedenlere, zorunluluklara, çaresizliklere bağlamak, kabul etmek gerekir ki, büyük ölçüde kişinin ortak toplum değerleri karşısında duyduğu suçluluğu, ezikliği ve rahatsızlığı hafifleten ve benlik duygusunu korumasına yardımcı olan bir davranıştır.

Yüksel'in ve Oğultürk'ün çalışmasında, kişileri fuhuşa sürükleyen ortak unsurlar olarak şunlar belirtilmiştir: Kadın cezaevinden yeni çıktığı için iş bulamamak, Maddi durumların kötü olması, Geçinememek, Kocasını askere giden eşe ve çocuklara kimsenin sahip çıkmaması, Yapılan iş başvurularından olumlu cevap gelmemesi, işe uygun vasıfları bünyesinde bulunduramadığından işe girememek, borçları ödeyememek, geçimini sağlayacağı kişilerin bulunmama.

Ekonomik faktörlerin, tek başına fahişeliğe başlamada etken olmadığı kuşkusuzdur. Aynı ekonomik koşullar altında bulunan bir çok kadın, fahişeliğe başlamadığına göre, başka etkenlerin de fuhuşa başlamada etken olduğunu düşünmekte fayda vardır [Oğultürk,1991:139]. Aile ortamında yaşanan huzursuzluk, bireyler arası anlaşmazlıklar gibi etkenler de fahişeliğe yönelmeyi kolaylaştıran unsurlardır.

2.2 Aile İçi Şiddet

Örf ve adetlerine bağlılığıyla övünülen Türk aile yapısı, uzun süren kronik ekonomik krizler, milli gelirdeki adaletsizlikler, enflasyon, hızlı kentleşme, iç ve dış göçler gibi olguların yıprandırıcı özellikleri yüzünden sarsılmaya başlanmıştır. Aile içi şiddet vakaları tüm toplumlarda görüldüğü gibi, Türk aile yapısında da görülmektedir. Ailenin sarsılmaya başlaması, toplum yapısının çatırdamaya başlamasının ilk sinyalleridir.

Ailesinde şiddeti yaşamış birey; şiddeti, sonraki kuşağa irsi yoldan olmasa bile bir gelenek şeklinde yeni nesillere aktarabilmektedir. Şiddet içeren eylem ya tolere edilmekte ya da bizzat uygulanmaktadır [Seyyar b, 2000:45]. Bundan dolayı da şiddetin içselleştirilmesi sonucu birey, hayatın değişik alanlarında cereyan eden şiddet türlerine gerektiği kadar tepki verememektedir [Akyüz, 2000:562].

Aile içinde yaşanan şiddetin, aile bireyleri ve toplum üzerinde menfi etkileri vardır: Sokak çocukları, çalışan çocuklar, fuhşa itilen çocuklar ve çocukların istismarı ve sömürülmesi gibi menfi sonuçların tümü, aile içi şiddetin topluma hediye ettiği maliyeti yüksek sosyal sorunlardır [Seyyar b, 2000:46].

Aile içinde yaşanan şiddet, aile bireylerinden çocuklara, kadına ve az da olsa erkeğe uygulanmaktadır. Ağırlıklı olarak kadına ve çocuğa uygulanan şiddeti incelemekte fayda vardır. Aile içinde uygulanan şiddetin üç türü vardır: Fiziksel şiddet, psikolojik şiddet ve cinsel istismar.

Şiddet Türleri;

a) **Fiziksel şiddet;** karşı tarafa acı veren, kişinin fonksiyonlarında ve gelişiminde sürekli zarara yol açabilen her türlü hareket olan fiziksel şiddetin şekilleri vardır. Mesela, tokatlama, ısırma, itme, tekmeleme, boğazına sarılıp sıkma, kemik kırma, evden kovma, terk, kişinin bedeninde sigara söndürmek ve çocukların kafasını duvara çarpmak [Lynch,1999:3].

Başbakanlık, Aile Araştırma Kurumunun yaptırdığı ve 1988 yılında 2578 aile üzerinde gerçekleştirdiği araştırmaya göre, Türkiye’de ailelerin ortalama olarak % 44’ü çocuklarına şiddet uygulamaktadır. Kadınların %10’u eşlerinden sık sık (%3.6) ve ara sıra (%6.5) dayak yediklerini bildirirken, erkeklerin %2.1’inin sık sık, %1.2’sinin ara sıra eşleri tarafından dövüldüklerini söylemeleri ilginçtir. Eş tarafından dövülme oranları, yaşa göre çok farklılık göstermemektedir. Evde çocukların hiç dövülmediğini söyleyen aileler yüzde 55 oranındadır; çocuklarını ayda birden fazla ve çok şiddetli dövdüklerini söyleyenler yüzde 3, yılda 1-10 arası çok şiddetli dövdüklerini söyleyenler yüzde 1.5 oranındadır. Ailelerin yüzde 40’ı ise çocuklarını hafif şiddette dövdüklerini belirtmektedirler. Evde çocukları dövmeyi daha çok annelerin üstlendiği görülmektedir. 7-14 yaş grubundakilerin yüzde 22’si bir, yüzde 2’si daha fazla evden kaçmışlardır. Bir kez evden kaçma erkeklerde, birden fazla evden kaçma kızlarda daha fazladır. [Türkiye Gazetesi,23/10/1998]

Türkiye’de her 100 kadından 97’si, en az bir kez eşinden, babasından ya da yakınlarından şiddet görüyor. Kadın Dayanışma Vakfı’nın araştırmalarına göre, kadınlar aile içindeki şiddetle başa çıkmakta zorlanırken, yüzde 20’si silah, bıçak, makas gibi tehlikeli aletlerle tehdit altında yaşamlarını sürdürüyor. Eğitim ve gelir seviyesi düşük ailelerde şiddet çok daha yoğun yaşanırken, üniversite mezunu kadınlarda da durum farklı değil. Yükseköğretim gören kadınlar, onur meselesi yaparak ve kariyerlerini dikkate alarak, yaşadıkları şiddeti saklama yolunu tercih ediyorlar. Sosyal maliyeti çok yüksek olan aile içi şiddette, üniversite mezunu kadınların yüzde 23’ü fiziksel ve sözel şiddet yaşıyor [Hürriyet Gazetesi,20/1/2002].

Evden kaçan ergenlerin geçmişine bakıldığında, evden kaçıncaya kadar defalarca fiziksel şiddete maruz kaldıkları anlaşılmaktadır. İstanbul da 1998 yılında UNICEF desteğiyle gerçekleştirilen “Teenage Female Sex Workers in İstanbul Metropolitan Area” adlı araştırma sonuçlarına göre, seks sektöründe çalışan 31 kız çocuğundan 12’si aile içinde yaşanan şiddet sonucu evden kaçmış ve fuhşa itilmiştir [Küntay – Erginsoy,1999:560].

Fiziksel olarak şiddete maruz kalan çocuklar, fuhşa itilmeseler dahî yetişkinlerle temas kurmaktan kaçınarak, bir yetişkinin kendilerine dokunmasından ve yaklaşmasından ürkmektedir. Kişi, aşırı saldırgan veya aşırı içe dönük ve çekingen olabilmekte, tepkisiz ve kolaylıkla yalan söyleyebilmektedir [Bayhan,1998:24].

b) Psikolojik şiddet; Sosyal çevredeki kişilerin bireyin şahsiyetini zedeleyici, duygusal gelişim veya bütünlüğünü engelleyici eylem yada eylemsizlikler olarak nitelendirilebilen psikolojik şiddetin türleri vardır: Bireyi korkutmak, tehdit etmek, aşağılamak, reddetmek , küfretmek, küçümsemek, hakaret etmek ve tahkir etmek gibi şiddet türleri, bireyin ve özellikle çocukların öz güvenini, şahsiyetini, ve itibarını yok etmeye yarayan etkili ve fakat tehlikeli olan bir yöntemdir [Akyüz,2000:555-56].

Ana-babadan birisinin veya her ikisinin baskısı altında kalan çocuk, sessiz, uslu, nazik, dürüst ve dikkatli olmasına karşılık, küskün, silik, çekingen, başkalarının etkisinde kalabilen, aşırı hassas bir kişilik geliştirir. Başkalarının etkisinde çabuk kalabilen insanlar aldatılmaya, kandırılmaya ve ikna edilmeye müsaittir. Nitekim, Ayşe Yüksel'in 1991 yılında yapmış olduğu "İstanbul Genelevlerinde çalışanların mediko- sosyal durumları" adlı saha araştırmasına göre fahişeliğe geçişte, fahişenin evde ana-baba tarafından ihmal edilmesi, kötü davranışlarla karşılaşması,sömürülmesi gibi unsurlar mesleğe geçmede etkindir. Nitekim, % 69.6'sı aile de geçim ve uyumsuzluğun olduğunu belirtmişlerdir. Aile içi uyumsuzluk, kız çocuklarının destek ve korumadan yoksun olması, genelde fahişeliğe geçişte risk faktörlerini oluşturmaktadır.

Çocuğun kendi geçimini kendisinin sağlamasını zorlamak ve evin giderlerini çocuğun üzerine yüklemek, çalışan çocukların kazandıkları paraların tümünü elinden almak veya eve para getirmeyen çocuklara dayak atmak gibi fiiller, kişinin psikolojisinde büyük tahribatlara yol açabilmektedir [Seyyar b, 2000.48].

Aile terbiyesi ile aile sevgisi ve şefkatinin yeterli olmaması kişide düşmanlık, hırs, hissi fukaralık, egoizm, kötüye temayül, ruhi ve sosyal hastalıklar (cinsi sapıklık, eşcinsellik, saldırganlık) gibi menfi hasletler geliştirebilmektedir [Seyyar b, 2000.48].

c) **Bir şiddet türü olarak çocukların ve kadınların cinsel istismarı;** Yetişkinlerin cinsel doyum için çocukla ilişki kurması, yaşı ve tecrübesizliği dolayısıyla sekse dönük hareketi kabul etme veya etmemeye gücü yetmeyen çocukla yetişkinin ilişkisi; para için fuhuş ve pornografiye yöneltilmesi, cinsel istismar olarak tanımlanmaktadır [Koşar,1989:47].

Dokuz Eylül Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Öğretim üyesi Prof. Dr. Bahri Öztürk'ün yönetiminde 1997 yılında kamuoyu araştırması kapsamında Türkiye genelinde 8619 evli kadın ile yapılan bir araştırmada, evlilik öncesi yani çocuk iken aile içinde cinsel tacize uğramış kızların oranı % 4'tür [Seyyar b, 2000:52].

Çocuk ve gençlere yönelik cinsel istismar, temel olarak 3 şekilde görülmektedir [Duman,1999:236-237]:

1. Dokunma olmaksızın yapılan cinsel istismar; bedensel temas içermeyen, yani dokunmanın söz konusu olmadığı saldırılara, sözel cinsel sarkıntılık, açık-saçık telefon konuşmaları, teşhircilik, röntgencilik ve cinsel ilişkinin çocuklara izletilmesi gibi davranışlar girmektedir.
2. Dokunmanın yer aldığı cinsel istismar; Bu olay çocuğun cinsel organına dokunmadan başlayarak cinsel birleşmeye teşebbüs, tam cinsel birleşme, oral-anal cinsel temasa kadar farklı biçimlerde olabilmektedir. Ayrıca, çocuğun fuhuşa itilmesi ve müstehcen yayınlara veya resimlere konu edilerek para kazanılması gibi durumlar da bu grup içinde değerlendirilebilir.
3. Şiddet kullanılarak yapılan cinsel istismar; Irza geçme, ensest (fücur veya aile içi sevicilik), vahşet ve öldürme şeklinde gerçekleşmektedir.

Çocuk ve gence yönelik cinsel istismarın türü ne olursa olsun çocuk ve genç üzerinde şaşkınlıktan başlayıp, uzun yıllar tedaviyi gerektiren duygusal parçalanma ve benlik bütünlüğünü kaybetmeye kadar giden, bir çok psiko-sosyal sonuç bulunmaktadır.

Cinsel şiddet sonucu çocuklarda dört büyük psikolojik etki görülebilmektedir [Akyüz,2000:559-560; Topçu,1997:119-121; Duman,1999:240-242]:

1.) **Cinsel zedelenmişlik;** çocukla zorlayarak ve hırpalayarak ilişki kurulmuşsa, cinsellik, çocukta ömür boyu korku yaratmakta ve yetişkinlikte sorunlu bir cinsel hayata sahip olma durumları ortaya çıkmaktadır. Çocuklukta cinsel istismara uğrayanlar, ileride kendi çocuklarını bu yönde koruyamamaktadırlar.

2.) **İhanet duygusu;** cinsel saldırı, çocuğun tanıdığı kişiler tarafından gerçekleştirilmişse, çocuk ihanete uğramışlık duygusuna kapılır. Aile içi istismara maruz kalan kişi, kendisinden sevgi ve korunma beklediği, güvendiği kişiden gördüğü bu istismar yüzünden hayal kırıklığı yaşamaktadır. İstismar eden kişi, onun acizliğini-saflığını kullanarak, ailedeki diğer kişiler ise bu duruma göz yumarak, kendisine ihanet etmişlerdir.

3.) **Acizlik;** çocuk ya da genç engelleyemediği cinsel istismar sonucu yoğun olarak acizlik ve çaresizlik duyguları yaşayacaktır. Çocuk, başına gelenleri anlattığında ona inanılmazsa bu duygusu artar ve derinleşir. Kişi, etkinlik ve mücadele yeteneğini kaybeder. Bunun sonucu olarak eğitimde öğrenme zorlukları, okuldan kaçma, çalışma hayatında sık sık iş değiştirme görülür. Genellikle bu kişilerde suça yönelme ve saldırgan davranışlarda bulunma, başkalarına zorbalıkta bulunma veya aksine kendine yönelik saldırganlık ve intihar durumu görülmektedir.

4.) **Damgalanmak;** Cinsel istismar olayına eşlik eden kötülük, utanç, suçluluk gibi duygular zamanla kişinin benlik algısına karışarak, kişi, kendini böyle algılamaya başlar. Bu duygu, ailenin ve toplumun olumsuz tutum ve davranışlarına göre, daha da pekişebilir. Meselâ, çocuğu ayıplamak veya yadırgamak bu kategoriye girebilmektedir. Bu duyguyu ilaç ve alkol bağımlılıkları, suç eylemleri veya fahişelik izler.

2.3. Boşanmalar

Ülkemizin sosyo-ekonomik gelişimi ile birlikte sosyal yaşamında da meydana gelen değişimler, boşanma kanunlarının yeniden gözden geçirilmesi ihtiyacını doğurmuştur. Bu amaçla, 1988 yılında yürürlüğe giren 3444 Sayılı Boşanma Kanunu, çiftlerin boşanmasına kolaylık getirmiştir. Ülkemizdeki yıllık kaba boşanma oranının binde

l'den daha azdır. Bunun en önemli nedeni; Türkiye'de dinî ve ailevî bağların sağlamlığı ve geleneklere bağlılık yanında, kırsal kesimde dinî nikahla meydana gelen evliliklerin çözümlenmesinin istatistiklere yansımamasıdır. 1999 yılı verilerine göre, Türkiye'de boşanma oranı binde 0.49'dur. 2000 yılı verilerine göre binde 0.53'tür. Çocuk sayısına göre boşanma yüzdesi incelendiğinde, boşanmaların yüzde 44.39'unun çocuksuz ailelerde görülmesi, çocuk varlığının boşanmayı önleyen bir unsur olduğunu göstermektedir. Evlilik süresine göre boşanma yüzdesi incelendiğinde, Türkiye'de boşanmaların yüzde 44.89'unun evliliğin ilk 5 yılı içinde meydana geldiği gözlenmektedir [Sabah Gazetesi,18/7/2001].

Evliliğin bitmesine yol açan sebepler çok çeşitli olabilir, en çok görülen sebepleri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

1. Ekonomik sorunlar
2. Eşlerin sosyo-kültürel yapı farklılıkları ve psikolojik sorunlar
3. Cinsel sorunlar veya sağlık sorunları
4. İletişim bozukluğu
5. Eşlerden birinin ihaneti (zina)
6. Aile içi şiddet
7. Çocuksuzluk
8. Eşlerden birinin aile yuvasını terketmesi
9. Eşlerden birinin kanunen suç işlemesi

Eşlerin boşanma oranı, Türkiye'de diğer ülkelere göre düşük kalıyor. Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü verilerine göre, Türkiye'de, eşlerin boşanma nedenleri arasında "geçimsizlik" ilk sırada yer alıyor. Bunu, "terk", "zina", "akıl hastalığı", "cürüm ve haysiyetsizlik" ile "cana kast ve kötü muamele" gibi nedenler izliyor. 1998 yılında 32 bin 167 boşanma işlemi gerçekleşti [Hürriyet Gazetesi,17/7/2001].

Türkiye'deki boşanma oranı, diğer ülkelerle karşılaştırıldığında çok düşük düzeyde seyrediyor. AB ülkelerinde Almanya'da 1996 yılındaki boşanma oranı yüzde 2.14

olarak gerçekleşirken, İsveç'te yüzde 2.42, İsviçre'de yüzde 2.29, Fransa'da 1.90, Yunanistan'da yüzde 0.86 ve ABD'de ise yüzde 4.33 oldu..

Tablo 3. 1989-1998 Arasındaki Dönemde Boşanmalar ve Nedenleri

BOŞANMA NEDENLERİ							
YIL	Zina	Cana kast	Cürüm	Terk	Akıl hastalığı	Geçimsizlik	TOPLAM
1989	335	37	98	950	95	23311	25376
1990	332	58	82	995	92	23416	25712
1991	271	91	72	717	92	25497	27167
1992	221	79	97	678	98	25189	27133
1993	228	103	95	777	129	25580	27725
1994	215	90	65	719	105	26119	28041
1995	176	105	69	634	122	27096	28875
1996	171	63	85	583	109	27764	29552
1997	229	112	74	675	124	30674	32717
1998	217	119	89	735	96	29898	32167
1999	181	82	84	564	104	29535	31540
2000	133	62	69	593	93	32844	34862

Kaynak: [Hürriyet Gazetesi,17/7/2001]

Tablo 4. Yıllar İtibariyle Yıl Ortası Tahmini Nüfus ve Boşanma Oranları

YIL	TAHMİNİ NÜFUS	BOŞANMA (BİN)	BOŞANMA (BİNDE)
1989	54893	25376	46
1990	56098	25712	46
1991	57064	27167	48
1992	57931	27133	47
1993	58812	27725	47
1994	59706	28041	47
1995	60614	28875	48
1996	61536	29552	48
1997	62510	32717	52
1998	63451	32167	51
1999	64385	31540	49
2000	65382	34862	53

Kaynak: : [Hürriyet Gazetesi,17/7/2001]

Ayşe Yüksel'in 1991 yılında yapmış olduğu "İstanbul Genelevlerinde çalışanların mediko- sosyal durumları" adlı saha araştırmasına göre, fuhşu meslek olarak yapanların % 79.4'ü boşandıktan sonra bu mesleği icra etmek zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir [Yüksel,1991:72]. Boşanma, fahişeliğe geçişte önemli risk unsuru olarak görülebilir. Kuşkusuz her boşanma sonucunda kadının fahişelik mesleğine yöneleceğini düşünülemez. Fakat ekonomik özgürlüğü ve desteği olmayan kadının, zorlaşan sosyo-ekonomik faktörlerle birlikte fahişeliğe itilebilmektedir.

Nilay Oğultürk'ün 1991 yılında yapmış olduğu "Psiko-sosyal özellikleriyle genelev kadınları"adlı saha araştırmasına göre, kadınların % 20.8'ü boşanma ve ölüm nedeniyle parçalanmış ailelerden gelmektedir. Aynı kadınların % 62'si resmi ya da imam nikahı ile evlendiği eşiyle, boşanarak ya da ayrılarak evliliğini sona erdirmiştir [Oğultürk,1991:75-118]. Dolayısıyla gerek boşanmış aileden gelme, gerekse kişinin kendisinin boşanması, fahişeliğe geçişte bir risk faktörü olduğu bu araştırmada teyit etmektedir.

2.4 Uluslar Arası Boyutuyla Serbest Dolaşım Ve Turizm

Bugün kadın ticareti ve seks turizmi, tüm yeryüzü ülkelerini ilgilendiren uluslararası bir boyut kazanmış, insan ticareti, uyuşturucu ve porno ticaretiyle, hatta cinayet mafyasıyla birleşmiş, karanlık işler endüstrisine kar ve menfaat sağlayan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Gelişmiş ülkelerde her türlü ihtiyaçların karşılanması insanların çeşitlilik ve değişik zevkler arayışına yol açmış, ödeme gücü olan bu insanların zevklerini karşılamak için de gelişmekte olan ülkelerin yoksul kız ve kadınları, bu sektörde ucuz emek gücü olarak piyasaya sürülmüştür [Arat,1999:278].

Uluslar arası serbest dolaşım ve turizm, kalkınma stratejilerini seks turizmine dayandıran ülkelerin bu konuda teşvikleri veya göz yummasıyla gerçekleşmektedir. GSMH'nin % 4-18'ini dayandıran Tayland gibi ülkeler bu konuda öncü olarak gözükmektedir.

Serbest dolaşım imkânlarının ve turizm hizmetlerini uluslar arası alanda gelişmesiyle birlikte “Modern Kadın Ticareti” ve “Seks Turizmi” de hız kazanmaktadır. Bu iki konu üzerinde ayrıca durulacaktır.

2.4.1 Modern Kadın Ticareti

Çağdaş Veya Modern Kadın Ticaretini çoğu kez kalkınmakta olan ülkelerden kalkınmış ülkelere ve ülkeler içinde de kırsal alanlardan kentlere alınıp satılan kadın ve kızların hizmetçilik, çocuk bakıcılığı, kağıt üstünde evlilik ve fuhuş gibi değişik sektörlerde kâr amacıyla cebren istihdam edilmeleri olarak tanımlayabiliriz. Kadın ticaretini fuhuşa yönelik organize eden çok uluslu örgütler iki yöntem kullanmaktadır:

1. Hayat kadını olarak çalışan kadınları, kendi ülkelerine getirmek.
2. Kalkınmamış ülkelerde sefil denilebilecek şartlarda yaşayan ailelerin kız çocuklarını para kazandırmak vaadiyle getirdikleri ülkelerde fuhuşa zorlamak [Zaman Gazetesi,9/3/1999], [Seyyar a, 2000: 65].

Organize suç örgütlerinin ortaya çıkmasındaki temel ilke, kolay kazanç elde etmektir. Buna uygun olarak da organize suç örgütleri, kazancın çok yüksek olduğu kadın ticareti alanında da faaliyet göstermektedirler.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün yaptığı bir operasyonda, genelevde çalışan kadınların nasıl kullanıldığı ve sömürüldüğünü, fuhuştan geçimini sağlayan genel kadınların nasıl zor ve baskıyla çalıştırıldığı, zorla senet imzalatıldığı, borçlandırıldığı ve tüm bunlarla haksız kazançlar elde edildiği ortaya çıkmıştır. Bununla ilgili olarak da Emniyet Genel Müdürlüğü'nün genelgesinde, "Devletin izni ve kontrolü altında fuhuş yapılan bir genelevde ortaya çıkan bu sömürü durumu, gizli fuhuş yapılan ortamlarda daha etkili ve daha vahşi olduğu tespit edilmiştir." ifadelerine yer verildi [Hürriyet Gazetesi,12/8/2001], [Sabah Gazetesi,12/10/2002].

2001 yılında ABD'de yayınlanan insan hakları raporuna göre, model, garson veya dansçı olarak çalışmak üzere Türkiye'ye gelen bazı kızlar, fuhuş şebekelerinin eline düşmekte ve zorla çalıştırılmaktadır. Ekseriyeti Romanya'daki yetimhanelerden getirilen kızlar, Türkiye üzerinden Avrupa ülkelerine pazarlanmaktadır. Türkiye'deki

ticaret "varış merkezi olmaktan ıkmyı, batı ülkelerine geçiş noktası olarak" kullanılmaktadır [Hürriyet Gazetesi,11/8/2002].

Birleşmiş Milletler'in (BM) verilerine göre, dünyada 9 milyondan fazla kadın 'ticarî fuhuş' piyasasında çalışmaktadır. Bu sayıya her yıl 700 bin kadın eklenmektedir. Bu 700 bin kadından 120 bini Avrupa piyasasında pazarlanmaktadır. Bu sektörden, uluslararası suç örgütleri yılda 10–15 milyar dolar gelir sağlamakta olduğu tahmin edilmektedir. Türkiye, fuhuş mafyasının seçtiği hedef ülkelerden birisidir. Emniyet yetkililerine göre Türkiye'de fuhşa sürüklenen ge kızların yaşı 15–16'ya kadar düşmüş durumdadır [Zaman Gazetesi,27/11/2002].

1994-2001 yılları arasında sadece İstanbul'da değişik ülkelerden gelen 34310 yabancı hayat kadını yakalandı.özellikle Romen, Moldova, Gürcü, Rus, Azeri, Ukraynalı, Ermeni. kadınları. Halk arasında çoğu sarı saçlı, mavi gzly olan bu kadınlara "Nataşa" denilmektedir.Türkiye'ye gelen "Nataşalar", yakalandıklarında sınır dışı edilmemek için, para karşılığı (piyasada 3000 dolar gibi rakamlar ifade edilmektedir.) Türk erkeklerle evlenmektedirler. Evlilik fuhuş şebekeleri tarafından ayarlanmaktadır [Radikal Gazetesi,17/2/2001].

2.4.2 Seks Turizmi

Kişiye bakan yönüyle seks turizmi, cinsel arzu ve istekleri veya cinsel sapıklıkları daha kolay yerine getirebilmek maksadıyla, buna imkan tanıyan ülkelere turist sıfatıyla gitmek olarak tanımlanabilir. lkelere bakan yönüyle seks turizmi, fuhuş sektörünü geliştirmek ve bu yoldan döviz kazanmak düşüncesiyle, bazı ülkelerin seksi (cinselliği), bir turizm aracı olarak kullanması.ve kalkınma stratejilerini ağırlıklı olarak turizme bağlamak istemeleridir [Seyyar a, 2000:66].

Müşterilere bakan yönüyle seks turizmi, iki ayrı cinse hitap etmektedir:

1. Ağırlıklı olarak kadınlara hitap eden lkeler (Gambiya ve Tayland, zellikle Avrupa lkeleri ve İsrail'den gelen kadın müşteri çekebilmektedir.)

2. Dünyanın gelişmiş ülkelerinden gelen erkek müşterilere hitap eden ülkeler ise şunlardır: (Tayland, Senegal,Togo, Benin, Gambiya, Kamboçya,Yeni Zelanda, Avustralya, Hindistan, Pakistan, Kosta Rika, El Salvador ve Guatemala, Dominik, Kenya, Brezilya) [Hürriyet Gazetesi,11/12/2000-20/8/2000].

Seks turizminin nicelik olarak artmasının pek çok sebepleri var. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

Çocuk Kaçırma; Kesin rakamlar bilinmemekle birlikte yılda 2,5 milyona yakın insan kaçırılmaktadır. Kaçırılanların yarıya yakını kız çocuklarıdır. Erkek çocukları da kaçırılıyor. Sağladığı kazanç açısından çocuk kaçırma, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı ile eşdeğer durumda. Çocukları kaçıran büyük ve organize gruplar, kız çocuklarını sistemli bir şekilde seks pazarına itmektedir. Çocuklar genellikle durumlarını polise bildirmemektedir. Çünkü bunlardan bazıları içlerinde polislerin de bulunduğu gruplar tarafından da kaçırılmaktadır [Şirin,2001:3].

Mülteciler; Dünya üzerindeki mülteci ve sığınmacıların %80'i kadın ve çocuk. Dünyada kendi ülkelerinde yerlerinden/yurtlarından edilmiş 25 milyondan fazla çocuk var. Bunlardan 10 milyon kadarı BM Mülteciler Yüksek Komiserliğinin himayesi altında bulunmaktadır. Asya-Pasifik'te 5,5 milyon civarında mülteci bu bölgede yaşamaktadır. Mülteci çocuklar kaçırılarak "batı"ya doğru götürülmektedir. Bunlardan bazıları hizmetçi/köle olarak satılırken, kimisi "modern seks pazarlarına" sunulmaktadır. Afrika'da 4 milyona yakın mülteci ve sığınmacının yarısını çocuklar oluşturmaktadır.. Ailesinden ayrı düşmüş mülteci çocukların seks pazarında kullanılma riski diğer kişilere göre daha fazla olduğu yetkililer tarafından belirtilmektedir [Şirin,2001:4].

Ailenin zorlaması; Ekonomik yönden zor şartlarda yaşayan bazı aileler, sefaletten çıkışı, küçük çocuklarını satmakta ve fuhşa alıştırmakta bulunmaktadır. Meselâ, Taylandlı Rin isminde bir kız çocuğu daha 9 yaşındayken annesi tarafından seks pazarına alıştırılmış [Yıldırım,2002:150].

Daha rahat yaşama isteği; Özellikle Amerika'ya ve Kıta Avrupa'sına kaçan kişiler, sefaletten ve maddi imkansızlıklardan kurtulmak ve daha iyi yaşam şartlarına kavuşmak ümidiyle gittikleri büyük şehirlerde çoğu zaman kendi istekleri doğrultusunda fahişelik yapmaktadırlar. Belli bir eğitim süreci sonucunda elde edilemeyecek kadar büyük paraları bir ayda ya da yılda kazanabilme düşüncesi ve cazibesi bu sektöre girmeyi kolaylaştıran etkenlerdendir [Millet a,1996:45].

HIV/AIDS korkusu; Seks pazarında çocuk denecek yaştaki fahişe sayısının artmasındaki en önemli sebep HIV/AIDS korkusudur. Kendisine AIDS bulaşmasından korkan pek çok insan, "bakire"lerle ilişkiye girerek korunacağına inanmaktadır. Oysa Alman haber kanalı DW'nin internetteki sitesinde Mirjam Gehrke'nin 20.7.2002 tarihinde yazdıklarına bakılacak olursa, "güvenli seks" anlayışı için seks turizmine katılanların çoğu aldatılmaktadır. Şöyle ki: Genç kızlar, müşterilere bir kaç kez bakire olarak sunulmak için ameliyat ettirilmektedir. Tacirler, bu sayede kızları daha yüksek miktarlara pazarlayabilmektedir. Bunun dışında, müşterilere daha çekici görünmeleri için, istemedikleri halde estetik ameliyattan geçirilenler de bulunmaktadır.

2.4.3. Seks turizmi ile ilgili bazı rakamlar;

UNICEF yetkilileri, sadece Asya'da bir milyon erkek ve kız çocuğunun seks ticaretine alet edildiğini tahmin etmektedirler. Berlin Hür Üniversitesi'nin bir araştırması her yıl 400 bin Alman'ın seks turizmine katılmak için yurtdışına gittiğini ortaya koymaktadır. Bu turistlerin kaçının çocukları suistimal ettikleri ise bilinmemektedir., ancak bu oranın yüzde beşe kadar çıktığı tahmin edilmektedir. Bangkok'daki UNICEF bürosunun yöneticisi Margie de Monchy, büyük bir endüstri hâline gelmiş seks turizminin Tayland GSMH'nin yaklaşık yüzde 15'ine, devlet bütçesinin ise yüzde 60'ına denk geldiğini belirtiyor. BM'in çocuklara yardım örgütü yetkilileri, (UNICEF) çocuk pornografisi ve çocuk fahişelik sektöründen dünya genelinde yılda 6 milyar euro gelir elde edildiğini belirtmektedirler. Hatta yasadışı suç örgütleri çocuk ticaretini uyuşturucu ticaretinden kârlı bulmaktadırlar, çünkü uyuşturucunun bir defa, bir çocuğun ise birden çok satılabileceğini düşünmektedirler [Hürriyet Gazetesi,20/8/2000].

Ekonomik kriz dönemlerinde ülke insanları daha fazla fakirleşmektedir. Asya ekonomik krizi, kadınların ve çocukların artan biçimde fuhuşa sürüklenmesini kolaylaştırmış ve süreci daha da hızlandırmıştır. ILO'nun yayımladığı 'Seks Sektörü: Güneydoğu Asya'da Fahişeliğin Ekonomik ve Toplumsal Temelleri' başlıklı raporunda, tüm ekonomik sektörlerde gerileme yaşanan Güneydoğu Asya'da 'seks sanayiinde' en küçük bir yavaşlama dâhi görülmediğine dikkat çekilmektedir. Son yıllarda bölgede fuhuşun bir sanayi boyutuna ulaşacak şekilde artış gösterdiği vurgulanan raporda, Endonezya, Malezya, Filipinler ve Tayland gibi ülkelerde, 'seks sektörünün' bu ülkelerin toplam gayri safi milli hasıllarının yüzde 2'si ile yüzde 15'i arasında bir pay aldığı belirtilmektedir [Radikal Gazetesi,19/8/1999].

Fuhşun, örgütlü bir biçimde yapıldığına dair başka bir örnek de Türkiye ile ilgilidir. Rus mafyası olan Kızıl Mafyanın, Türkiye'ye 2000-2001 yılları arasında 120 bin nataşa gönderdiği konusu , Rus medyası tarafından işlendi. Rus medyasının iddiasına göre nataşalar, 2000 yılında sadece İstanbul'da 3 milyar dolar kazandılar ve bu parayı Rus seks mafyasına aktardılar [Sabah Gazetesi,17/4/2002].

2.5 Bağımlılık Yapan Maddeler

İnsanî bir bakış açısı ile bakıldığında bugün, madde kullanımı bireyin kendini köleleştirdiği bir durumdur. Çünkü bağımlılık; bireyle nesnesi arasında kurulan ve bir süre sonra bireyin özerkliğini ve kişiliğini ortadan kaldıran bir sürece götürmektedir. İnsan tutum ve davranışı ve de hissiyatı yıkıcı etkileri nedeniyle bireyi seçtiği nesne karşısında çaresiz bir köle haline getirmektedir. Böylelikle toplum, bu hale gelmiş bireyin katkılarından, gücünden ve emeğinden daha da önemlisi varlık olarak bireyin kendinden yoksun kalmaktadır [Doğan,2001:32].

Madde kullanan ve bağımlı hâle gelen bir birey, varoluşu ve insan değerleri bağımlılığı doğrultusunda sapmış ve başka bir planda köleleşmiş bir birey olup; toplumsal rol ve ödevini yerine getirememekte ve toplumsal hayattan kopmaktadır. Bir diğer anlamıyla toplum, o bireyin her anlamdaki katkısından yoksun kaldığı gibi, bu bireye verilecek hizmetler açısından yüksek bir maliyeti de göğüslemek zorunda kalmaktadır.

Çağımızın en önemli sorunlarından birisi olarak tanımlanan madde kullanım ve bağımlılığı, yeryüzündeki tüm toplumları ulusları etkisi altında bulundurmakta ve devletten devlete ortaklaşa alınmış önlem ve politikaların öncelikli konusu hâline gelmektedir. Dolayısıyla bireysel ve toplumsal bütünlük ve esenlik adına önlemler almak kaçınılmaz hale gelmiştir. Ulusal nitelikli önlemlerin her ulusun kendi ekonomik gücü ile ve yapısı ile çerçevelenmesi nedeniyle madde kullanımını sorununu engellemede tek başına ulusal önlemler, bugüne dek pek yeterli olmamıştır. Çünkü sorun sadece madde kullanımını değil, kullanılan maddelerin yasadışı trafiği ve rantı son derece yüksek ve yaygın bir pazar alanı haline gelmiştir [Doğan,2001:33].

2.5.1. Madde Bağımlılığının Psiko-Sosyal Kaynakları

Madde bağımlılığına yol açan risk faktörleri çok çeşitlidir. Biz bunları aile ile ilgili risk faktörleri, sosyal çevre ile ilgili risk faktörleri ve kişilikle ilgili risk faktörleri olmak üzere üçe ayıracağız [Saygılı,2002:140-150; www.alkol.gen.tr./16.12.2002; Bertan ve arkadaşları,2001:603-686]:

2.5.1.1. Aileden Kaynaklanan Risk Faktörleri:

1. Anne ve babanın çocuk üzerinde yetersiz olması
2. Anne ve babada madde kullanımının varlığı
3. Anne ve babanın gencin alkol kullanımına izin verici, fazla toleranslı bir tutum içinde olması
4. Anne ve babanın çocuk ile ilişkisinin kalitesi düşüklüğü (ayrılan vaktin uzunluğundan çok bu vaktin nasıl değerlendirildiği önemlidir)
5. Tutarsız disiplin (anne ve babadan birinin yasakladığına diğersinin izin vermesi ya da farklı zamanlarda aynı ebeveynin farklı tutumlar sergilemesi)
6. Anne ve babanın çocuğun aktivitelerine ilgisizliği
7. Başarının ödüllendirilmeyişi,
8. Aile içi şiddet veya suçluluk duygusu uyandırmanın eğitim metodu olarak kullanılması

2.5.1.2. Sosyal Çevreden Kaynaklı Risk Faktörleri:

1. Yaşam stresleri (göç, işsizlik vs)
2. Madde kullanan arkadaş grupları içinde olmak
3. Düşük okul başarısı
4. Düşük sosyoekonomik düzeyli bir çevrede yaşama
5. Göç yaşama
6. Kişinin okul döneminde çalışmak zorunda kalması
7. Cinsel yada fiziksel taciz yaşama ve bunu kimseyle paylaşmama
8. Çevrenin gerçekçi olmayan beklentileri (çok başarı beklenmesi ve bu nedenle mevcut başarının takdir edilmeyişi gibi)
9. Dost ve akrabalarla sosyal diyalogun yetersiz olması

2.5.1.3 İnsan Şahsiyetinden Kaynaklı Risk Faktörleri

1. Girişkenliğin ve dışa dönüklük boyutunun olmaması
2. Kendine güvenin az olması
3. Kendini kontrol etme yeteneğinin az olması
4. Baş etme mekanizmalarının ve zorlukların üstesinden gelebilme yeteneğinin gelişmemiş olması
5. Dışarıdan kolay etkilenme
6. Agresif kişilik yapısı
7. Heyecanlı, dürtüsel, asi, kötümser kişilik yapıları
8. Sosyal değerlere yabancılaşma
9. Davranış bozuklukları
10. Kişinin kendisine örnek olarak seçtiği kişilerin sigara veya alkol kullanması
11. Hayata olumsuz bakış açısı
12. Kişinin kendisine değer vermemesidir.

Bağımlılık meselesinde risk grubu tanımı yapılırken 15-24 hatta 12-24 yaş sınırlarına dikkat edilmektedir. Nüfus içinde bu yaş grubunun yüksek temsili nedeniyle ciddi bir sorun ile karşı karşıya olduğumuz sonucuna varmak abartmalı bir yaklaşım değildir [Cılga,2001:45].

2.5.2.Madde Bağımlılığı İle Fuhuş Arasındaki İlişki;

Nilay Oğultürk'ün 1991 yılında yapmış olduğu “Psiko-sosyal özellikleriyle genelev kadınları”adlı saha araştırmasına göre, hayat kadınlarında bağımlılık yapan maddeleri kullanma oranları şöyledir. 250 kişi içinde sigara içenlerin oranı % 96; alkol kullananların oranı % 56.4; uyarıcı ilaç kullananların oranı %23.6 ve uyuşturucu kullananların oranı %2'dir [Oğultürk,1991:180]. Uyuşturucu kullananların oranının az çıkmasının sebepleri arasında bu maddelerin kullanımının yasak olması ve yapılacak herhangi bir açıklamanın kişiyi kolluk kuvvetleriyle karşı karşıya getireceği endişesinin var olmasıdır.

Bağımlılık yapan maddelerin, kişiyi fuhşa sürüklediği tezi bağımlılık yapan maddeye göre değişmektedir. Özellikle uyuşturucu ve uyarıcı ilaçların risk faktörü olmadaki etkisi daha fazladır. Yapılan çalışmalarda hayat kadınlarının bağımlılık yapan maddelere başvurma sebepleri arasında en başta gelenleri mesleğin “uyuşturucu kültürü”nden beslenmesi ve mesleğin insan üzerindeki yıkıcı etkilerinin hafifletilmesi gelmektedir [Yüksel,1991:41]. “Uyuşturucu kültürü”nden ise, İçki, uyuşturucu, kumar, şans oyunları, sapıklıklar, fuhuş, evden kaçma gibi faaliyetlerin tümünü besleyen veya ortaya çıkaran ortam anlaşılmalıdır [Saygılı,2002b:150]. Bağımlılık yapan maddeler, hem fuhşa iten önemli bir faktör, hem de mesleğin sürdürülmesi ve devamı açısından kullanımı, bu sektöre talebi olanlar tarafından dolaylı ve dolaysız olarak teşvik edilmektedir.

Bağımlılık yapan maddelerin bazıları kişiyi fuhşa itebileceği gibi, bazılarının da fuhşun devamını sağlayıcı etkisi olmaktadır. Bu sebepten dolayı sosyal riski yüksek olan bu maddelerin özelliklerini ayrıca ele alalım.

2.5.2.1. Sigara

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 10-19 yaş grubu “Adolesan” yaş grubu olarak, 15-24 yaş grubu ise “Genç” grubu olarak tanımlanmaktadır.[Bertan ve arkadaşları,2001:673] Sigara, uyuşturucu ve alkol bağımlıları bu maddeleri kullanmaya

genellikle adolesan dönemde başlarlar; ileride giderek kötüleşecek olan bağımlılık macerasının ilk adımları erken yaşlarda atılmaktadır.

Adolesanların çoğu merak, kendini daha iyi hissetme, stresi azaltma, büyüdüğünü veya grubun bir parçası olduğunu hissedebilmek amacıyla veya sadece arkadaş ısrarı nedeniyle sigaraya, alkol ve uyuşturucuya başlarlar.

Anne ve babadan bağımsızlaşma doğal sürecinde genç, davranışlarını bir grup içinde deneyerek geliştirir. Grup içinde reddedilme, bir genç için katlanılabilecek en zor şeylerdendir. Sigara, alkol yada herhangi bir uyuşturucu, o grup içinde norm olmuşsa ya da o grubun elemanı olmanın bir şartı gibiyse, gruptaki yerini kaybetme ya da alay edilme endişesi, gence uyuşturucunun olumsuz etkilerinden psikolojik olarak ağır ve dayanılmaz gelmektedir [Bertan ve arkadaşları,2001:679].

Gençlik, değişim ve toplumda yer edinme dönemidir. Genç, doğumundan itibaren bağımlı olduğu anne ve babasından özerk hale gelirken arkadaşlarına bağlanır ve onların baskısına açık bir hale gelir. Bu dönemde kimlik gelişimi gerçekleşmekte, toplumsal roller belirginleşmektedir. Bunlarla ilgili yaşanan zorluklar güçsüzlük, yabancılaşma ve isyan duyguları doğurur [www.alkol.gen.tr/16.12.2002].

Sigara, daha sert maddelere en önemli geçiş maddesidir. Gençlerde alkolizmin en güçlü belirleyicisi sigaradır. Sigara bağımlısı gençlerin büyük çoğunluğu alkolik değildir ama alkolik gençler arasında sigara tiryakisi olmayan yok gibidir. Sigara kullanımı başlı başına zarardır, genç için adeta mayınlı tarladır. Sigara içen gençler, aynı zamanda alkol ve uyuşturucu bağımlılığına yatkın kişiler haline gelmektedir. Çünkü sigara, kişinin öteki kötü alışkanlıklara karşı direncini de azaltmaktadır [Saygılı,2002:140].

Amerika Birleşik Devletleri'nde dava edilen sigara şirketlerinin mahkeme kayıtlarına geçmiş iç yazışmalarından bu şirketlerin hedef kitle olarak çocukları seçtikleri görülmektedir. Sigara şirketleri, müşterilerinin 1/3'ünün 13 yaşına kadar, % 90'nın da 20 yaşından önce sigaraya başladıklarını, yaptıkları saha araştırmaları sayesinde tespit etmişlerdir. Marka seçimleri çok erken yaşlarda belirlenir. Karlılığın devamı, hatta sigara endüstrisinin ayakta kalması 18 yaşın altındakilere bağlıdır. Marka sadakati sağlandığında geleceğin erişkin pazarı da garanti altında olacaktır [Dağlı,2001:687].

Türkiye Yeşilay Cemiyeti, 2000 yılında sigara ve alkol tüketimine 2 katrilyon 296 trilyon lira harcayan Türkiye'nin 2001 yılında 3 katrilyon 795 trilyon liralık sigara ve alkollü içecek tükettiğini açıkladı. Türkiye Yeşilay Cemiyeti'nin resmi rakamlara dayanarak hazırladığı tütün ve alkol kullanım raporuna göre ülkemizde 25 milyon sigara tiryakisi, 5 milyonu alkol bağımlısı olmak üzere 20 milyon alkol kullanıcısı ve 5 milyon ilaç bağımlısı bulunuyor. 2001 yılında 127 milyon 500 bin kilogram tütün mamulü satıldı; bunun karşılığında 2 katrilyon 777 trilyon lira ödeme yapıldı. Aynı yıl tüketilen 952 milyon 847 bin litre alkollü içkiye karşılık 1 katrilyon 18 trilyon lira ödemede bulunuldu. Türkiye'nin geride bıraktığı bir yılda tütün ve alkole harcadığı 3,7 katrilyon lira ile neler yaptırabileceği dikkate alındığında rakamın büyüklüğü daha da ortaya çıkıyor. 3,7 katrilyon lira ile 6 adet hidroelektrik santrali, her biri 20 milyar lira olan 190 bin adet konut, her biri 250 yataklı toplam 250 hastane ya da 32 derslikli 2 bin 100 adet okul yaptırılabilir. Türkiye'de her yıl 500 bin ile 1 milyon kişi sigara veya alkol kullananlar listesine ekleniyor. Yıllık 127 milyon kilogram sigara tüketimiyle dünya ülkeleri arasında Brezilya, Güney Kore ve Hindistan'dan sonra 4. sırada yer alan Türkiye, 952 milyon litre alkol tüketimiyle de ABD ve Almanya'nın ardından 3. sırada yer alıyor [Zaman Gazetesi,3/3/2002].

2.5.2.2 Alkol

Alkol tarihin ilk çağlarından beri dinsel kutlamalar, tıbbi tedavi ve zevk amacıyla kullanılmaktadır. Toplumun kültürel olarak alkol ve bağımlılık yapan maddelerin kullanımına gösterdiği tepkinin az oluşu veya tolere edilebilir bir davranış olarak görmesi ile çocuğun alkol ve diğer bağımlılık yapan maddelere çok kolay ulaşılabilir olması da kullanımı kolaylaştıran çevresel faktörlerdir. Medya alkol ve bağımlılık yapan diğer maddelerin kullanımını ya direk ya da gizli özendirme yolu ile teşvik etmektedir. Medyada içki, özellikle günlük yaşamın doğal ve vazgeçilmez bir parçası olarak görülmekte (yorucu bir günün sonunda kendinize verebileceğiniz güzel bir ödül, kazanılan spor, sınav ya da diğer yarışmaların en önemli ödülü gibi gösterilmekte) alkolün sağlığa zararlı etkileri pek vurgulanmamaktadır [Bertan ve arkadaşları, 2001:679-680].

Alkol, yaygın tüketilişi ve kurbanlarının sayısal çoğunluğu açısından uyuşturucudan daha ciddi bir sağlık sorunudur. Serbestçe satılması ve medyada ellerinde içki bardaklarıyla seçkin insanların boy göstermesi adeta alkölü teşvik etmektedir. Üstelik “az miktarda şarap sağlığa faydalı” tarzında uyduruk haberler basında devamlı yer almaktadır [Saygılı,2002:143].

Amerika Birleşik Devletleri’nde 18 yaşından küçük 7 milyon çocuğun ailesi alkoliktir. Aile içi şiddet vakalarının yarısı, çocuk istismar vakalarının %35-70’i alkolik ailelerde olmaktadır. Alkolik bir adamın erkek çocuklarında % 25 alkolizm riski vardır [Bertan ve arkadaşları, 2001:681].

Her yıl nüfus artışından bağımsız olarak, alkollü içkilerin üretiminin arttığı ve alkole başlama yaşının düştüğü belirtilmektedir. Alkole bağımlılık, alköl sorunları içinde sadece bir tanesidir. Ciddi bir toplum sağlığı ve sosyal maliyeti vardır. Alkole bağı trafik kazaları, ev kazaları, cinayet, yaralama vb. suçlar, iş günü ve işgücü kaybı, hamile annelerin içmesine bağı bozukluklar, karaciğer sirozuna bağı ölümler ve daha pek çok dolaylı işaret, alköl içiminin bağımlı olsun olmasın; tüm içenler için taşıdığı riskin kapsam genişliğinin doğrudan bir ölçüsü olmaktadır.

Türkiye, 952 milyon litre alköl tüketimiyle de ABD ve Almanya’nın ardından 3. sırada yer almaktadır. 2001 yılında tüketilen 952 milyon 847 bin litre alkollü içkiye karşılık 1 katrilyon 18 trilyon lira ödemedede bulunuldu [Zaman Gazetesi,3/3/2002].

Özel Okullar Derneği, 1997’de Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi’ne bağı Alköl ve Madde Tedavi Eğitim ve Araştırma Merkezi (AMATEM) ile İstanbul’da 62 okulda, 6 bin 8 öğrenciyi kapsayan bir yapılan araştırmada çarpıcı sonuçlar bulmuştur. 11 yaşın altındaki öğrencilerden yüzde 10’unun bira içtiğinin tespit edildiği, uyuşturucu ve alkole başlama yaşının ilköğretime kadar indiği gözlenmiştir [Zaman Gazetesi,23/3/2002].

24 bin 250 ilköğretim ve lise öğrencisi üzerinde Yeniden Sağlık ve Eğitim Vakfı’nca yapılan Sigara, Alköl, Madde, Araştırma, Yaygınlık 2001 Araştırmasına göre ilköğretim

öğrencilerinde görülen bazı oranlar şöyledir: İlk olarak sigara içme yaşı ortalaması 11, Her gün sigara içme yaşı ortalaması 12, İlk kez sarhoş olma yaşı ortalaması 11, İlk kez uçucu madde kullanım yaşı ortalaması 12, İlk kez sakinleştirici hap kullanım yaşı ortalaması 11 olarak tespit edilmiştir [Zaman Gazetesi,20/3/2002].

Madde kullanımı genellikle erken başlar. 15 yaşından önce başlaması, kötüye gidiş işaretidir. Başlangıç en sık 18-25 yaş arasındadır. Bu dönemde alkole el sürmeyen kişinin bağımlı olma ihtimali çok düşüktür. 25 yaşından sonra azalır. Madde kullanımı genellikle sigara ile başlar. Ardından alkol, daha sonra da esrar ya da uçucular (bali, tiner vb) gelir. Bunlardan daha ağır maddelere geçme riski bulunmaktadır. Esrar ya da uçucu kullanmadan diğerlerine başlama hemen hiç görülmez. Madde kullanmanın evreleri vardır. Kategorize edersek dörde ayırabiliriz:

1. Deneme,
2. Zaman zaman kullanma,
3. Düzenli kullanma ,
4. Bağımlılık

21 Şubat 2001 tarihinde Stockholm'de “Gençler Ve Alkol Üzerine Bildirge” olarak kabul edilen “Alkol ile İlgili Avrupa Şartı”, bölgedeki bütün insanların sağlığını ve esenliğini geliştirmek ve korumak için, yol gösterici ilkeler ve amaçlar ortaya koymaktadır. Bu bildirge, çocukları ve gençleri alkollü içki kullanma baskılarından korumayı ve alkolün onlara dolaylı veya dolaysız zarar vermesini azaltmayı amaçlamaktadır. Bu bildirge Alkol ile İlgili Avrupa Şartı'nın beş ilkesini gündeme getirmektedir.

1. Bütün insanların kazalardan, şiddetten ve alkol tüketiminin diğer olumsuz sonuçlarından korunmuş bir aile, toplum ve iş yaşamına sahip olma hakkı vardır.
2. Bütün insanların alkol tüketiminin sağlık, aile ve toplum üzerine etkileri konusunda yaşamın erken dönemlerinde başlayan, doğru ve tarafsız bilgi ve eğitim alma hakkı vardır.
3. Bütün çocukların ve adolesanların, alkol tüketiminin olumsuz etkilerinden ve olanakların elverdiği ölçüde alkollü içki reklamlarından arındırılmış bir çevrede büyümeye hakları vardır.

4. Tehlikeli veya zarar verici boyutta alkol tüketen bütün insanların ve onların aile üyelerinin tedavi ve bakıma ulaşma ve alma hakları vardır.
5. Alkol tüketmek istemeyen veya sağlık sorunları ya da diğer nedenlerle alkol tüketemeyen herkesin içmek için zorlanmamaya ve alkol kullanmama davranışlarının desteklenmesine hakları vardır [www.un.org.tr.14/2/2002].

2.5.2.3 Uyuşturucu

Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı'nca yapılan "Uyuşturucu Madde Olayları Genel Değerlendirme" adlı araştırmaya göre, uyuşturucu kullananların büyük çoğunluğu 31-45 yaş arasında bulunmaktadır. Burada ikinci sırayı ise 16-30 yaş gurubundakiler oluşturmaktadır. Gençlerin uyuşturucuya başlama nedenleri arasına da "bir guruba ait olabilme, kendini kanıtlama isteği, yenilik arayışları ve büyüklere karşı gelme" gibi duyguların etkili olduğu belirtilmektedir. Madde bağımlılarının hemen hemen tamamının esrar yada eroin kullandığı kaydedilen araştırmaya göre, kullanıcılar genellikle esrarla uyuşturucuya başlıyor. Bu kişilerin bir kısmı daha sonra tatminsizlik nedeniyle eroin gibi daha ağır uyuşturucuları tercih etmektedir [Akit Gazetesi,31/3/1999].

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Raporu'na göre ise, dünyada 200 milyon insan uyuşturucu kullanıyor. Sağlık Bakanlığı'nca yapılan araştırma sonucuna göre; Türkiye'nin 7 büyük ilindeki liselerde okuyan öğrenciler arasında öğrencilerin %53'ü esrarı denemekte, %22'si ara sıra kullanmakta, %8.5'i sürekli kullanmaktadır. Eroini deneyenler %10 , sürekli kullananlar ise %4'dür. Öğrencilerin %8.8'i kokaini denerken , %4'ü sürekli kullanmakta. %35'i yapıştırıcı ve uçucu madde denemekte, %6'sı devamlı kullanmaktadır. Tüm öğrenciler üzerindeki genel sonuç ise şöyle: %32 esrar, %22 ilaç-hap, %21 uçucu ,%6 eroin, % 6 morfin, % 5 kokaini denemektedir. İlk defa madde kullananların kullanma nedenleri de oldukça ilginç. %83'ü arkadaş gurubuyla, %28'i merak , %25'i arkadaş etkisi, %5'i bilmeden , %13'ü başka nedenlerle madde kullandığını söylemektedir [Zaman Gazetesi,21/3/1999].

2.5.2.4 Uçucu Madde Bağımlılığı

Ürkütücü boyutlara ulaştığına inanılan diğer bir sorun da Solvent (uçucu çözücüler) tipi solunan maddelerin kullanımınıdır. Çünkü deneyen çocukların %10'u kısa bir süre sonra sürekli kullanıcı haline gelmektedir. Büyük kentlerin en işlek caddelerinde; ağaç altlarında, otomatik para çekme makinelerinin kovuklarında rastladığımız çocuklarımız, günlük yaşamımızın neredeyse ihmal etmeye alıştığımız ve görmezden geldiğimiz doğal bir ayrıntısı haline gelmiştir. Üstelik bu grup maddeler, sadece çocuklar ve gençler için değil, daha ileri yaşlardaki bireyler için de en ucuz ve en kolay ulaşılabilir ve temin edilebilir maddelerdir. Çünkü, çoğu endüstriyel tüketim maddesi olan bu grup (aseton, oje, solüsyonlar, yapıştırıcılar, saç spreyleri, kuru temizleme maddeleri, metal aksam temizlemeye ve parlatmaya yarayan maddeler gibi), bağımlılık maddesi tanımı içinde yer almaktadır.

Uçucu madde bağımlılığı kullanımı 14-15 yaşlarında artmakta 17-19 yaşlarına doğru azalmaktadır. Piyasada bulunan ve bağımlılık yapan maddelerin çoğu yağ çözücüdür. Beyin de yağ yönünde en zengin organlardan biri olduğu için kronik uçucu madde bağımlılığı beyin hücrelerinin tahribatına yol açmaktadır [Bertan ve arkadaşları,2001:684].

Uçucu maddelerle ilgili bir başka araştırmaya göre; bu maddeler 9-12 yaşlarda daha yoğun olmak üzere 7-19 yaşındaki gençler tarafından kullanılmaktadır. Bu yaş diliminde olan ve özellikle sanayide mobilyacılık ve oto boyacılığı gibi uçucu madde teneffüsüne müsait işlerde çırak olarak çalışan gençler arasında yaygın olduğu bilinmektedir [Duman,2001:87].

Sosyal yaşantı değişiklikleri madde kullanımını etkilerken, madde kullanımı da sosyal yaşantıyı etkilemektedir. Madde kullanımı kişinin sosyal hayatını etkilemekte, onu sadece madde kullanan kişilerle çevrili yaşadığı toplumdan soyutlanmış bir yaşam tarzına itmektedir. Devamlı olarak madde kullananlarla birlikte olduğundan sonuçta alt kültür oluşturma eğilimi de artmaktadır.

2.6. Psiko-Sosyal Beklentiler Ve Özenti

Kişilerin, gelecekle ilgili kararlarına yön veren ümit ve kaygı arasında cereyan eden iç değerlendirmeler olarak ifade edilen psiko-sosyal beklentiler, her ne kadar bir psikolojik olgu olarak gözlenmesi ve ölçülmesi zor ise de, sosyal hayata yönelik önemi büyüktür. Şöyle ki, kişiler, karar verme süreçlerinde yalnızca geçmişe ve şu ana ait olan bilgiler üzerinde durmazlar. Gelecekle ilgili muhtemel bilgileri de hesaba katarak, karar alırlar. Bazen insanlar geleceğe ait kararlar alırken, en kısa ve en kestirme yolları seçebilmektedir. Bu kolay yoldan para kazanma olabileceği gibi toplumun değer yargılarını hiçe sayan bir işe girmeyi göze alabilme de olabilmektedir. Diğer mesleklerde aranılan şartlara haiz olamama, uzun sürecek eğitim süresine katılmayı göze alamama veya uzun süre çalışsa dahî fuhuştan elde edilen gelirden az olacağını bilme gibi güçlü beklentiler fuhşa başlamada ve sürdürmede etken olabilmektedir. Nitekim Türkiye’de bir devlet memuru, yılda ortalama olarak 3 bin dolar gelir elde ederken, Nataşa tabir edilen bir hayat kadınının aylık geliri 3 bin doları geçebilmektedir.

Fahişeler hür teşebbüsü savunan ve serbest piyasa ekonomisini savunucu kapitalizmden yararlanırlar ve bu yönüyle kapitalistler gibi düşünmektedirler. Başka birinin adına çalışmak ile kendi işini kurmak arasında yapılan bir tercihtir fahişelik [Millet,1999:49-50]. Bir araştırmaya göre İngiltere’de üniversite mezunu erkekler arasında fahişeliğe duyulan ilgi artmaktadır. Londra’da fuhuş sektöründe çalışan çoğunluğu gay genç erkeklerin yüzde 39’u üniversite diplomasına sahip. Bu erkekler kısa zamanda kolay para kazanıp fuhuş işini bırakma amacını taşımaktadırlar [Hürriyet Gazetesi,27/7/2002].

Psiko-sosyal beklentilerin dışında özenti, faktörü fuhşa başlamada risk faktörüdür. Daha önce bahsedilen uyuşturucu kültürünün etkisiyle bağımlı yapılan insanlar, bağımlılık yapan maddelerin kendilerine verilmesi karşılığında fuhşa itilmektedir. Uyuşturucuya alıştırılması düşünülen insanlara, cazip mekanlar gezdirilmekte ve cazip imkanlar sunulmaktadır. Zengin olacağı ve bireyselliğini yaşayacağı propagandası yapılarak özendirilmeye çalışılmaktadır. Özentide yakın arkadaş grubunun da çok önemli bir fonksiyonu vardır.

Çoğunluğunu evden kaçanların oluşturduğu 6 binden fazla kişi Türkiye'de polis tarafından kayıp olarak aranmaktadır. Aile içi baskılar, ekonomik durum, özentisi, çoğu çocuk yaşta birçok kişinin evden kaçmasına sebep olmaktadır.. Bunların yaklaşık yüzde 15'inin lüks yaşama karşı özentiden dolayı evden kaçtığı belirtilmektedir. Evden bu niyetle kaçan bir çok genç de fuhuş sektörüne itilmektedir [Akşam Gazetesi,17/4/2000].

2.7. Eğitim Seviyesindeki Düşüklük

Toplumun gelişme çağında olan üyelerinin toplumun millî ve mânevî değerlerine, kültürüne uyum sağlayabilmeleri ve bu değerleri artırarak yaşatmaları yönünde yetişkin ve özellikle eğitebilir üyeler tarafından şuurlu, düzenli ve sistemli bir şekilde yapılan faaliyetlerin bütününe eğitim denilmektedir. Türkiye'de eğitim ile ilgili bazı istatistikî bilgiler şunlardır [Seyyar,2002:189]:

1. Ülkemizde okur yazar oranı, % 87., 9.1milyon ilk, 2.3 milyon orta ve 1.3 milyon yüksek öğretimde öğrenci var.
2. 15 yaşın üstünde okuma yazma bilenlerin oranı % 84.
3. Kişi başına 142 USD eğitim harcamasıyla eğitime en az para harcayan 5. ülkeyiz (109 ülke içinde 105).
4. Millî gelirden eğitime ayrılan pay % 2.2 (Dünya ortalaması % 5.5.).
5. Kişi başına 3.6 yıllık eğitime sahibiz.
6. Okuma yazma bilmeyen kadın oranı % 30.
7. 100 kız çocuktan 31'i okula gitmiyor.
8. 100 erkek çocuğun 21'i okula gitmiyor.
9. 6-18 yaşları arasında çalışan 6 milyon çocuğun % 30.2'si okula gitmiyor.

Eğitim düzeyinin yüksekliği ile kendi kendini geçindirme düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır. Çocuk açısından, bu geçindirme düzeyinin yakalanması görevi, ebeveynin çabasına dayanmaktadır. Daha önce yoksulluk konusu incelenirken değinildiği gibi, yoksulluk kısır döngüsüne takılan ailelerin, bundan kurtulma yollarından birisi ve en önemlisi eğitim seviyesini mümkün olduğu kadar yükseltmektir.

Nihai noktada eğitim, hem kişiye hem de topluma önemli katkılarda bulunmaktadır. Benlik saygı düzeyini geliştirmekte, sorunlara çözüm önerileri geliştirmeyi kolaylaştırmakta, başvurulacak kaynaklara ulaşmayı kolaylaştırmakta, farkındalığı arttırmakta, toplumda aktif rol almayı sağlamakta ve en önemlisi gelecek nesillere sosyal maliyet çıkartmayı azaltmaktadır.

Yapılan araştırmaların çoğunda fuhşa başlamada ve sürdürmede eğitim seviyesinin düşüklüğü unsuru göze çarpmaktadır. Nilay Oğultürk'ün 1991 yılında yapmış olduğu "Psiko-sosyal özellikleriyle genelev kadınları" adlı saha araştırmasına göre, genel kadınların % 39.6'sı hiç eğitim görmemiştir. 250 kişiden 104'ü ilkokulu bitirememiş, yalnız iki kişi liseyi bitirebilmiştir. % 24.8'inin okuma yazması yoktur [Oğultürk,1991:89].

Ayşe Yüksel'in 1991 yılında yapmış olduğu "İstanbul Genelevlerinde çalışanların mediko- sosyal durumları" adlı saha araştırmasına göre, okuma yazması olmayanların oranı % 33.3, okuma yazması olup ilkokulu bitiremeyenlerin oranı %18.6, ilkokulu bitirenlerin oranı %3 2.4 tür [Yüksel,1991:47]. Eğitim seviyesinin bu düzeyde seyretmesi, yetkilileri rahatsız etmiş olmalı ki yeni hazırlanan tüzük taslağına genel kadın olabilme şartları bölümüne ilkokulu bitirme şartı eklenmiştir.

Eğitim seviyesinin düşüklüğünü belirleyen bazı unsurlar vardır: Düşük sosyo-ekonomik düzeyde gelir elde eden bir ailede yetişme, ana-babanın ilgisizliği, kız çocuklarının okutulmaması, aile içi şiddet, erken yaşta evlenme, evden kaçmalar, mültecilik ve zorunlu göçler, suç ortamının yaygınlığı, kadın tacirlerinin eline düşme ve kişinin isyankar ruh halinde olma gibi sebepler, eğitim seviyesini düşüren unsurlardır.

2.8 Pornografi Ve Medya

Cinsel hayatın ahlâki boyutunu dikkate almayan ve sadece cinsel dürtüleri ve güdüleri, anormal ve aşırı bir biçimde tahrik eden, özellikle çocukların ruhî-zihnî, gelişimlerini olumsuz yönde etkileyen, cinsel sapsmalara yol açabilen yayınlara (Kitap, mecmua, video filmi, bilgisayar oyunları, TV yayınları, şifreli kanallar) pornografi denilmektedir.

Pornografinin tanımı yapıldıktan sonra bu tür müstehcen yayınlara karşı insanların rağbet etmelerinin sebeplerini, psiko-sosyal açıdan araştırmakta fayda vardır. Psikiyatri de kabul edilen görüşlere göre, insanın davranışları zihnindeki üç bölümün tesiriyle olmaktadır: Süperego (üstben), ego (benlik) ve id (şuuraltı, altego). İnsanın şuuraltı, tatmin olmamış ve tatmini de mümkün olmayan bir takım istek, arzu ve güdülerle doludur. Zevke yöneliktir. Baskın isteklerinden birisi de şehvettir. Bu bölüm, superego dediğimiz ahlakî, vicdanî, sosyal ve kültürel bilgi ve inanışlardan meydana gelen kısmın bastırması ve sansürü ile dengede durur. Ego, bu ikisinin kararıyla ve hangisinin daha üste kaldığına göre hareket etmektedir [Saygılı,2002:160].

Şuuraltının isteklerinin bu şekilde dengede tutulması ve meşru yollarla giderilmesi halinde faydalı bir enerji kaynağıdır ve toplumların devamını sağlar. Günümüzün toplumlarında üstego dediğimiz kuvvetlerin zayıflamasıyla, davranışlar daha çok nefsin hoşlanabileceği fiillere yönelmiştir. Böylelikle toplum; ahlaki güzelleşmeye, yardımlaşmaya, kalkınmaya, kültüre ayıracağı enerjiyi, müstehcenlik ve şehvet yolunda harcamaktadır [Songar, 1981:137].

Kişinin şehvet gibi iptidai nefis duygularını tahrik ve istismar etmek, bazı “karanlık kişilere” para kazandırmaktadır. Müstehcen neşriyatın getirisi çok, maliyeti fazla değildir. Bu işten nemalananlar, teknolojinin son nimetlerinden de faydalanmaktadırlar. Şifreli uydu yayıncılığı Avrupa ve Amerika da çok yaygındır. Sadece Avrupa ve Ortadoğu’ya yayın yapan Hotbird uydusunda 40 tane porno kanalı var. Abonelik ve üyelik ücretleri aylık 30 euro civarındadır. Türkiye’de erotik yayın yapan eski adıyla Playboy TV yeni adıyla Fantasy kanalının yüzbin abonesi var. Dünya ülkelerinin bir çoğunda Pornografik TV yayınları (şifreli yayıncılık) yasak değildir. Sadece İsrail’de

böyle yayın yapanlar 3 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadırlar [Milliyet Gazetesi,23/11/2001].

Pornografi, kadın ve çocukları suistimal etmekte, kadınlara cinsel tacizi cesaretlendirmektedir. Porno yayın ve neşriyat, toplumları dejeneresyona uğratmakta, ahlâkî dejenerasyon da müstehcen neşriyatı bir ihtiyaç haline getirmektedir. Müstehcenliğin arttığı toplumlarda cinsel sapıklıklar, ruhsal hastalıklar, problemli gençler, intihar, fuhuş, zina ve sonuçta da inançsızlık ve manevî boşluk artmaktadır. Sağlam karakterli insanlardan oluşan bir toplum değil de, nefsinin peşinde koşan insanlardan meydana gelen bir yığın hâline gelmektedir [Saygılı,2002:161].

Porno kültüründe cinsellik sınır kabul etmeyen bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Yanlış cinsel bilgilerle izleyen kişinin zihni yapısı sarsılmak istenmekte ve değer yargılarına karşı duyarsızlaştırılmak istenmektedir. Kadın, cinsel obje olarak sömürülmekte ve kendi zevklerinin peşinden koşan bir varlık olarak takdim edilmektedir. Cinsel zevk, hayatın temel ve değişmez gayesi olarak sunulurken, insanî vasıflar ve değerlerin içeriği boşaltılmaktadır.

Pornografik yayın türlerinde cinsel sapmalar yaygın olarak işlenmektedir. Eski porno starlarından İtalyan Ciccilina, (İtalyan bağımsız milletvekili) porno üretenlerin inanılmaz paralar kazandıklarını, ağına düşürdükleri hayat kadınlarını ve özellikle yabancıları, neredeyse bedavaya kamera karşısında çiftleştirdiklerini ve hayvanî bir tarzın geliştirildiğini belirtmektedir [Hürriyet Gazetesi,18/10/2002]. Başlıca işlenen cinsel sapmalar şunlardır: Encest ilişkisi, gay ve lezbiyen ilişkisi, grup seks, röntgencilik, sadist ve mazoşist ilişkisi, hayvanlarla ilişkisi, teşhircilik ve küçük çocuklarla ilişkisi.

Toplumsal yaşamı her açıdan etkilemede önemli bir rol üstlenen televizyon yayınlarında “kamu yararı”nın gözetilmediği, toplum değerleri ve bireysel hakların korunmadığı ortadadır. Düzenlenmesinde ve denetlenmesinde güçlük çekilen temel konuların başında ise cinsellik, müstehcenlik, erotizm ya da pornografi gelmektedir. Bu kavramlar tanım ve kapsam yönünden benzerlikler içerdiği kadar birbirinden farklı olgu ve ortamlarda değerlendirilmektedir.

Cinsellik ve erotizm, televizyon yayınlarına kuşkusuz sinema filmleri ile aktarılmakta ve daha sonra televizyonun kendine özgü eğlence programlarında da (show, talk show, pembe diziler gibi) sözlü ya da imalı görüntü anlatımları ile prime-time saatlerine kadar taşınmaktadır. Gece on ikiden sonra yayınlanan kırmızı noktalı filmler de herkes tarafından rahatlıkla seyredilebilmektedir.

Az gelişmiş ülkelerin bir çok gazetesinde mutlaka bir üçüncü sayfa veya arka sayfaya seksî görüntülü kadın resimleri eklenmektedir. Türkiye medyasının belki de en büyük sıkıntısı, cinselliği sürekli haberlerde kullanır olmasıdır. Hem televizyonlarda, hem de yazılı medyadaki bu cinsel bombardıman, toplumun ahlâkî yapısını bozmaktadır. Halbuki sosyal hayatı, her açıdan etkilemede önemli bir rol üstlenen televizyonlar ve diğer iletişim organlarında; toplumun pozitif değerler üzerine gelişimini sağlamasına katkıda bulunmalı, halkın ruh sağlığını bozacak yayın yapılmamalıdır [Zaman Gazetesi,10/12/2002].

Pornografik yayınların etkisinde kalan insanların ahlâkî- sosyal değer yargılarının da daha esnek hâle geldiği belirtilmektedir. Nitekim İletişimci Zillman ve Bryant'ın 1984 yılında yaptıkları bir deneyde, deneklere farklı miktarlarda erotik materyal izlettirilmiş ve bu seansın ardından izledikleri kurgusal bir tecavüz olayında, tecavüz eden kişiye ne kadar hapis cezası verilmesi gerektiği sorulmuştur. Deneklerin erotik materyale maruz kalma süreleri arttıkça verdikleri hapis cezasının o kadar azaldığı, bir başka deyişle, deneklerin erotik materyale maruz kalma süreleri arttıkça tecavüz suçuna, toleranslarının da o kadar arttığı ortaya çıkmıştır. Bu ilişkinin hem kadın, hem de erkek denekler için aynı olduğu, yalnızca aynı miktarda erotik materyal izleyen kadın ve erkek deneklerde, kadınların toleransının erkeklere göre daha düşük kaldığı tespit edilmiştir.

Pornografik etkilenme neticesinde ahlâkî duyarlılığın ve sorumluluğun etkinliği azalmakla birlikte evlilik dışı cinsel ilişkilere daha fazla göz yumma ve bir gecelik "kaçamak" olarak değerlendirilebilmektedir. Böyle bir bakış tarzı, elbette ki fuhşun devam etmesini sağlayan önemli unsurlardandır.

Televizyon yayınlarının hızla büyüyen ve gelişen Türkiye'de, çocukların ve gençlerin fizikî, zihnî, ruhî ve ahlâkî gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek yayın

yapılmaması esasına uygun davranma görevi, doğal olarak medyada yönetim kadrosunda bulunanlara aittir. Radyo ve Televizyon Yayınları Yayın Esas ve Usulleri Hakkındaki Yönetmeliğin, “Yayıncının Sorumlulukları” başlığı altında “cinsellik” ayrı bir madde olarak düzenlenmiştir.

Popüler kültür ürünlerinden müzik videoları, hedef kitle olarak gençleri almakta ve gençlerin tüketim kalıplarından, duygusal ilişkilerine kadar olan yaşam pratikleri üzerinde olumsuz etki yapmaktadır. Müzik videoları mesajları çoğu zaman şiddet, saldırganlık, cinsellik öğeleri içerirken, toplumsal cinsiyet rolleri de yeniden üretilmektedir. Müzik videolarının bu olumsuz etkilerine de çoğu zaman magazinsel yaklaşılmakta, uzun dönemli etkileri ise, tamamen görmezden gelinmektedir.

Araştırmalar, çocukların ve gençlerin özellikle şiddet, saldırganlık, cinsellik ve pornografik yayınlardan olumsuz etkilendiğini ortaya koymaktadır. Gençler, özellikle cinsel mesajlara karşı çok duyarlı oldukları için, televizyonda izledikleri sembolik çevrenin sunduğu mesajların, onların gerçek dünyadaki cinsel davranışlarının sıklığı ve yapısını etkilediği ileri sürülmektedir [Ersöz. 2000:7-8].

Türk televizyon dünyasında en fazla vurgulanan olgu, şiddet (%62) ve suç'tur (%48). Sözlü ve fiziksel cinsellik % 59, (heteroseksüel ilişki %58 , sevgi sözleri ve görüntüleri % 35.9), ölüm % 33.3, alkol % 31.7 oranlarındadır. Kısmi çıplaklık %18.6 olurken; tam çıplaklık % 4.5 olarak gerçekleşmektedir [Batmaz ve Aksoy 1995:86].

Dünyaca ünlü müzik kanalı MTV 'de yayınlanan müzik videoları ile ilgili bir başka çalışmada; müzik videolarının % 75.9'unda cinsellik öğeleri bulunmuştur. Bunların %50'si flört etmek ve üstü kapalı dokunma, %20'si açıkça dokunma (okşamak, sıvazlamak), %10 sarmaş-dolaş olmak ya da kucaklamak, %13'ünde öpüşmek bulunmaktadır. Cinselliğin %70'i karşı cinsle, %26.4'ü aynı cinsle, %3'ü ise diğer geleneksel olmayan davranış biçimleri içinde görülmüştür [Ersöz, 2000:9].

Kral TV'de yayınlanan müzik videolarıyla ilgili bir içerik çözümlemesi çalışmasında; 42 ana ve yan karakterden 32'sinin cinsel obje olarak kullanıldığı, kadın karakterlerin tamamına yakınının güzel, şık, bakımlı ve ideal vücut ölçülerinde olduğu görülmüştür.

Yine aynı çalışmada şiddet, saldırganlık ve pornografik unsurlara müzik videolarında yer verildiği görülmüştür [Günindi-Ersöz 2000:7-8].

2.9. Cinsel Sapmalar

Toplumun din, adet, örf ve geleneklerine ters düşen, sosyal çevreyi genelde rahatsız eden veya onlara zarar veren sapık anormal cinsel-erotik tutum, davranış fiil ve faaliyetlerin bütünü cinsel sapma olarak ifade edilmektedir. [Seyyar, 2002: 115] Bu şekilde tanımlanan cinsel sapmaların fuhuşla ilgisi olanları şöyle sıralandırılabilir: Bunlar, ensest, sadizm, fetişizm, pedofili, homoseksüellik, biseksüellik, grup sekstir, teşhircilik ve röntgenciliktir.

Ensest; Aile üyeleri arasında kanunlar ve normlar ile yasaklanan cinsel ilişkiye ensest denilir.Mağdur açısından bakıldığında uzun süreli aile içi ilişkiye maruz kalanlarda bitmişlik ve kaybetmişlik psikolojisi gelişmektedir. Çünkü ihanete uğramış, en güvendiği kişiler tarafından istismar edilmiştir. Bu tür ilişkilere maruz kalanların önünde genellikle iki şık söz konusudur. Ya evden kaçacak ya da ağır travmatik ruhsal yaralanmalara yol açacak kabullenme ve boyun eğme sürecine girecektir. Evden kaçmaların çoğu hüsrarla sonuçlanmaktadır.

Nilay Oğultürk'ün 1991 yılında yapmış olduğu "Psiko-sosyal özellikleriyle genelev kadınları"adlı saha araştırmasına göre, enseste maruz kalanların oranı % 2.8'tir [Oğultürk,1991:109].

Sadizm; Fiziksel veya psikolojik olarak cinsel eşine yoğun acı çektirerek cinsel doyuma ulaşmak olarak tanımlanan sadizm kendine fuhuş alt sektöründe yer bulabilmiştir. Cinsel doyumu sadistçe sağlamak isteyenler için fuhuş sektöründe talebe dayalı hizmet verilmektedir. Müşterileri arasında üst düzey yöneticilerin de bulunduğu üst sosyo-ekonomik düzeydeki insanlar tarafından genel de talep edilmektedir [Akşam Gazetesi,29/8/2001] Bu tür ilişkilerde cinsel partner üzerinde şiddet uygulanmakta ve bundan doyum sağlanmaya çalışılmaktadır.

Mazoşizm; Cinsel ilişkilerde kendi vücuduna şiddet uygulanmasından dolayı kişinin cinsel haz alması olan mazoşizm de fuhuş sektöründe kendine yer bulabilmiştir. Özellikle gelişmiş ülkelerde sadece sadistler ve mazoşistlerin gidebileceği randevu evleri vardır. 11/6/2002 tarihli Savaş Ay'ın hazırladığı haber programına göre özellikle Almanya'da bu tür talepleri cevaplayan bazı barların olduğunu göstermiştir.

Fetişizm; özellikle internet ortamında pazarlanabilecek pornografik yayınlarda bir alt dal olarak kendine yer bulabilmektedir. Bu tür sitelerde kadının cinselliğine ait objelerin satılması porno sektörünün önemli girdileri arasındadır.

Cansız nesnelere ilgili tekrarlanan yoğun cinsel dürtü ve uyarıcı fanteziler ile görünür hale gelen fetişizm de obje olarak kadın giysileri, çorap, iç çamaşırı, ayakkabı vb. gibi unsurlar seçilmektedir. Erkekler için özgü olan bir bozukluktur [Saygılı, 2001:132].

Pedofili; Küçük çocuklara karşı cinsel dürtü duyma ve uyarılmanın olması ve ilişki kurması olarak tanımlanabilir. Halk arasında sübyancılık olarak ta bilinmektedir. Zengin kişilerin talepleri sonucunda çocuk seks köleleri ortaya çıkmıştır. Uzakdoğu ülkelerinde bakire ticaretinin de katkısı ile seks turizminde çalışanların yaş ortalamaları 18 yaş altında olanların sayısı hızla artmaktadır. Bu sektörde mesleğe başlama/başlatma yaşı 11'e kadar inmiştir [Hürriyet Gazetesi,11/6/2002].

Teşhircilik; Teşhirin ticarileştirilmiş haline striptiz denilmektedir. Gelişmiş Batılı ülkelerde striptiz barları çok yaygındır. Amerika ve Kuzey Avrupa ülkelerinin gece kulüplerinde her türlü cinsel ilişkiye yer verilmekte ve her gece binlerce kişi bunları izleyerek "zevk" duymaktadır. Ayrıca yine bazı batılı ülkelerde, başkalarının cinsel ilişkisini yüksek paralar karşılığı seyrettiren özel evler vardır [Köknel, 1982:247].

Röntgencilik; Parayla tuttuğu insanların cinsel ilişkilerini seyrederek doyum sağlayanlardan tutun, kendi eşinin başkalarıyla cinsel ilişkisini seyredip cinsel haz duymaya kadar değişik türleri vardır. İnternet ortamında bu tür ilişkilere katılmak isteyenlerin reklamlarının yayınlandığı siteler vardır.

Homoseksüellik; Eşcinsel eğilimleri görülen insanların damgalanma sürecine girmesi ve bundan kurtulamaması sonucu eşcinselliğini kabullenen ve dışa vuran kişiler genelde bir alt kültürün yaşandığı ortamlarda vakitlerini geçirmektedir. Bu kabullenme ve dışa vurum başlı başına var olan değerlere karşı bir başkaldırıdır [Selek.2001:32]. Dolayısıyla kaybedeceği başka bir şeyi kalmadığını düşünen kişilerde yakın arkadaş çevresinin etkisiyle fuhuş hayatına başlanılabilmektedir. Özellikle yeterli düzeyde ekonomik kaynağa sahip olmayanlarda bu süreç daha da hızlanmaktadır.

3. FUHŞA KARŞI SOSYAL POLİTİKALAR

Fuhşa karşı sosyal politikaların geliştirilmesinde önleyici, engelleyici ve düzenleyici politikalar geliştirilebilir. Geliştirilen politikalarla, fuhşun dünyadan tamamen ortadan kalkacağını söylemek fazla iyimserlik olacaktır. Arzu edilen, hayat kadınlığına istemeden ve zorla itilen insanları koruyucu ve haklarını savunucu bir dünya hayal etmek ve bu dünyanın daha güzel olmasına bir katkıda bulunmaktır. Vizyon olarak gösterilmesi gereken ise, hayat kadınlığına götürebilecek durumları ortadan kaldırmak ve potansiyel hayat kadınlarının önünde zor ve sıkıntılı duruma düşmeyi engelleyici bir alternatif gösterebilmektir.

Sosyal politikalar, fuhşun ortaya çıkmamasına yönelik uygulanması gereken koruyucu (prevantif) sosyal politikalar, fuhuş hayatından kurtulmak isteyen hayat kadınlarına yönelik sosyal politikalar ve fuhuş sektörünün ıslahına yönelik politiklardır.

3.1. Fuhşun Ortaya Çıkmamasına Yönelik Uygulanması Gereken Koruyucu Sosyal Politikalar

Koruyucu sosyal politikalar, fuhşu besleyen ve destekleyen durumların çeşitliğine göre farklılık arz etmektedir. Aile politikaları, istihdam politikaları, seks turizmine karşı uluslar arası işbirliği politikaları, bağımlılık yapan maddelere karşı mücadele politikaları, ülkelerin görsel iletişim araçları politikası ve ilkeleri, eğitim politikalarının güncelleştirilmesi, fuhşa karşı mücadele için fon oluşturulması gibi...

3.1.1. Koruyucu Aile Politikaları

Aile insan toplumlarının çekirdeğini oluşturan birimdir Aile bu niteliğiyle toplumlarda kültürel kimliğin, insani değerlerin ve tarihi sürekliliğin koruyucusu ve aktarıcısı olan evrensel bir kurumdur. Aile, cinsellik ve neslin devamı; çocukların bakımı ve yetiştirilmesi; yeni nesillere kültürel kimliğin, dini ve ahlaki değerlerin kazandırılması; tarihsel ve toplumsal bilincin aktarılması; sevgi, saygı ve hoşgörü esasına dayanan tutum ve değerlerin yerleştirilmesi gibi temel fonksiyonları üstlenmekte ve yerine getirmektedir. Aile, niteliği ve işlevleriyle toplumda ikamesi olmayan bir

kurumdur [Seyyar,1999:10].

Başta hızlı kentleşme, göç ve sanayi devriminin dayattığı yeni yaşama biçimleri ve değerleri, aile kurumunu parçalanma ve dağılma sürecine itmiş ve yukarıda bahsettiğimiz temel fonksiyonlarını yerine getiremeyecek derecede zayıflamasına yol açmıştır. Bunun sonucu olarak ailenin bölünmesi, parçalanması, tek ebeveynli ailelerin giderek artması, boşanma oranlarının yükselmesi, fuhşa bulaşan insanların artması, evlilik dışı beraberliklerin çoğalması, nesebi gayri sahih çocukların artması, kültürel ve ahlaki değerlerde yozlaşma, toplumsal anomiyi, suç oranlarının artması, uyuşturucu kullanımı, bireysel ve toplumsal şiddetin yaygınlaşması, kimlik bunalımı, milli ve manevi değerlerden yoksunluk, psikolojik rahatsızlıklar, tatminsizlik vb. gibi insanı ve dolayısıyla toplumu tehdit eden sorunlar baş göstermeye başlamıştır.

Yukarıda belirtilen sorunlarla karşılaşan birtakım ülkeler (özellikle Batı Avrupa ülkeleri) başlangıçta, ailenin zayıflamasından kaynaklanan bu sorunlara aile dışında bir takım kurum ve yapılar geliştirerek çözüm getirme yolunu denemişlerdir. Bütün bu denemeler ancak nisbi sonuçlar verebilmiştir. Sorunların artışı bile durdurulamamıştır. Örneğin uyuşturucu madde kullanımı alınan bütün tedbirlere rağmen giderek yaygınlaşmaktadır [Seyyar,1999:11].

Bu başarısızlığın nedeni aile kurumunun ve ailenin temel fonksiyonlarının ikame edilemez oluşundan kaynaklanmaktadır. Bu gerçeğin farkına varan toplumlar aile kurumuna bir bütün olarak bakma zorunluluğunu hissetmişler ve ailenin korunması, güçlendirilmesi yönünde aile odaklı politikalar oluşturma gereğini duymuşlardır. İşte "Aile Politikaları" kavramı bu ihtiyaçtan kaynaklanarak ortaya çıkmıştır. Bu kavramın aile ile ilgili sorunları yoğun bir şekilde yaşayan Batı ülkelerinde ortaya çıkması da bu anlamda bir tesadüf değildir [Seyyar,1999:11].

Sanayileşmenin sonucu olarak ortaya çıkan sosyo-kültürel sorunların aileyi olumsuz yönde etkilemesi gerçeği ülkemiz için de geçerlidir. Hızlı kentleşme, iç ve dış göç vb. gibi olguları hazırlıksız yaşamamız ülkemizde de aileyi bir dağılma ve parçalanma sürecine sokmuştur. Gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan sorunlar düşük oranda da olsa artan bir şekilde Türk ailesini de etkilemektedir. Örneğin boşanmalar artmakta, tek ebeveynli

ya da parçalanmış aileler çoğalmakta, uyuşturucu kullanımı özellikle gençler arasında artmakta, cinsel ve diğer adi suçlarda artış gözlenmektedir. Kısacası bütün bu gelişmeler nedeniyle Türk ailesi sahip olduğu geleneksel gücü kaybetme tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Anayasamızın 41'inci maddesinde "Ailenin korunması" başlığı altında "Aile, Türk toplumunun temelidir" hükmüyle devletin aileye verdiği önem vurgulanmıştır. Anayasamız devleti, aileyi korumak ve güçlendirmek için gereken tedbirleri almak ve teşkilatı kurmakla görevlendirmiştir. Aile, ahlaki bir çevredir, toplu yaşamının ilk modeli olarak eğitim, yardımlaşma ve şefkat kaynağıdır. Millet hayatı bakımından aile kutsal bir değer ve temeldir. Bu nedenle, devletin, ailenin refahını ve huzurunu koruyacağı belirtilmektedir. Ailenin vasıfları ve fonksiyonları, kişileri kötülüklerden koruyan bir paratonerdir. Fuhşun ve suçun azalmasını veya yok olmasını isteyen devletler, aile kurumuna destek vermelidir.

Kalkınma planları ve Hükümet programlarında da aileye gereken önem verilmelidir. Ailenin korunması ve güçlendirilmesi, aile fertleri arasında bağlılık ve dayanışmayı geliştirici ve özendirici politikalara ağırlık verileceği Yedinci ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planlarında da vurgulanmıştır [Yeşilay,1998:79].

Fuhşa bulaşan insanların da belli bir aile çevresinden geldikleri unutulmamalıdır. Aile fertleri arasında bağlılık ve dayanışmanın olmadığı bir ortamda kişi, huzursuz ve aile içi şiddete maruz kalırsa evden kaçabilir. Bu kaçışın sonu fuhş ile noktalanabilmektedir. Prof. Dr. Esin Küntay ile Doç. Dr. Güliz Erginsoy'un "İstanbul Anakent Bölgesinde 18 Ve Daha Küçük Yaşta Seks İşçisi Genç Kızlar" başlıklı 1998 yılında yapılan saha araştırmasında, aile fertleri arasında bağlılık ve dayanışmanın, fuhşu engelleyebileceği fikri, kişilerin hayat hikayeleriyle desteklenmiştir. Nitekim, bu çalışmada 12 numara olan kişinin evden kaçma ve fuhşa başlamasının sebebi, ailesindeki huzursuzluklar ve babanın uyguladığı şiddet olmuştur [Küntay, 1999:560].

Sömürüye ve aldatmaya dayalı olan fuhşun, azalmasını isteyen devletler, aile politikalarına önem vermek zorundadırlar. Aile politikalarının temelinde, devletin aile

kurumuna sağladığı sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler yatmaktadır. Bunlar, aile yardımları olarak da isimlendirilmektedir.

Ailelerde, çocukların sebep olduğu kendine has ihtiyaçların yol açtığı ekonomik dengesizliği hafifletmek için, toplum (sivil toplum örgütleri) veya kamusal sosyal kurumlar tarafından çocuklu ailelere aynî-nakdî yardımlar ve sosyal hizmetler şeklinde yapılan pozitif yardımlara aile sosyal yardımları denilmektedir. Yardımlar, doğrudan (Örn.: kamusal sosyal yardımlar veya devletçe bakılma kapsamındaki ödenekler) veya dolaylı (Örn.: vergi indirimleri; muafiyetler) olarak aile gelirini artırıcı bir etkiye sahip olmakla beraber, ya ailenin genel ihtiyaçlarını, ya da çocuğun-çocukların belirli ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir [Seyyar,2002:45].

Aile politikalarının aileye veya aile fertlerine bakan iki yönü vardır: a) Aynî-nakdî yardımlar, b) Sosyal hizmetler ve eğitim çalışmaları [Seyyar,2002:45]. Aynî-nakdî yardımlar, çocuk parası, çocuk bakım parası, sigortası olmayanlara ücretsiz sağlık hizmetleri, analık parası, kira yardımları, ailelere vergi muafiyeti, analık izni, analık parası, çocuk bakım izni, çocuklu ailelere sosyal konutların verilmesi, çocukların eğitimi için maddi katkı gibi yardımlardır. Sosyal hizmetler ve eğitim çalışmaları ise şunlardır. Aile danışma merkezlerinin kurulması, evlilik danışma merkezlerinin kurulması, eğitim sisteminde aile ve çocuk derslerinin okutulması, okulda cinsiyet eğitimi dair bilgilerin verilmesi, normal ve anormal cinsel tercihler arasındaki farkların çocuklara anlatılması, öksüz ve yetimlerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması ve kurumsal hizmetler verilmesi

Nihai değerlendirme çerçevesinde fuhuş sorunun çözümüne yönelik önleyici aile politikaları şunlardır:

3.1.1.1. Aile İçi Şiddete ve Boşanmalara Karşı Tedbirler

3.1.1.1.1. Evlenmek İsteyen Çiftler, Aile Danışma Merkezlerinin Kurslarına Tabi Tutulmalıdır.

Evlenmek isteyen çiftlerin nikahlarının kıyılabilmesi için, çiftlerin aile danışma kurslarına tabi tutulmaları düşüncesi uzmanlar tarafından dile getirilmektedir. Bu kurslar aile danışma merkezleri tarafından yürütülmelidir. Kursların müfredatı devrin sosyal şartlarına göre, sosyal pedagoglar, sosyal psikologlar, ilahiyatçı bilim adamları, aile sosyologları, sosyal hizmet uzmanları ve konu ile ilgilenen öğretim üyeleri tarafından hazırlanmalıdır. Kursların amacı, aile yuvasının önemini, eşlerin görev ve sorumluluklarını, aile içi geçimsizlik gibi kriz oluşturabilecek tehlikelerden kurtulabilme yollarını göstermek ve huzurlu bir aile ocağının tesisini sağlamak olmalıdır. Verilen hizmetler çerçevesinde anne adaylarına ve çocuklu ailelere çocuk bakım kursları verilmelidir[Seyyar b, 2000: 45].

3.1.1.1.2. Aile Danışma Merkezleri, Aile Krizlerinin Çözümünde Aktif Rol Almalıdır.

Evliliklerin ilk yıllarında boşanmalar nispeten fazladır. Yeterli rehberlikten ve tecrübeden mahrum olan bu yeni çiftler için, kendi kendilerine problemlerini çözemediklerinden, psiko-sosyal danışmanlık hizmetleri sunan aile merkezlerinin arabuluculuk fonksiyonları önem arz etmektedir. Geçinemeyen eşler, avukatlara ve mahkeme koridorlarına gitmeden önce, aile danışma merkezlerinin uzlaştırıcı ve barıştırıcı hizmetlerinden yararlanmalıdır. Uzmanlar, geçimsizliğin esas sebebine göre alternatif çözüm önerileri sunmalıdır [Seyyar b, 2000: 46].

Eşlerin barıştırılması yönünde mahkeme dışı kamusal girişimler, sosyal devlet ilkesinin ve aile politikasının bir gereği olarak görülmelidir. Boşanmış ve çocukları ile ortada kalmış insana alternatif çözüm imkanları sunulmadığı takdirde kişiler başka faktörlerinde etkisiyle fuhşa tevessül edebilmektedir.

3.1.1.1.3. Fakir Ailelere Ve Parçalanmış Çocuklu Ailelere Sosyal Yardım Yapılmalıdır.

Sosyal yardıma muhtaç fakir aileler ile mağdur olan parçalanmış aileler tespit edilmeli ve kendilerine aynî ve nakdî yardımlar yapılmalıdır. Muhtaç ailelerin, ihtiyaç duyacakları parasal yardım miktarının tespitinde, “asgari hayat seviyesi” kriter olarak alınmalıdır. Avrupa Birliği (AB) ne aday olan ülkemiz, bu konuda AB’nin asgari hayat düzeyinin tespiti ile ilgili önerdiği “Ortalama Net Gelirin Eşdeğerliliği” prensibini uygulanmalıdır. Ab prensibi doğrultusunda asgari hayat düzeyinin parasal boyutu, bir ülkede fert başına düşen ortalama gelirin % 40 ile % 60 arasındadır. Yardıma muhtaç kişilerin, evli ve çocuk sahibi olmaları durumunda, kendilerine tahsis edilen sosyal yardım miktarı da çocuk sayısına orantılı olarak artırılmalıdır [Seyyar, 1999:49].

3.1.1.1.4. Üvey Çocuğa Sahip Olan Ailelere Eğitim Desteği Sağlanmalıdır.

Çocukla veya çocuklarla yalnız başına kalan ebeveynin sosyo-ekonomik sorunlarıyla ilgilenilmesi ne kadar önemliyse, çocuklu ebeveynin tekrar evlenmesi halinde, üvey çocukların yeni aile ortamında sağlıklı bir şekilde gelişmelerinin sağlanması amacıyla, bu gibi ailelerin korunması ve desteklenmesi de bir o kadar elzemdir [Seyyar b, 2000: 46].

3.1.1.1.5. Sosyal Hizmet ve Bakım Kurumlarının Kapasitesinin ve Sayısının Arttırılması

Sosyal ve ekonomik şartlardan ötürü erken çocukluk ve eğitim hizmetlerine en çok ihtiyaç duyan kesimler, alt sosyo-ekonomik gelir gruplarıdır. Bu grupların eğitim hizmetlerinden istifade edebilmeleri için hem SHÇEK’ye bağlı, hem de özel kreşlerin sayısı ve kapasiteleri arttırılmalıdır. Bu hizmetlerden yararlanmak isteyen fakir ailelerin çocuklarına, hangi türde kreş olursa olsun, belli bir oranda kontenjan tanınmalı ve kendilerinden sembolik bir ücret alınmalıdır.

Özellikle çalışan annelerin çocuklarına yönelik olarak, 3 yaşını doldurmuş çocuklara, aile dışı ve kısmen de aileyi ikame edici kurumsal bakım hizmetleri sunan kreş, çocuk

yuvaları ve gündüz bakım evleri gibi kurumsal hizmetlerin sunulması faydalı olacaktır [Seyyar b, 2000: 47].

3.1.1.1.6. Medya Şiddet İçeren Ve Fuhşa Teşvik Eden Yayınlardan Kaçınmalıdır

En güçlü ve yaygın eğitim aracı olan medyaya, zararlı alışkanlıkların önlenmesinde çok önemli görevler ve sosyal sorumluluklar düşmektedir. Medya, şiddet içeren ve fuhşa teşvik eden yayınlardan (pornografik yayınlar, ensest filmler, cinsel sapmaları cinsel özgürlük olarak gösteren yayınlar ve eşcinselliği normal ve meşru olarak gösteren yayınlar) kaçınmalıdır. Bunun yerine, kamuoyunu aydınlatıcı, toplumsal dayanışmayı artırıcı yayınlar yapılmalıdır [Yeşilay,1999:40], [Seyyar b, 2000:49].

Televizyon kanallarının yoğun seyredilme saatlerinde erotik, pornografik ve cinsel sapmaları teşvik edici yayınlardan kaçınılmalıdır. Yoğun seyredilme saatlerinde şiddete karşı etkili olabilecek programlar yayınlanmalıdır. Aile dayanışmasını birleştirici ve bütünleştirici dizi filmlerin yayınlanmasında büyük yararlar olacaktır.

3.1.1.1.7. Boşanmış Veya Terkedilmiş Kadınların Korunması

Aile yardımları kapsamında hangi sebeple olursa olsun (çocukları ile beraber terkedilmiş, boşanmış ve eşi çalışıp para kazandıramayacak kadar hasta olan) kadınlara sosyal güvenlik imkanlarının sunulması gerekmektedir. Bu durumda olan kadınlara sığınma yerleri tedarik edilmelidir.

Kadına yönelik istismarın önlenmesi ve hayata intibakı mücadelesinde, SHÇEK'e bağlı kadın konukevleri önemli bir yer tutmaktadır. SHÇEK Kanunu'nun 3.maddesinde kadın konukevleri şöyle tanımlanmıştır: "Fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik istismara uğrayan kadınların psiko-sosyal ve ekonomik problemlerinin çözümlenmesi sırasında varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla geçici bir süre kalabilecekleri yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır. Türkiye'de çeşitli vilayetlerde toplam 12 kadın konukevi mevcuttur [Hürriyet Gazetesi,17/5/1998]. Kadın konuk evlerin de, kadınların durumlarının incelenmesine, psiko-sosyal, ekonomik ve hukuksal sorunlarının giderilmesine yönelik mesleki çalışmalar yapılmaktadır. Kadınların ve

yanlarında getirdikleri çocuklarının; sağlık, psiko-sosyal ve hukuki yardım, beslenme, giyim, eğitim ve öğretim, harçlık, ulaşım vb. ihtiyaçlarının giderilmesinde Kurumun bütçesinden ayrılan payın artırılması, personel ihtiyacının karşılanması, hizmetlerde bütünlük ve etkililik sağlanması hedeflenmelidir.

3.1.1.1.8 Şiddet Uygulayan Aile Fertleri, Şiddetin Boyutuna Göre Ya Cezalandırılmalı, Yada Sosyal Eğitim Kurslarına Tabi Tutulmalıdır

Şiddete meyilli oldukları tespit edilen aile fertlerine, sosyal grup çalışmaları ve eğitim kursları tertip edilmelidir. Bu kurslarda, bir sosyal psikologun, sosyal pedagogun veya bir sosyal hizmet uzmanının yönetimi altında ebeveyne sosyo-pedagojik destek sağlanmalıdır [Seyyar b, 2000:49].

3.1.1.1.9 Şiddete Uğrayan Çocuklar, Kısmen Veya Bütünüyle Kurumsal Yönden Korunma Altına Alınmalıdır

Ailelerin çocuklarını ihmal ve(ya) istismar etmelerinden dolayı, çocuklarda davranış bozuklukları gibi olumsuz etkiler görülmesi halinde devlet, müdahale etmeli ve şiddete maruz kalan çocukları koruma altına almalıdır. Türkiye’de haklarında yetkili mahkemelerce korunma kararı alınmış olan çocuklardan 0-12 yaş grubuna mensup çocuklara çocuk yuvalarında, 13-18 yaş grubuna mensup çocuklara da yetişme yurtlarında bakım hizmetleri verilmektedir.

Bu çocuklar, evlerinden bütünüyle koparılmadan, belirli bir süre yurtlarda kaldıktan sonra, yine aile ortamına kavuşturulmalıdır. Bu süre zarfında da aile fertleri, çocuklarının bakımını üstlenebilecek konuma gelebilmeleri için eğitilmelidir. Korunma altına alınan çocuklar, sadece gündüzleri veya sadece hafta içi boyunca yurtlarda barındırılmalıdır. Eve gidişlerinde çocukların görüşlerini almakta fayda vardır. Maddi ve manevi buhranlara sürüklenmiş, hayatlarından bezdirilmiş ve dolayısıyla korunmaya muhtaç gençlere hızlı, bürokrasiden uzak, esnek ve bireysel ihtiyaca uygun olarak özel destek ve yardım götürülmelidir [Seyyar b, 2000:50].

3.1.1.1.10. Korunmaya Muhtaç Çocuklara Hizmet Veren Kurumların Sayısı Ve Kalitesi Arttırılmalıdır.

Bakım yurtlarının sayısı ve kapasiteleri ihtiyaç halinde arttırılmalıdır. Bakım yurtlarının dış görünüşleri kışlayı hatırlatıcı özellikte olmamalıdır. Sosyal, sportif ve mesleki eğitim imkanları sunabilecek bir yapıda tesis edilmelidir.

Çocukların duygusal ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte kafi derecede sosyal psikolog ve sosyal hizmet uzmanları yetiştirilmelidir. Yeterince sosyal duyarlılığı gelişmeyen meslek elemanlarına ya başka bir görev vermeli, ya da bu kişiler hizmet içi eğitim programlarına tabi tutulmalıdır. Unutulmamalıdır ki kadın ticareti yapanlar, en çok korunmaya muhtaç çocuklarla ilgilenmektedirler [Seyyar b, 2000:51].

3.1.1.2. Kız Çocuklarını Korumaya Yönelik Tedbirler

Genç kızların kötü tercih ve yanlış yapmalarında, gelişmeleri sırasında ortaya çıkan psikolojik ve fizyolojik karışıklıklar, sarsıntılar önemli bir rol oynamaktadır. Sosyal hayatla ilgili nedenler de aynı sonucun meydana gelmesinde geniş ölçüde etki yapmaktadır. Sağlam bir ahlak anlayışına sahip olamayan, anneleriyle, babalarıyla anlaşamayan, terk edildiklerine inanan, cinsel bakımdan zamanından önce gelişen, olgunlaşan kızlar daha çabuk kötü tercih ve yanlış yapmaktadırlar. Çalışmaktan hoşlanmayan, kendilerini beğenen, övünen, süse, eğlenceye düşkün olan genç kızlar bu tehlike ile karşılaşabilirler. Ayrıca zeka yetersizliği gösteren genç kızlar iyi düşünmek imkanından yoksun kalmakta, yapılan etkilere göre davranmaktan uzak kalamakta ve vaatlere çabuk kanmaktadırlar [Özgü,1976:245].

Sevgililerini kaybetmemek için her şeyi göze alabilen genç kızlar, sevdiklerini memnun etmek için kendilerini bırakmaktadırlar. Bu duruma düşen genç kızlar, artık kendilerine karşı gereken saygıyı gösterememektedir. İlk düşmelerin psikolojik ve fizyolojik nedenleri ne olursa olsun, bu halin bir alışkanlık haline gelmesinde seçilen mesleğin, çevrenin, diğer sosyal faktörlerin ve sefaletin olumsuz etkileri başlıca rol oynamaktadır [Özgü,1976:246].

Genç kızların düşmelerini önlemenin en iyi yolu, onları aydınlatmaktır. Onlara cinsiyet hayatı ile ilgili, gerekli ve yeterli bilgiler vermektir. Onlarda sağlam bir ahlak anlayışı yaratmaktır. Gen kızların zihin bakımından gelişmelerini sağlamaktır. İradelerini çalışma alışkanlığıyla disiplinli hale getirmektir. Genç kızların okudukları okullarda ev işlerine geniş bir yer ayrılmalıdır. İyi yürütülen ev yönetimi dersleri genç kızlara sükunet vermektedir. Bu dersler genç kızlara, başkalarına yararlı olmak hissini tattıracağı için benli öz saygılarını arttıracaktır. Öğrencilerin her şeyi öğrenmek ve başkalarının cinsel sırlarını öğrenmek merakından yararlanılarak, onlara araştırmalar, incelemeler yaptırılmalıdır. Öğrencilerin cinsiyet hayatı ile ilgili meraklarından en iyi şekilde yararlanmalıdır. Bu merakı bir araştırmaya veya incelemeye yöneltmelidir [Özgü,1976:246].

3.1.1.3. Çocuklarda Meydana Gelebilecek Uyum Ve Davranış Bozukluklarına Karşı Aileye Düşen Görevler

1. Ebeveynler çocuklarını sevmelidir. Bebeğin gelişimi için anne sütü ne kadar önemliyse, ruhi ve duygu gelişimi içinde aile sevgisi o kadar önemlidir.
2. Aile bütün çocuklarına aynı seviyi göstermelidir. Sevgi konusunda ebeveyn, bütün çocuklara eşit mesafede olmalıdır.
3. Çocuklara şiddet ve baskı uygulanmamalıdır. Çocukları korkutmak, tehdit etmek, aşağılamak, reddetmek, onların özgüvenini sarsmak amacıyla yapılan her türlü sözlü ve fiili tutum ve davranış biçimleri, çocukları psikolojik yönden ciddi boyutta sarsmaktadır.
4. Çocuklar cinsel yönden terbiye edilmelidir. Çocukların cinsel yönden uyumsuz hale gelmemeleri ve karmaşık cinsel saplantılara uğramamaları için de şunlara dikkat edilmelidir:
 - Çocuklar doğumdan itibaren ayrı yatakta, 1 yaşından itibaren ayrı odada yatmalıdır.
 - Ebeveyn arasındaki cinsi münasebet çocukların göremeyeceği ayrı bir yerde yapılmalıdır.

- Çocuklara, kendi cinsiyetlerine uygun olmayan kılık kıyafet giydirilmemelidir.
- Çocukları severken veya cezalandırırken, onları cinsi sapmalara alıştıracak davranışlardan kaçınılmalıdır.
- Evde pornografik eser ve yayın bulundurulmamalıdır. Ailece televizyon seyredilirken, şiddet ve seks ihtiva eden programlardan ve filmlerden sakınılmalıdır.
- Ergenlik çağındaki bireylerin artan cinsel enerjilerini kanalize edebilecekleri faaliyetleri yöneltilmelidir. Kendilerine spor, müzik, okuma yazma zevki, güzel sanatlar ve değişik hobiler aşılmalıdır [Seyyar c, 2000:155].

3.1.2. İstihdam Politikaları Ve Mesleki Eğitimin Yaygınlaştırılması (Sosyo-Ekonomik Politikalar)

Kişinin işsiz, gelirsiz ve sefalet içinde yaşaması, topluma sosyal maliyetler çıkarmaktadır. Meşru ve ahlaki istihdam alanlarının yetersizliği kişiyi gayri meşru istihdam sektörlerine itebilmektedir. Bu yönelişin önüne geçebilecek anlayış, sosyal sorumluluğu ilke edinmiş devlet anlayışıdır. Sosyal maliyeti yüksek sorunlarla başa çıkabilmenin en iyi yolu, sosyal politikaları toplumun tüm kesimlerine sunabilmektir.

Anayasamızın “Çalışma Hakkı ve Ödevi” başlıklı 49.maddesi içinde yer alan “devleti, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmaya çalışmak için gerekli tedbirleri alır” hükmüyle, işsizliğin önlenmesini devlete görev olarak vermiştir. Devlet bu amacı yerine getirebilmek için sosyal politikalar geliştirmektedir.

Gelirsizlikten ve sefaletten dolayı gayri meşru istihdam alanlarına yönelme eğilimi olabilecek insanlara karşı, devlet sosyal sorumluluk gereği, istihdama yönelik politikalar geliştirmek zorundadır. Bu amaca yönelik istihdam politikaları aşağıdaki gibi sıralanabilir: [Sargutan, 2003:5-6-7], [Seyyar, 2002:178], [Dinler,1999:189]

1. Genellikle ve öncelikle emek yoğun iş alanlarının açılmasına öncelik verilir.
2. Yurt içinde sermaye birikimine, yurt dışından sermaye transferine çalışılır.
3. Ekonomik faaliyetler öncelikle yeni iş sahaları yaratmaya yönlendirilir. Yatırımlar teşvik edilir.
4. Toplam yurt içi hasılanın / talebin arttırılmasına çalışılır.
5. Ekonomik istikrar, verim yükseltme ve dış satımı arttırma tedbirleri alınır.
6. Göçü önleyerek küçük yerleşim birimlerinin geliştirilmesi ve buralara gelir imkanı götürülmesi gerekir. Bunun için de tarım ve toprak reformu, kredi temini, kooperatifçilik, ev üretiminin teşviki, eğitim ve toplumun kalkındırılması gibi politikalar uygulanır.
7. Gizli işsizliğe karşı kamu istihdam politikalar geliştirilir. Göçü önleyici tedbirler bu konu içinde geçerlidir.
8. İş gücünün eğitilerek işçi talep sektörünün aradığı vasıflı işçi haline getirilmesi bir diğer sosyal politikadır.
9. İş piyasaları etüd edilerek yeni iş ve yatırım alanları araştırılır. Ülkemizde bu amaçla İş Kurumu, MPM(Milli Prodüktivite Merkezi) ve İstihdamı Geliştirme Yüksek Koordinasyon Kurulu asli görevler yapmaktadır.
10. Bilişim sektöründe yeni teknolojileri kullanabilecek vasıflı insanları yetiştirmek için politikalar geliştirmek. Hindistan modeli örnek olarak uygulanabilir.
11. İşsizlik sigortası yoluyla işsiz kalan işgücü, yeni bir iş buluncaya kadar sfil olmaktan kurtulabilir.
12. İstihdam politikalarına katkıda bulunabilecek hukuki düzenlemeler geliştirilebilir. Bu tedbirler, işe alınma, çalışma ve çıkarılma mevzuatını, iş ve toplu müzakere konularını, çalışan ve çalıştıran arası sözleşmeleri, çalışma hayatını daha huzurlu, daha istikrarlı ve güvenilir hale getirecektir.
13. Serbest girişimciliğin ve kendi işini kurmanın geliştirilmesi
14. İstihdam alanında ayrımcılığın önlenmesi ve eşit fırsatlar tanınması
15. İstihdamında güçlük çekilen gençlerin, uzun süreli işsizlerin, kadınların, özürlülerin ve eski hükümlülerin istihdam edilebilirliğini arttırmak için projeler geliştirilmeli ve uygulanmalıdır
16. Eğitim ve mesleki eğitime yatırım bilgi ekonomisinin en iyi yatırımı olarak kabul edilmektedir. Eğitim ile istihdam arasındaki ilişkinin kurulması,

geliştirilmesi ve çalışanların becerilerinin tanımlanması gerekmektedir. Bu amaçla sosyal taraflarla birlikte hazırlanan "Ulusal Meslek Standartları Kurumu Kanun Tasarısı" nın yasalaşması gerekmektedir.

17. Girişimcilik ve KOBİ'ler desteklenmeli, bürokratik engeller kaldırılmalıdır.
18. Esneklik ile iş güvencesi arasındaki dengenin kurulması AB Sosyal Modelinin ve ILO İstihdam Önerilerinin başlıca maddesidir. Bu konular ön yargılardan arınarak sosyal diyaloglar çerçevesinde çözülmeye çalışılmalıdır.
19. Bilişim ve iletişim teknolojileri; istihdam, iş gücü verimliliği ve toplam verimliliği artırmaktadır. Bu teknolojiler istihdam yaratmaktadır ve istihdam, teknoloji, eğitim sacayağı üzerine oturan büyük ölçekli projeler oluşturulmalı ve devlet bu projelere önderlik etmelidir.
20. İstihdam artırılmalı ve böylece işsizlik azaltılmalıdır. Ancak istihdamı arttırmanın temel şartı ekonomik büyümedir. İstihdam, ekonomik büyüme ve sosyal politikalar uyum içinde yürütülmelidir.
21. Aktif istihdam politikaları kapsamında şu tedbirlere başvurulmalıdır: 1.) İşletmelere doğrudan sübvansiyon. 2.) Yatırımlar için ucuz arazi tahsisi veya kredisi. 3.) Özel şirket hisselerin hükümetçe satın alınması. 4.) Geçici istihdam tahsisleri. 5.) Kamu tarafından finanse edilen işletme içi eğitim programları 6.) Amortisman iadesi. 7.) İş Kurumu tarafından işsizlikten en fazla etkilenen ve uzun süreli işsizlere, iş deneyimi kazandıracak programların veya vasıflı işgücü yetiştirme kurslarının uygulanması. 8.) İstihdam edilen genç veya yaşlı işsizlerin işçi ücretlerinin veya sosyal sigorta prim ödemelerinin bir kısmının devletçe karşılanması.

3.1.3. Hukuki Boyutuyla Fuhşa Karşı Düzenlemeler

Fuhşa karşı koyucu kaideler, ülke bazında düzenleme gerektirdiği gibi, uzantıları yüzünden de uluslar arası düzenlemeler gerektirmektedir. Fuhşu arttıran ve bundan rant elde edenler, ülke içinde gerçekleştirecekleri kadın ticareti, seks turizmi için yurtdışından bazı bağlantılar kurmaktadır. Çocuk bakıcılığı, hizmetçilik için yurt dışından bazı insanlar getirilip fuhuş yaptırabilmektedir [Zaman, 14 Ocak 2002]. Bağlantıları ve beslenme kaynakları açısından fuhuş sektörü, uluslar arası çalışmaktadır.

3.1.3.1. Uluslar Arası Düzende Fuhşa (Seks Turizmi Ve Kadın Ticareti) Karşı Mücadele Açısından Uluslar Arası Sözleşmeler

Anayasamızın 90. maddesine göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. [Gözler, 2000:320] Kadın ve çocuk ticaretine ilişkin kölelik ve benzeri uygulamaları yasaklayan Cenevre ve Paris sözleşmeleri de, Türkiye tarafından geçmişte onaylanmış ve iş hukukunun birer parçası durumuna getirilmiştir [Centel, 2002:14].

3.1.3.1.1. 17 Haziran 1999 Tarihli 182 Sayılı ILO Sözleşmesi

Türkiye 17 Haziran 1999 yılında Cenevre’de 182 sayılı ILO sözleşmesini kabul etmiştir. Sözleşmenin adı “Kötü Şartlardaki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Önlemler Hakkında 182 sayılı Uluslar arası Çalışma sözleşmesidir [RG. 3 Şubat 2001. No:24307].

Bu sözleşmenin 1. maddesi “kötü şartlardaki çocuk işçiliğinin “ yasaklanmasını ve ortadan kaldırılmasını temin edecek ivedi önlemlerden bahsetmektedir. 3. madde “kötü şartlardaki çocuk işçiliği”nin ne manaya geldiğinden bahsetmektedir. Buna göre “kötü şartlardaki çocuk işçiliği”:

- Fahişelik, pornografik yayınların üretiminde veya pornografik gösterilerde kullanılmasını, bunlar için tedarikini ya da sunumunu
- Kölelik ve kölelik benzeri uygulamalarının tüm biçimlerinde çocukların yer almasını
- Yasal olmayan faaliyetlerde çocukların kullanılmasını, sağlamlarını veya sunulmasını
- Doğası veya gerçekleştirdiği koşullar itibariyle çocukların sağlık ve güvenlik ve ahlaki gelişimleri bakımından zararlı olan işleri kapsayacaktır.

182 sayılı sözleşme 18 yaşın altındaki her bireyin çocuk olduğunu kabul eder. Sözleşmenin yasaklamaya ve ortadan kaldırmaya çalıştığı çocuk yaştakilerin fahişe olarak çalıştırılması ve pornografik yayın ile gösterilerde kullanılmasıdır. Bu

sözleşmeye imza atan ülkeler, genel kadınlar için asgari çalışma yaşını, 18 yaşın altında tutamayacaktır [Centel, 2002:13].

3.1.3.1.2. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme 20 Kasım1989

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda 20 Kasım 1989 yılında “Çocuk Haklarına Dair Sözleşme” si T.C. tarafından imzalanmıştır. Bu sözleşmenin 34. ve 35. maddelerinde fuhuşla ilgili düzenlemeler mevcuttur. Şöyle ki 34. madde de taraf devletlerin çocuğu her türlü cinsel sömürüye ve cinsel suiistimale karşı koruma güvencesini verecekleri belirtiliyor. Bu amaçla taraf devletler özellikle:

- Çocuğun yasadışı bir cinsel faaliyet girişmek üzere kandırılması ve zorlanmasını
- Çocukların fuhuş ya da diğer yasadışı cinsel faaliyette bulundurularak sömürülmesini
- Çocukların pornografik nitelikli gösterilerde ve malzemede kullanılarak sömürülmesi amacıyla ulusal düzeyde ve ikili ve çok yanlı ilişkilerde gereken her türlü önlemleri alırlar.

35. maddede de çocukların fuhşa konu olmalarını önlemek için taraf devletlerin ulusal düzeyde ve ikili ve çok yanlı ilişkilerde gereken her türlü önlemleri alacağı belirtilir [UTHİB, 2001:151-152].

“Çocuk Haklarına Dair Sözleşme”ye ek “Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi” ili ilgili ihtiyari protokol “BM Genel Kurulu”nun 25 Mayıs 2000 tarihinde imzalanmıştır. Türkiye Seçmeli Protokolü 9 Eylül 2000 tarihinde imzalamıştır. Seçmeli protokol TBMM ve Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmıştır [UTHİB, 2001:161].

Bu onaylanmayan sözleşme de çok önemli düzenlemeler vardır:

1. maddede taraf devletlerin çocuk satışı, çocuk fahişeliğini ve çocuk pornografisini yasaklayacakları öngörülmektedir.
2. madde bu kullanılan terimlerin hepsi açıklanmaktadır. Buna göre;

- Çocuk satışı, herhangi bir şahıs veya bir grup şahıs tarafından, ücret ya da başka herhangi bir şey karşılığında bir çocuğun başka birine devredildiği herhangi bir fiil veya işlem anlamına gelmektedir.
- Çocuk fahişeliği, bir çocuğun gerçekte veya taklit suretiyle bariz cinsel faaliyetlerde bulunur şekilde herhangi bir yolla teşhir edilmesi veya çocuğun cinsel uzuvlarının, ağırlıklı olarak cinsel amaç güden bir şekilde gösterilmesidir.

Ayrıca bu protokolün 10. maddesinde çocuk satışı, çocuk fahişeliği, çocuk pornografisi ve çocuk seks turizmini içeren faaliyetlerden sorumlu olanların önlenmesine, meydana çıkarılmasına, soruşturma, kovuşturma ve cezalandırılmasına yönelik uluslar arası işbirliğini çok taraflı, bölgesel ve iki taraflı düzenlemelerle güçlendirmek için gerekli olan bütün adımları atacak olan taraf devletler, bu düzenlemeleri, ulusal, uluslar arası sivil toplum kuruluşları ve uluslar arası örgütlerle işbirliği içinde gerçekleştirecekleri yazılmıştır. 10. maddenin 3. fıkrasında çocuk fahişeliğine ve seks turizmine karşı zaâfiyeti arttıran yoksulluk, az gelişmişlik gibi temel nedenlerin uluslar arası işbirliğiyle düzenlenmesi gerektiği düzenlenmiştir [UTİHB, 2001:167-168].

Çağımızda örgütlü suçların sınır aşan boyutlar kazanması, BM'nin bu konuda bazı düzenlemeler yapmasını gerektirmiştir. 12-15 Aralık 2000 tarihinde Palermo'da "Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı BM sözleşmesi" imzalanmıştır. Bu sözleşmenin ek protokollerinden birisi de insan ticaretinin, özellikle kadın ve çocuk ticaretinin önlenmesine, durdurulmasına ve cezalandırılmasına ilişkindir. Biz Palermo sözleşmesini imzaladığımız halde TBMM'ince daha onaylanmamıştır [Centel,2002:15].

Yeni çıkarılan "4412 Sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Yasası" bu manada uluslar arası işbirliğini desteklemektedir. Özellikle kadın ticareti bağlamında küçük çocukları zorla çalıştıranlar ve bundan para kazananlar organize suç örgütü bağlamında değerlendirilebilir.

3.1.3.2. T.C. Yasal Mevzuatı Açısından Fuhuş İle İlgili Düzenlemeler

T.C. Kanununda, kanun sırası açısından, fuhuşla ilgili ilk düzenleme 420. maddede düzenlenmiştir. Genel ahlaka açık yerlerde veya halkın kolaylıkla ulaşabileceği yarı açık mahallelerde “fuhuş” maksadıyla kadın oynatanlar ve rızasıyla oynayanlar 1 ay ile 6 ay arasında hapis cezası alabilir (420. mad.) [RG, 13 Mart 1926].

426,427,428. maddeleri halkın ar ve haya duygularını inciten veya cinsi arzuları tahrik ve istismar eder nitelikte genel ahlaka aykırı müstehcen yayın neşriyatını (pornografik eser), basımını, dağıtımını, teşhirini, ithal ve ihracını sağlayan ve bunların ticaretini kolaylaştıran kişilere 2 milyondan 10 milyon liraya kadar ağır para cezası verilir.(hâlen bu ceza miktarları geçerlidir.)

“Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun” 12. maddesinde çocukların müstehcen gösteri konusu yapılmalarını önlemeye yönelik dolaylı bir hüküm vardır. Bu hükme göre “ kız ve kadınların gazino, bar ve bunlara benzer içki kullanılan yerlerde banyo, hamam ve plajlarda çalışabilmeleri için, o yerin en büyük mülki amirinden izin almaları gerekmektedir [Centel, 2002:15]. Bu hükme uymayan işyerleri hakkında Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu’nun 8. maddesine göre faaliyetten men veya kapatma cezası verilir.

765 sayılı TCK’nun 435. maddesinde fuhuşa teşvik suçunun üç ayrı biçimi vardır:

1. “Onbeş yaşından küçük” bir kimseyi fuhuşa teşvik ve yolunu kolaylaştırmak suçunu işleyen kişi, 2 seneden az olmamak şartı ile hapis ve yüz liradan beşyüz liraya kadar “ağır para” cezası alır [Yılmaz, 2000:56]. Fuhuşu kolaylaştıran mürebbisi, usulünden akrabası, velisi veya varisi ise ceza 3 seneden aşağı olamaz.
2. “15 yaşını doldurmuş, 21’ini bitirmemiş” kişiyi fuhuşa teşvik ve yolunu kolaylaştırmanın cezası 6 ay- 2 sene ve elli liradan ikiyüz liraya kadar “ağır para” cezasıdır. Bu teşvik, yakınları ve kocası tarafından gerçekleşirse 2 seneden az olmamak şartı ile hapis ve beşyüz lira ağır para cezası alır [Duman, 1999:234].

3. “21 yaşından büyükleri” koca, ve kardeşleri tarafından fuhşa teşvik edenlere 6 ay ile 2 sene arası hapis cezası verilir [Akyüz, 2000:560].

TCK’unda 436. maddede 21 yaşını bitirmeyen bir bayan ile bu kişilerin kendi rızası ile dahi olsa fuhuş maksadıyla ilişkide bulunanlara verilecek ceza ile başkasının fuhuşu için 21 yaşını bitiren bayan temin edenlere, 3 seneye kadar hapis, elli liradan beşyüz liraya kadar ağır para cezası verilmektedir. Bu fiiller 21 yaşını doldurmamayan bakir veya kadın hakkında iğfal, cebir, şiddet, tehdit veya nüfuz icrası ile yahut kardeş veya usul veya uhri üstülden(kan bağının oluşturduğu akrabalık şekli; çocuk-baba-dede silsilesi gibi) yahut koca veya veli ile veya vasi veya muallim veya mürebbi veya hizmetkarları yahut nezaretleri altına verilen sair kimseler tarafından yapılırsa iki seneden beş seneye kadar hapis olunur [Yılmaz, 1999:56].

Ayrıca fuhuşu organize edip bundan korkunç karlar elde eden gruplar vardır. İşte bu gruplara karşı TCK 313. maddesi işletilebilir. Bu maddeye göre bir cürüm işlemek için iki veya daha çok kimsenin bir araya gelmesi durumunda bir teşekkül ortaya çıkar. Bu teşekkülü oluşturan kişilere ceza unsurlarına 2 yıl ile 4 yıl arasında değişen ağır hapis cezaları verilmektedir [Hürriyet, 12 Ağustos 2001].

24/04/1930 tarihinde yayınlanan 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha (UHK) Kanununun 128 ve 132. maddelere genel kadınlar hakkındadır. 128. maddede genel kadınlar ve genelevler ve bunlara benzer mahaller hakkında bir nizamname düzenleneceği belirtilmiştir. Nitekim bu amaçla 31/01/1973 tarih ve 7/5786 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değişik 30/03/1961 tarih ve 5/984 sayılı Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabii Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü ile düzenleme yapılmıştır.

Hukukumuzda bir başka örgütlü suç düzenlemesi, “1/8/1999 Tarihli 4422 Sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu”dur. Bu kanuna göre de haksız bir menfaat sağlamak amacıyla yıldırma, sindirme veya korkutma yöntemleri kullanılarak suç işlemek için örgüt kurmak, yönetmek veya böyle bir örgüte üye olmak

cezalandırılmaktadır. Böyle bir örgüt, insan ticaretini, bu arada kadın ve çocuk ticaretini de amaç edinmiş olabilir.

Varolan yasal mevzuat, hukuki düzenleme açısından yeterli görülmemektedir. Cezalar (özellikle para cezaları) caydırıcı olmaktan uzaktır. Özellikle fuhşa teşvik ve yolunu kolaylaştırma cezalarının en iki veya üç kat artırılması gerekmektedir.

3.1.4. Bağımlılık Yapan Maddelere Karşı Mücadele

Her toplumun bazı ilke ve standartlarla belirlenmiş davranış beklentileri vardır. Bu beklentilere değer adı verilmektedir. Değerler, sıklıkla gencin sigara, alkol ve diğer maddeleri kullanmasını engellemektedir. Değerlerin yaşatılmasında aileye ve topluma çok önemli görevler düşmektedir. Bağımlılık yapan maddelere karşı mücadelede başvurulacak çeşitli yöntemler mevcuttur [Ögel,2001]. Bunlar şu şekilde sıralanabilir:

1. Çocuklarla sigara, alkol ve diğer maddeler hakkında konuşmak
2. Çocukları dinlemeyi öğrenme ve anlattıklarına saygı duyma
3. Onun kendisini iyi hissetmesini sağlayacak tutum ve davranışlarda bulunmak (ebeveynin çocuğa sevgilerini hissettirmesi)
4. Güçlü değerleri olmasına ve bunlara sahip çıkmasını öğretmek
5. Bireye iyi bir örnek olmak
6. Bireye ısrarlar ile başa çıkmasını öğretmek
7. Bağımlılık yapan maddelere karşı ailelerin kendi kurallarını koyması ve bu kurallara ailenin sahip çıkması
8. Sağlıklı ve yaratıcı etkinliklere bireyin katılmasını teşvik etmek
9. Diğer ebeveynlerle birlik oluşturma ve aileler arası bilgi ağı oluşturma
10. Bir sorunla karşılaşıldığı zaman, sorunun çözümüne yönelik bilgi edinme ihtiyacını karşılamak
11. Bağımlılıkla mücadelenin sürekli olmasını sağlayacak ilgili kurumlar kurmak
12. Sigara, alkol ve diğer maddeleri kullanmaya özendirilen mesajlarla başa çıkmayı öğretmek

13. Bağımlılık yapan maddelerin arzını azaltmak veya mümkün olduğu kadar bulunmasını zorlaştırmak
14. Bağımlılık yapan maddelerin talebini azaltarak maddelerin arzının kaybolmasını sağlayacak eğitim programları düzenlemek
15. Bireyin seçimini iyiden yana yapmasını sağlayacak alternatif eğlence ve etkinlikler düzenlemek
16. Bağımlılık yapan maddelere karşı duyarlılığı arttırmada toplumsal mücadeleden yararlanmak. Toplum liderleri ve gönüllülerden yararlanmak

3.1.5 Kitle İletişim Araçlarında Uygulanması Gereken Sosyal Sorumluluk İlkeleri

Kitle iletişim araçları genel bir yaklaşımla yazılı ve sözlü basın olarak ayrıma tabi tutulmaktadır. Bu ayrıma göre, günlük ya da periyodik olarak yayınlanan gazete, dergi, kitap vb. gibi basılı yayınlar “yazılı basın”, radyo ve televizyonlar ise “sözlü, görsel, işitsel” basın olarak nitelendirilmektedir. Öte yandan bilgisayar kullanımı ve dolayısıyla bilgisayar ağının hızlı gelişimine paralel olarak internet ortamında yapılan yayıncılık hızla gelişme göstermekte, geleceğin yayıncılığını sayısal (digital) teknoloji olgusunun yönlendireceği görülmektedir [Oksay,1971:73].

Toplumsal yapı içerisinde önemli yerleri olan kitle iletişim araçlarının genel ve ortak görevleri;

- a. Haber vermek, eğitmek, eğlendirmek,
- b. Kamuoyu oluşturmak,
- c. Dışımızda cereyan eden olayları görmek, duymak, algılamak,
- d. Siyasal sürece katılma ve denetlemeyi sağlama,
- e. Toplum birimleri arasında gerekli ilişkilerin kurulmasına imkan hazırlamak suretiyle milli birlik ve beraberliği sağlamak,
- f. Kültürün nesilden nesile intikalini sağlamak,
- g. Mal ve hizmetlerin tanıtılmasına ve satılmasına yardım etmek,
- h. Toplum içi ve toplumlararası kültür ve alışverişine yardımcı olmak, vd. gibi sıralanabilir [Akman, 1984:37-45].

Cinsellik bir meta olarak, medyada yer almasına karşı, yöneltilen tepkilerin kaynağı; toplumu oluşturan her yaş ve cinsiyetten bireylerin hak ve özgürlükleri ile kamu düzeni bakımından yazılı ve sözlü kuralların gözetilmesidir. Özellikle, kadının onur ve haysiyetini korumaya dayalı olarak erotik gösterimler seks sömürüsü olarak nitelendirilmektedir

Toplumsal yaşamı her açıdan etkilemede önemli bir rol üstlenen televizyon yayınlarında “kamu yararı”nın gözetilmediği, toplum değerleri ve bireysel hakların korunmadığı, düzenlenmesinde ve denetiminde güçlük çekilen temel konuların başında cinsellik, müstehcenlik, erotizm ya da pornografi gelmektedir. Bu kavramlar tanım ve kapsam yönünden benzerlikler içerdiği kadar birbirinden farklı olgu ve ortamlarla değerlendirilmektedir. “Müstehcen” sözcüğü Türkçe sözlüklerde ‘edep dışı, açık saçık, terbiyesizce, iğrenç’ olarak tarif edilmekte, “edep” ise söz ve davranışta beğenilen yol, terbiye anlamında kullanılmaktadır. Edep etmenin utanma belirtisine paralel diğer anlamı ise ‘Örtülmesi gerekli ayıp yerler veya insanlarda açıkta görünmesi ayıp sayılan vücuttaki yerler’ olmaktadır. Kadın ve erkek cinselliğinin utanç duygusu uyandıracak tarzdaki çıplaklığı ve birlikteki eylemi olan “seks” müstehcen sözcüğü ile çakışmaktadır [Oksay,1971:74].

RTÜK’ün 3984 sayılı Kanunu’ndaki Yayın İlkeleri ve Yönetmeliklerinde yer alan diğer hükümler çerçevesinde düzenlenmesinde ve denetiminde güçlük çektiği temel konulardan birisi cinsellik, müstehcenlik, erotizm ya da pornografi’dir. Zira, radyo ve televizyon yayınlarında kamu hizmeti anlayışı esastır. Kamu hizmeti anlayışının başında toplumun millî ve manevî değerlerine, demokratik kurallara ve kişi haklarına, genel ahlâk, toplum huzuru ve Türk aile yapısına, anlatım özgürlüğüne, iletişim ve yayında çoğulculuk esasına, insanların ırk, cinsiyet, sosyal sınıf veya dinî inançları dolayısıyla hiç bir şekilde kınanmaması ilkesine, aykırı olmamak gelmektedir [RTÜK, 1998:3].

Televizyon yayınlarının, hızla büyüyen ve gelişen Türkiye’imizin çok değerli varlığı olan çocukların ve gençlerin fiziksel, zihinsel, ruhsal ve ahlâkî gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek yayın yapılmaması esasına uygun olmak suretiyle yapılması

konusundaki hassasiyet doğal olarak yayıncılardan beklenmektedir. “Radyo ve Televizyon Yayınları Yayın Esas ve Usulleri Hakkındaki Yönetmeliğin”, Yayıncının Sorumlulukları başlığı altında “Cinsellik” ayrı bir madde olarak düzenlenmiştir.

Cinsel duyguları sömürüye yönelik yayın yapılamaz, Ancak tür ve içerik gereği, cinselliğin yer aldığı yapımlar, gençlerin ve çocukların zihinsel, duygusal, sosyal ve ahlâki gelişimini korumak amacıyla uygun uyarılar yapılarak, saat 24.00 ile 05.00 arasında yayınlanabilir. Bu tür programların tanıtım duyurularında, cinselliğin teşhir edildiği bölümler kullanılamaz. Bireyleri cinsel meta olarak gösteren yayın yapılamaz. (10.mad.)

Türkiye'nin de imzaladığı Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi'nde televizyon programlarının genel ahlak kuralları ve edebe aykırı olmaması, saldırgan davranışları ve şiddet eylemlerini kışkırtmaması, pornografi içermemesine dair ilkeler yer almıştır. Sözleşmenin “Yayıncının Sorumlulukları” başlıklı bölümünde 7 inci madde; “program hizmetleri edebe aykırı olmayacak ve pornografi içermeyecektir” şeklindedir Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin yayınladığı “Türkiye Gazetecileri Hak ve Sorumluluk Bildirgesi”nde de Gazetecinin temel görevleri ve ilkeleri başlığı altında, “Gazeteci; her türden şiddeti haklı gösteren, özendiren, kışkırtan yayın yapamaz” diğer maddelerde de “Kamusal bir görev olan gazetecilik, ahlaka aykırı özel amaç ve çıkarlara alet edilemez.” (Md:3), “Düşünce, vicdan ve ifade özgürlüğünü sınırlayıcı, genel ahlak anlayışını, din duygularını, aile kurumunun temel dayanaklarını sarsıcı ya da incitici yayın yapılamaz.” (Md:2) denilmektedir. Maalesef gerçekleştirmeler ilke ve öngörülerden çok farklıdır [İşçibaşı,1998:13].

Programlarda cinselliğin aşırı ve düzeysiz bir biçimde yer alması, homoseksüellik ve benzeri çarpık ilişkilerin, çok sık ve şiddet, içki ve uyuşturucu gibi bir yığın öğelerle birlikte işlenmesi, bu görüntülerin özendirici boyutlara vardırılması, gelecek nesillerin tehdit altında bırakılması sonucunu doğurmaktadır.

Avrupa'da hemen hemen ülkelerin tamamında müstehcenliğin toplumsal zararlarına karşı tedbirler alınmaktadır. Bu tedbirlerin başında, bu tür yayınların çocukların uyanık olmadıkları geç saatlerde yayınlanması gelmektedir. (İngiltere'de saat 22.00, Fransa'da saat 22.30'dan sonra bu yayınlara izin verilmektedir.) RTÜK, Yayıncının

Sorumlulukları açısından ‘Cinsellik ‘içeren yayınların saat 24.00 ile 05.00 arasında, bu programlara ilişkin tanıtım duyurularının ise 21.30’dan önce yapılamayacağını yönetmelikle belirlemiştir. [İşçi başı,1998:13]

Cinsel şiddetin olağan ve hatta yararlı olduğunu vurgulayan ‘şiddet içerikli pornografi filmleri’, izleyici kitlenin normal olarak bastırılmış durumda bulunan ‘zulmetme’ dürtülerinin su yüzüne çıkmasına neden olmaktadır Yerli ve yabancı film ve dizilerde sıkça işlenen şiddet dolu tecavüz sahneleri, cinsel şiddetin olağan ve hatta yararlı olduğunu vurgulayan ‘şiddet içerikli pornografi filmleri’, izleyici kitlenin normal olarak bastırılmış durumda bulunan ‘zulmetme’ dürtülerinin su yüzüne çıkmasına neden olmakta, çocukların ve gençlerin ruhi yapılarını alt-üst etmektedir [Sayar,2003:76].

3.1.6. Eğitim Politikalarının Güncelleştirilmesi

Ülkede eğitimin plânlı, sağlıklı, etkili, verimli, sosyal, iktisadî ve genel maksadına uygun bir şekilde işlemesi için bir yapı oluşturulmalıdır. Eğitiminin genel hedefleri arasında, toplumda bilinçli, ahlâklı ve kültürlü insanlar yetiştirmek de olmalıdır [Seyyar,2000:190]. Çağın getirdiği sorunlara karşı cevabı olan modern bir eğitim politikası, gençlerin tercihlerinin sosyal sonuçlarına çözüm getirebilir.

Türkiye’de fuhuş sektöründe çalışanların önemli bir kısmı hiç eğitim görmemiştir. Nilay Oğultürk’ün 1991 yılında yapmış olduğu “Psiko-Sosyal Özellikleriyle Genelev Kadınları” adlı saha araştırmasına göre fuhuş meslek olarak yapanların önemli bir bölümü (% 39.6’sı) hiç eğitim görmemiştir. Eğitim görmeyenler arasında okur yazar olanların oranı %37.3’tür. Geride kalanların çoğu ilkokul mezunları ve orta okuldan ayrılanlar oluşturmuştur. (% 47.6) Bu da göstermektedir ki eğitim düzeyi yaygınlaştırılmalıdır. Bu meyanda yapılacakları şöyle sıralayabiliriz:

1. Okuma yazma oranının özellikle kadınlarda yükseltilmesi gerekmektedir.
2. Sekiz yıllık zorunlu eğitimde kızların sayısının artırılması gerekmektedir.
3. Okul ile aileler arasında çocukların gelişimi konusunda sürekli iletişim olmasında fayda vardır.

4. Okul dışı eğitim faaliyetlerinin çeşitliliği sağlanmalıdır.

Toplumda bilinçli, ahlâklı ve kültürlü insanlar yetiştirmek için aileden başlayarak bir cinsel eğitimin verilmesi gerekmektedir. Ailenin eksik, yanlış bilgi ve tutumları, uzmanları tarafından hazırlanmış bir müfredatla okulda tamamlanmalıdır. Müfredatın içeriğinde cinsel şiddetin türleri, cinsel sapmaların anormal mahiyeti, erkeklik ve kadınlık özellikleri, ergenlik çağındaki kişinin bedenindeki cinsel değişiklikler ve çocuğun oluşumu gibi konular çocukların yaşına uygun olarak hazırlanmalıdır.

3.1.7. Fuhşa Karşı Mücadele İçin Fon Oluşturulması

Uyuşturucu ve silah ticaretinden bile fazla kar edilen bir sektörle mücadele etmek için maddi kaynağa ihtiyaç olması doğaldır. Sektörden kar eden organize suç şebekelerine karşı koymak için Emniyet ve Jandarmanın uhdesinde kullanılmak üzere bir fon oluşturulmasında büyük fayda vardır. Ayrıca, fona gönüllü sivil toplum kuruluşlarının da katkıda bulunması teşvik edilmelidir. Fonun gelir kaynaklarına gelince, şunlar sıralanabilir:

1. Kayıtlı sektörde çalışan hayat kadınları ile kayıt dışı çalışan hayat kadınlarının rutin sağlık kontrolleri için ödenen harcın % 50'si bu fona aktarılabilir. Fonda biriken paranın değer kaybetmemesi için ilgililer gerekli tedbirleri almalıdır.
2. Türkiye Jokey Klüb'ü tarafından organize edilen at yarışı organizasyon gelirlerinden bir çok kuruma pay ayrılmaktadır. Bu paylardan bazılarını lan kurumların içinde Cumhurbaşkanlığı Kurumu da vardır. Bütçeden bütün harcamaları karşılanan bir kurum olan Cumhurbaşkanlığı için buradan gelecek gelir çok fazla önem teşkil etmemektedir. Ayrılan payın toplumun mağdur ve sosyal yardıma muhtaç kesimlere ulaştırılmasında daha büyük fayda olacaktır. Geçen sene Cumhurbaşkanlığına tahsis edilen gelirlerin tamamı ve bir kısmı kurmayı düşündüğümüz fona devredilebilir.
3. Sağlık Bakanlığına ait hastanelerin döner sermayeleri gelirlerinin %1'i Çocuk Esirgeme Kurumu hesaplarına yatırılmaktadır. Bu gelirinde yarısı veya dörtte biri bu fona gelir olarak tahsis edilebilir.

4. Organize şebekeler tarafından kayıt dışı olarak çalıştırılan hayat kadınlarının elde ettiği gelirlerden yakalandıklarında harç alınması
5. Ceza olarak verilen harçların zamanla enflasyon karşısında değer yitirmemesi için, para cezalarının asgari ücretin katları şeklinde düzenlenmesi gerekmektedir.

3.1.8. Cinsel Sapmalara Karşı Sosyal Politikalar

Cinsel sapmalar çeşitlilik arz ettiği için, bunlara yönelik hazırlanacak politikaların da farklılık arz etmesi gerekmektedir. Ülkenin geleceğinde söz sahibi olacak gençlerin, sosyal maliyeti yüksek olan anormal cinsel tercihlerinin sonuçlarına karşı politikalar geliştirmesi elzemdir. Bunun için devletin sosyal yapının değerlerinden faydalanmasında büyük fayda vardır. Cinsel sapmalara karşı geliştirilebilecek politikalardan bazıları şunlar olabilir:

1. Devletin, bireylerin özgür iradeleriyle tercih ettiği cinsel kimliklerine karşı, bir cinsel tercih politikasının olması gerekmektedir. Heteroseksüel cinsel tercih, toplum için sosyal maliyeti en düşük cinsel tercihtir.
2. Farklı cinsel sapma türlerine karşı farklı koruma politikaları geliştirmek gerekir.
3. Pornografik yayınların yasaklanmasına çalışılmalı, bu yapılamıyorsa pornografik yayına ulaşmayı zorlaştırıcı tedbirler alınmalıdır. Bu tür yayınların toplumda yarattığı sosyal maliyet yüksek olduğundan yüksek vergiler alınmasında fayda vardır. Müstehcen ve pornografik malzemeler kadınları metalaştırmakta ve onları gayr-ı insani biçimlerde resmetmektedir. Agresif pornografinin önemli bir bölümü tecavüz mitini çoğaltmaktadır: Kadınlar hayır dese de aslında böyle demek istemezler ve cinsel ilişkilerden zevk alırlar. Kadını böyle gören hakim pornografi kültürüne karşı, kadın haklarını ve insan haklarını savunan birliklerin, sivil toplum kuruluşlarının bir cevabının olması gerekmektedir.
4. Çocuk yuvalarında çalışan veya küçüklere öğretmenlik yapan insanları seçiminde çok dikkatli olunmalıdır. Küçük çocuklara karşı cinsel temayülü olan insanların bu tür meslekleri seçtikleri gözden uzak tutulmamalıdır.

5. Aile içi cinsel şiddete maruz kalmış kişiler için özel kurumlar kurulmalıdır. Çocukların cinsel şiddete ait ifadeleri titizlikle araştırılmalı ve araştırmanın sonucuna göre, gerekiyorsa çocuk aileden alınmalıdır.
6. Çocuklar kendi cinsiyet özelliklerine göre yetiştirilmelidir. Yani erkekse, erkek gibi; kızsaa, kız gibi yetiştirilmeye özen gösterilmelidir. Şahsiyeti gelişinceye kadar cinsiyetine uygun şekilde giydirilmelidir.
7. İlköğretim çağındaki çocuklara cinsel sapmaların istismar boyutu yaşlarına göre anlatılmalıdır. Ensest ilişkilerin mahiyeti özellikle belirtilmelidir.
8. Okul dönüşü pedofoli vakalarına karşı, okul güzergahı üzerinde küçük çocukların sığınabileceği evler işaretlenmeli ve bu konuda gönüllülerle işbirliği yapılmalıdır. Çocuklara bu tür saldırılara karşı hazırlıklı olması için anne ve babalardan yardım alınmalıdır.
9. Dış görünüş itibariyle kendi cinsi kimliğini tam taşıyor gibi gözükken insanlara yafta ve damga vurulmamalıdır.
10. Ebeveynin cinsel ilişkileri çocukların gözleri önünde gerçekleşmemeli ve mümkün olduğu kadar evde, ebeveynin çok açık-saçık giyinmemesi gerekmektedir.

3.1.9. Psiko-Sosyal Beklentilerin Makul Seviyelere İndirilmesi Ve Kişinin Arkadaş Çevresinin Güzelleştirilmesi

Kişilerin, gelecekle ilgili kararlarına yön veren ümit ve kaygı arasında cereyan eden iç değerlendirmeler olarak ifade edilen psiko-sosyal beklentiler, ideal değerler tarafından beslenmediği sürece, kişiye yanlış kararlar verdirebilmektedir. Psiko-sosyal beklentilerin makul seviyeye indirilmesi için yapılması gerekli olan şunlardır:

1. Kötülüğün ve güzel olmayanın tasvirinden kaçınmak gerekir. Hiç kimsenin kötüyü; meşru, iyi ve kabul edilebilir göstermeye hakkı yoktur.
2. Kişilerde doğuştan var olan utanma duygusunun körletilmemesi gerekmektedir. Utanma duygusu, insanları kötülüklerden alıkoyan veya ona bulaşmayı geciktiren bir duygudur.

3. Lükse özentinin önlenmesi amacıyla küçük yaştan itibaren çocuklara ve gençlere, aile ve toplum tarafından kanaat etmenin öğretilmesi gerekmektedir.
4. Psiko-sosyal beklentilerin makul seviyelerde olması için ciddi ve kurtarıcı bir eğitimin olması gerekir. Bunun içinde; doğru bilgi, sağlam bir inanç, güvenilir bir ahlâk ve fert ve topluma yükselişin ufuklarını açan, akli ve ahlaki temeller üzerinde oturmuş bir ideal olmalıdır.

Kişinin arkadaş çevresinin iyi veya kötü oluşu kişinin seçimlerini etkilemektedir. Bazı yanlış tercihlerin sosyal sonuçları kişiyi sıkıntıya sokabilmektedir. Makul olmayan tercih edilmesinin yaratacağı sorunların gençlere çok iyi anlatılması gerekmektedir. Bazen “hayır” diyebilmenin şahsiyetli duruşla ilgili olduğu belirtilebilir. Yaşatlarının baskısına karşı ebeveyn baskısı yerleştirilebilir [Ögel, 2001:95].

3.1.10. Din Duygusunun Bireylerde Yarattığı Etkiden Yararlanma

Din insanları, zararlı ve çirkin davranış ve alışkanlıklardan koruyan insanların ihtiraslarını frenleyen, ruhları temizleyen, insanları hayırlı ve güzel işlere yönelten, iyilik, fedakarlık, yardımlaşma, birbirlerini menfaat ve hiçbir art niyet taşımaksızın, sevme duygularını geliştiren ilahî bir müessesedir. Din görevlileri ise ilahî ve peygamberi kaynaklara dayanarak insanlara doğruyu, güzeli, gerçekten faydalı olanı öğreten ahlak, terbiye ve eğitim adamlarıdır [Yeşilay, 1998:46].

Yeni neslin dini yönden yetiştirilmesi konusunda yetkili olan kurum, Diyanet teşkilatıdır. Diyanet teşkilatının doğal görevleri arasında, sömürüye karşı çıkma, kötülükle mücadele ve fuhşa karşı bilinçlendirme de vardır. Din adamlarının, ülkemizdeki zararlı ve korkutucu gelişmeleri hesaba katarak, bütün vaazlarında, sohbet toplantılarında sigara, içki, uyuşturucu ve fuhşun dinimizdeki yeri ve önemi yanında, insan ve toplum sağlığına, gelecek nesillere verdiği akıl almaz zararları anlatmalıdırlar. Diyanet teşkilatı yaptığı çalışmaları, durumun vahametini göz önüne alarak, daha da yoğunlaştırmalıdır. Diyanet Başkanlığınca yayınlanacak dergi, kitap ve diğer yayınlarda bu konulara fazlaca yer verilmelidir. Önleyici eğitimi üstlenecek görevli kitlenin teknik ve fiziki bilgilerde uzmanlaştırılması gerekmektedir.

3.2 Fuhuş Hayatından Kurtulmak İsteyen Hayat Kadınlarna Yönelik Sosyal Politikalar

3.2.1 Psiko-Sosyal Rehabilitasyon Hizmetlerinin Mahiyeti, Kavramsal Çerçevesi Ve Hedefi

Fuhşa karşı sosyal politikaların geliştirilmesinde, rehabilitasyon kavramından faydalanmak gerekmektedir. Sosyal hizmet kavramı içinde de değerlendirilen rehabilitasyon kavramını, uygulama açısından en geniş perspektifi ile birbirini tamamlayan 3 rehabilitasyon türü açısından incelemekte fayda vardır: 1.) Tıbbî rehabilitasyon. 2.) Meslekî rehabilitasyon. 3.) Psiko-sosyal rehabilitasyon.

Bedenen, aklen veya ruhen sağlıklı olmayan kişilere yönelik yapılan tıbbî, meslekî ve psiko-sosyal hizmetlere rehabilitasyon adı verilmektedir. Doğuştan veya sonradan herhangi bir hastalık yada kaza sonucu beden ve ruh kabiliyetin çeşitli derecelerde kaybeden kişinin sağlığını kazandırmak veya geriye kalan kudret ve yeteneklerini geliştirerek, fizik, psikoloji, sosyal, ekonomik ve meslekî yönden en yüksek kapasiteye erişirebilmek için yapılan çalışmaların bütünü olarak da adlandırılabilir.[Seyyar c, 2000:187]

Daha geniş olarak yapılan bir tanımlamaya da ise rehabilitasyon şöyle tanımlanmaktadır: Çeşitli yardımcı araçların ve işleri kolaylaştırıcı tekniklerin kullanılmasıyla, sakatların, toplumca korunmaya ihtiyaç duyan kesimlerin ve kronik hastalığı olanların, bütün imkanlardan sonuna kadar yararlanarak ve bunları geliştirerek, beden ve ruh durumlarını, sağlıklarını normale yaklaştırmaya, söz konusu olan kişileri, toplum içinde bir yer ve iş sahibi yapma çabaları sürecine rehabilitasyon denilmektedir [Sengir,1976:6].

Sakatlığın, kronik hastalıkların ve sosyal yapının içinde suistimale uğrayan kesimlerin çektiği sıkıntıların doğurduğu üzüntü ve ümitsizlik, sosyal ilişkilerin yürütülmesindeki zorluk, pek çok kişiyi toplumdan kaçmağa, hastanelere sığınmaya veya dar bir çerçevede ve toplumdan izole edilmiş bir şekilde yaşamağa zorlamaktadır. Toplumun bu gibi kişilere karşı tutumu, hor görme, dışlama, acıma ve aşırı yardımda bulunma çabası şeklinde gerçekleşmektedir. Psiko-sosyal rehabilitasyon, bu tür mahzurları ve güvensizliği ortadan kaldıracı, bu kesimlerin toplum ve aile içindeki yerlerini tekrar kazandırıcı süreçler ve işlemler bütünü olarak adlandırılmaktadır [Sengir,1976:7].

Çalışma gücünü, belirli ölçüde kaybedenlere çalışma gücü ve imkanı sağlanmasına yönelik tıbbi hizmetlere tıbbî rehabilitasyon denilir. Sakat veya psiko-sosyal bakımdan dezavantajlı olan kişilerin topluma uyum sağlanmasına, rehabilitasyon yolu ile kapsamlı ve birbiri ile ilişkili hizmetler götürülmesine ve sosyal sorunlu kişiler için geliştirici, eğitici ve sosyal faaliyetlere öncelik verilmesi işlemlerinin bütününe psiko-sosyal rehabilitasyon denilir. Mesleki rehabilitasyon da ise, yetişkinler için, yeni bir vasıf elde etme de dahil olmak üzere, ücretli olarak çalışsın veya çalışmasın, kişi için çalışma kapasitesinin yeniden kazandırılmasına ağırlık verilmektedir [Seyyar c, 2000:187].

Rehabilitasyonun temel hedefi, fertleri, hem ihtiyaç içine düşmekten korumak, hem de sakat veya eğitimle kendi kendilerine yetebilecek kişilerin işte, okulda, evde, toplum içinde uyum içinde yaşamalarını sağlamaktır. Bu temel hedef toplumun ihtiyaç duyan tüm kesimlerini kapsayabilecek çaptadır. İlgili kesimlerin başını, yaşlılar, sokak çocukları, öksüzler ve yetimler, özürlüler, mahkumlar ve hayat kadınları gibi kesimler çekmektedir.

Rehabilitasyona muhtaç kesimlerden kişiler, eğer çalışamayacak kadar sakatlanmış veya çok önemli bir hastalığa yakalanmışlarsa, bu durumda hedef, hastalığın zararının artmasını önlemek ve mümkün olduğu kadar yüksek standartlı sağlık, kendi kendine bakım ve sosyal etkinlik sağlamak yönünde gerçekleşmek zorundadır. Bu kişilere yönelik hizmetlere, ferdi ve mesleki danışmanlık, sakatların veya kendi ayakları üzerinde duramayan kişilerin özel hizmetlerini karşılamaya yönelik olarak yaşadıkları

mekanlarda gerekli değişikliklerin yapılması yanında uygun vasıfların kazandırılması için gerekli öğretim ve mesleki eğitimin verilmesi ve bu kişilerin uygun bir işe yerleştirme gibi unsurlar da dahil olmaktadır [Seyyar c, 2000:195].

Psiko-sosyal rehabilitasyon hizmetlerinin mahiyeti ve kavramsal çerçevesinden kısaca bahsedildikten sonra fuhuş sektörüne nasıl uygulanabileceği konusuna yönelmekte fayda vardır. Rehabilitasyon sınıflandırmaları dikkate alınarak, tıbbî rehabilitasyon ile hayat kadınlarına uygulanabilecek işlemler şunlardır:

1. Cinsel yolla bulaşan hastalıkların insan bedeninde yaptığı tahribatları engellemek ve bu hastalıkları iyileştirmek
2. Cinsel ilişkide hayat kadınının yaşamını sıkıntıya sokabilecek davranışlar ve tutumlardan uzak durmasını sağlayıcı eğitim vermek. Cinsel ilişki sonrası hamileliği engelleyici araçların kullanımını öğretmek gibi...
3. Alkol ve uyuşturucu kullanımı sonucu hayat kadınlarında oluşabilecek bağımlılık sürecini engellemek

Etkilemenin ve etkilenmenin had safhada olduğu toplumdan dışlanan ve kendilerine göre bir hayat tarzı geliştiren hayat kadınlarını, topluma kazandırıcı ve yabancılaşmayı engelleyici dinamik süreçler geliştirmek. psiko-sosyal rehabilitasyonun işleyişini düzenleyenlerin en temel görevlerindedir. Yıkılan sıcak aile bağlarını tamir etmek, sömürünün ve suistimalin olmadığı bir hayat sunmak, fertleri ihtiyaç içinde kıvrandırmamak, ferdin kendi kendine yetebilmesini sağlamak ve toplumla uyum içinde olmayı sağlamak ta bu görevlerden sayılmalıdır.

Kişilere ve topluma karşı güvensizliği giderici, gelecek endişesini ortadan kaldıracı ve toplum içinde hayatı idame ettirmek için gereken vasıfları edinme sorununu giderici mekanizmalar ve süreçlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Endişe düzeyleri yüksek olan hayat kadınlarının önüne vizyon koymak, amaçsızlık ve hedefsizlik anlayışlarını yıkmak, kendilerini rahatlıkla ifade edebilecekleri sosyal hayat alanları geliştirmek gibi işler, idari ve sosyal sorumluluğu olanların en temel görevlerindedir.

Hayat kadınlarının mesleki rehabilitasyona ihtiyaç duymasının gerekçeleri:

Genelevde çalışan kadınların meslekten ayrılmayı düşünüp düşünmedikleri, ne zaman ayrılacakları meslekten ayrıldıklarında ne iş yapacakları ve gelecekle ilgili planları bu bölümde verilmektedir.

TABLO 5 : Meslekten Ayrılmayı Düşünme Durumları

Durum	S	%
Evet	201	80.4
Hayır	49	19.6
Toplam	250	100.0

Kaynak: [Oğultürk,1991:213].

Tablo 5 'de kadınların mesleği bırakmayı düşünüp düşünmedikleri gösterilmiştir. Mesleği bırakmayı düşünen kadınlar çoğunluktadır. Ancak mesleği bırakmayı düşünmeyen kadınların oranı da önemlidir. Meslekten memnun olmasalar bile kolay para kazanma yolu olarak görmeleri, başka bir meslekte bu kadar fazla para kazanamayacaklarını bilmeleri gibi nedenlerle meslekten ayrılmak istemedikleri düşünülmektedir. [Oğultürk,1991:214]

TABLO 6: Mutlu Olma Durumlarının Meslekten Ayrılmaya Düşüncesine Etkisi

MUTLULUK	AZ MUTLU		MUTSUZ		TOPLAM	
	S	%	S	%	S	%
DÜŞÜNCE						
EVET	36	85.7	165	79.3	201	80.4
HAYIR	6	14.3	43	20.7	49	19.6
TOPLAM	42	100.0	208	100.0	250	100.0

Kaynak: [Oğultürk,1991:215].

Kadınların meslekten ayrılma düşüncesinin, mutlu olma durumuna göre farklılaşmadığı, mutlu ya da mutsuz tüm kadınların meslekten ayrılmak isteyeceği düşünülmektedir. Ancak yapılacak istatistiksel işlemlerde bu kanıtlanamamıştır Tablo 6'ya göre meslekten ayrılmak isteyenler arasında mutsuz oranı % 82, ayrılmak istemeyenlerde ise % 87.7' dir. Yani kadınlar mutlu olsun olmasın çoğunluğu meslekten ayrılmayı düşünmektedir.

TABLO 7: Mesleği Bırakmayı Ne Zaman Düşündükleri

Zaman	S	%
2 ay sonra	1	0.5
En kısa sürede	41	20.4
Bu yıl	17	8.4
Birkaç yıl sonra	59	29.4
Biraz para biriktirdiğinde	25	12.4
Ekonomik açıdan fazla sıkıntı çekmeyeceği bir iş bulduğunda	18	9.0
Çocuğu nasıl bir işte çalıştığını öğrenecek yasa gelmeden	11	5.5
Borçları bittiğinde	5	2.4
Belli değil	4	12.0
Toplam	201	100,0

Kaynak: [Oğultürk,1991:215].

Hayat kadınlarının işi bırakma zamanı ile ilgili olarak ileri sürdükleri koşullar belirsizdir ve bu koşulların gerçekleşmesi her kadın için farklı süreleri gerektirebilir. Ekonomik açıdan fazla sıkıntı çekmeyeceği bir iş bulunca, biraz para biriktirdiğinde, borçları bittiğinde bırakacağını ileri süren kadınların meslekte bulunmalarını, kabul edilebilecek bir nedene dayandırmaya çalıştığı düşünülmektedir.: [Oğultürk,1991:216]

TABLO 8 : Meslekten Ayrılısalar Ne iş Yapacakları

Meslekten Ayrıldıklarında Yapılacak işler	S	%
Bilmiyor	9	3.6
Çalışmaz	172	68.8
Herhangi bir işte çalışır	25	10.0
Kendinin işletebileceği bir işyeri açar (güzellik salonu, butik, parfümeri)	38	15.2
Ressamlık yapar	1	0.4
Yurtdışına giderek herhangi bir işte çalışır	3	1.2
Öğrenimi ne devam eder	2	0.8
Toplam	250	100

Kaynak: [Oğultürk,1991:138].

Kadınların meslekten ayrıldıklarında ne iş yapmayı düşündükleri tablo 8'de yer almıştır. Meslekten ayrıldıklarında çalışmayacak olan kadınlar yarısından fazladır. Çeşitli işlerde çalışmayı düşünen kadınların oranı 1/4'den fazladır (% 26.8). Çalışmak isteyen kadınların yarısından fazlası kendilerinin işletebilecekleri güzellik salonu, butik, kuaför salonu açacaklarını belirtmişlerdir. Çalışmayı düşünen kadınlardan üçü yurt dışına gidip herhangi bir işte çalışacaklarını belirtmektedir. Meslekten ayrıldıktan sonra öğrenime devam etmeyi düşünen iki kadın vardır.

TABLO 9 : Gelecekle İlgili Planları

Planlar	S	%
Planı yok, belirsiz	11.2	28
Mesleğe devam	41	16.4
Hazır gelir sağlayarak meslekten çekilme	96	38.4
Başka bir iş bularak meslekten çekilme	21	8.4

İş yeri açarak meslekten çekilme	30	12.0
Yurt dışında bir iş bulup çalışma	3	1.2
Meslekten ayrılıp öğrenime devam etme	2	0.8
Meslekten ayrılıp çocuğunu yanına alarak başka bir şehirde yaşama	3	1.2
Evlenerек meslekten çekilme	10.8	26
Toplam	250	100.0

Kaynak: [Oğultürk,1991:219].

Tablo 7’de kadınların gelecekle ilgili planları verilmiştir. Tabloya göre kadınların % 27.6’sinin ya gelecekle ilgili hiçbir planı, düşüncesi yoktur ve dolayısıyla mesleğe devam etmek zorunda kalacaklar, ya da kendi tercihi ile mesleğe devam edecektir. Geri kalan kadınlar ise çeşitli yollarla meslekten ayrılmayı düşünmektedir. Hazır gelir oluşturduktan sonra meslekten ayrılmayı ve hiç bir işte çalışmamayı düşünenler 1/3’den fazladır. Herhangi bir işte çalışmayı düşünenlerin oranı % 21.6dır. Meslekten ayrılmak için evlenecekleri birini bekleyecek olan kadınların oranı düşüktür (% 10.4)

3.2.2. Psiko-Sosyal Danışmanlık Hizmetlerinin Kurumsallaştırılması

Psiko-sosyal danışmanlık hizmetlerinin kurumsallaştırılmasında toplumun tüm kesimlerine görevler düşmektedir. Gerek kamu kesiminin, gerekse de özel kesimlerin temsil edilebileceği bir psiko-sosyal danışmanlık merkezinin kurulmasında büyük faydalar vardır. Kamu yararına çalışacak bu kurumda kamu kesimini temsilen SHÇEK, Diyanet, Emniyet veya Jandarma ve Valilikten yetkili kişiler görevlendirilebilir. Konuya duyarlı ve meselenin çözümüne ve ıslahına yönelik fikirleri ve projeleri olan çeşitli sivil toplum kuruluşlarının da kurumda görev almasında ve temsil edilmesinde fayda olacaktır. Psiko-sosyal danışmanlık hizmetlerinin kurumunun görevleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Hayat kadınları hakkında biyografik inceleme ve aile bireyleri hakkında bilgi toplama

2. Kişinin geçmiş iş tecrübelerini araştırma ve kişiye en uygun mesleğe yönlendirme
3. Mesleki eğitimle kişiyi hayata hazırlama
4. İstihdam imkanlarının araştırılması ve bu konuda karar mercilerine çeşitli raporlar hazırlama
5. Eğitim hizmetlerine yönlendirme
6. Fuhuş sektöründe çalışan kişilerin risk altındaki çocukları için çeşitli koruma mekanizmaları geliştirmek
7. Sivil toplum kuruluşlarının fuhuş önlemeye veya ıslahına yönelik projelerine resmi açıdan işlerlik kazandırmak
8. Fuhuş talep eden insanlara karşı taleplerini azaltıcı bir hakim kültür oluşturmak, sosyal sorumluluğu geliştirmek ve toplum kabul edebilecekse talepkâr davrananları ifşa etmek
9. Fuhuş önlemeye dönük projeler için mali imkanlar araştırmak. Mümkünse fak-fuk-fon benzeri bir fon oluşturmak
10. Çocuk yaştaki seks çalışanları için, bireysel özelliklerine ve durumlarına göre esnek ve uygulanabilir önleyici politikalar geliştirmek

Hayat kadınlarının büyük çoğunluğu kendilerini dindar olarak görmektedir. Bu bakış açısı en azından hayat kadınlarının dine ve dinin belirli değerlerine karşı bir hürmetinin olduğunu göstermektedir. Danışmanlıklarda, sosyal hizmetlerde bu bakış açısından yararlanılarak dinin bu konudaki koruyucu ve engelleyici fikir ve değerlerinden yararlanılabilir. Kurulacak bir heyette bir ilahiyatçı, bir İslam tarihçisi uzman olarak diğer uzmanlarla beraber görev alabilir. Peygamber zamanındaki uygulamalardan yararlanılarak fuhuş engelleyici önlemler geliştirilebilir. Aynen sigarayı ve içkiyi önlemede Yeşilay'ın Hadis ve Sünnet uygulamalarından yararlanması gibi.

3.2.3. Alternatif Geçim Kaynağına Sahip Olmayanlara Mali İmkanlar Ve İş Bulma

Hiçbir gelir kaynağına sahip olmayan veya dar gelirli oldukları için maddi desteğe ihtiyaç duyan kişilere, muhtaç kişiler denilmektedir. Muhtaç kişilerin tespitinde belediyelere ve muhtarlıklara önemli görevler düşmektedir. Muhtaç olunana desteğin sağlanmasıyla kişiler, insan haysiyet ve onuruna yakışır şekilde yaşayabilirler.

Muhtaç kişilerin, ihtiyaç duyacakları parasal yardım miktarının tespitinde, “asgari hayat seviyesi” kriter olarak alınmalıdır. Avrupa Birliği (AB) ne aday olan ülkemiz, bu konuda AB’nin asgari hayat düzeyinin tespiti ile ilgili önerdiği “Ortalama Net Gelirin Eşdeğerliliği” prensibini uygulanmalıdır. Ab prensibi doğrultusunda asgari hayat düzeyinin parasal boyutu, bir ülkede fert başına düşen ortalama gelirin % 40 ile % 60 arasındadır. Yardıma muhtaç kişilerin, dul ve/veya çocuk sahibi olmaları durumunda, kendilerine tahsis edilen sosyal yardım miktarı da çocuk sayısına orantılı olarak artırılmalıdır [Seyyar,2002:45].

İleri yaşlarda ve sosyal güvencesi olmayan yaşlı hayat kadınlarının saptanıp bunlara sosyal güvence (emekli maaşı), çalışmadan yaşayabilme koşullarının sağlanması, fak-fuk fon veya fuşu önleme fonundan yararlandırılması da kamusal sosyal yardım olarak adlandırılabilir [Yüksel,1991:114]. Kamusal sosyal yardımın ille de maddi yardım olması gerekmemektedir. Sağlık danışmanlığı, rehberlik, hukuki danışmanlık ve bu mesleği bırakmak isteyenlerin kendilerini temsil adına bir dernek veya örgütün kurulmasına yardımcı olmak gerekir. Hayat kadınlarının bakmakla sorumlu oldukları insanlara yönelik bazı politikalar geliştirilmelidir. Özürlü, hastalıklı veya bakıma muhtaçlık durumuna yönelik sosyal ve maddi imkanlar geliştirilmelidir.

3.2.4. Hayat Kadınlarının Çocuklarına Yönelik Politikalar

Genelevde çalışan kadınların çocukları bir risk grubunu oluşturduğu için bu çocukların korunmaya gereksinimleri vardır. Kadınlarla yapılacak görüşmelerde bir anne olarak onların değerlendirilmesi yapılmalı, çocukların geleceği ile ilgili kalıcı planların oluşmasında yardımcı olunmalıdır. Sosyal hizmet kurumları toplumdaki sosyal refah kurumları ve ilgili diğer kurumlarla işbirliği içinde olmalı, gerektiğinde bu kurumların kaynaklarından yararlanmalı ya da bir sevk zinciri sistemi ile kadınların bu kurumların hizmetinden yararlanmasına olanak sağlamalıdır. Çünkü psiko-sosyal ve yasal konularda kadınlara hizmet verilirken etkin bir sevk sistemine gereksinim duyulacaktır. Sosyal Servis gerçekleştireceği araştırmalar

yoluyla bu grubun çeşitli açılardan değerlendirilmesine imkan sağlamalıdır [Oğultürk, 1991:243].

0-12 yaş grubuna mensup çocuklara çocuk yuvalarında, 13-18 yaş grubuna mensup çocuklara da yetişme yurtlarında bakım hizmetleri verilebilmesini sağlayacak düzenlemeler geliştirmekte fayda vardır. Yalnız bu çocukların aileleriyle ilgili bilgilerin mahremiyetine dikkat etmekte fayda vardır.

3.2.5. Evlendirme

Evliliği çıkış yolu olarak gören hayat kadınlarına çeşitli sivil toplum kuruluşları sahip çıkabilmektedir. Gerek Batı dünyasında klise gerekse de dini hassasiyetleri gereği toplumun marjinal kesimlerine el uzatan dernek ve vakıflar bu işi bırakmayı düşünen insanlara iş ve eş bulabilmektedir. Bu konuda asrın nimetlerinden faydalanılmaktadır. Gerek internet sayesinde gerekse de çiftleri birbiriyle tanıştıran aracı kurumlar sayesinde çiftler evlenebilmektedir [Posta Gazetesi, 5/22/2002].

3.2.6. Sosyal Konutlara Yerleştirme

Yerel yönetimler (Belediyeler) ve merkezi hükümet tarafından koruyucu evler açılıp zor durumda kalan hayat kadınlarına barınma yerlerinin sağlanması, (huzur evleri) psiko-sosyal rehabilitasyondaki aşamalardan biridir. Bu huzur evlerinden aile içi şiddete maruz kalmış, gidecek yeri olmayan ve fuhşa bulaşmak istemeyen 18 yaşından küçüklerinde yararlanması uygun olacaktır. Boşanmış, açıkta kalmış ve herhangi bir yerden maddi geliri olmayan kişilerde yararlanabilmesine imkan sağlayan düzenlemeler geliştirilebilir.

Bu sosyal konutlar bütün büyük kentlerde olmalıdır. Başka bir şehre taşınıp fuhşu bırakmak isteyen kişiler, gittikleri memleketlerde bu imkanlardan yararlanmalıdır. Sosyal konutlarda kalanlardan ya ücret alınmamalı ya da çok cüzi bir ücret alınmalıdır.

3.2.7. Başka Bir Şehre Yerleşme Ve Yurtdışına İşçi Olarak Gitme

Fuhşu bırakmak isteyenlerin içinde başka bir yere yerleşmek isteyenler vardır. Bunun en önemli sebebi, yerleşecekleri memlekette kendilerini kimsenin tanımayacağını düşünmeleridir. Bu düşüncede olan hayat kadınlarının taşınma masrafları karşılanmalı, arzuları halinde sosyal konutlara yerleştirilmeli, eğer bu mümkün değilse en azından altı aylık kiraları karşılanmalıdır. Kira giderleri fuhşu önleme fonundan karşılanmalıdır.

Fuhşu bırakmak isteyenlerin içinde yurt dışına gidip çalışmak isteyenler vardır. Bu kişilerle İş Bulma Kurumu arasında ilişkiyi danışma kurulları düzenlemelidir. Bulunabilecek alternatif iş imkanları için gerekirse mesleki eğitimi kişi tabi tutulmalıdır. İş bulma sırasında bunlara öncelik tanınmasında kamu yararı vardır.

3.3. Fuhş Sektörünün İslahına Yönelik Politikalar

Fuhş sektörünün ıslahına yönelik politikalar geliştirilirken meseleye taraf olanlar açısından sosyal politikalar geliştirilmelidir. Sektörün kendisinde çalışanlar ve onları denetlemekle görevli asayiş hizmetleri açısından ıslah çalışmaları yapılabilir:

3.3.1 Sektör Çalışanlarının Mesleki İslahına Yönelik Hususlar

1. Türkiye’de fahişeleri temsil eden bir örgüt kurularak aşağıdaki şu konuları ele alması gerekmektedir:
 - İnsan Hakları Evrensel Bildirisi’ndeki temel kişisel hak ve özgürlüklerinden yararlandırılmaları,
 - Fahişelere, sağlık ve sosyal hakların tanınması,
 - Ülkemizdeki adalet ilkeleri doğrultusunda, fahişelere karşı şiddete başvuranların kovuşturulmaları ve de cezalandırılmaları,
 - Anayasanın öngördüğü yaşam hakkının verilmesi ve başkalarının (patron, dost) esaretinin önlenmesi,

- Çocukları cinsel sömürüden koruma, çocuk fahişeliği ve mücadele (Anayasaya uygun olarak),
 - İleri yaşlarda ve sosyal güvencesi olmayan yaşlı fahişelerin saptanıp bunlara sosyal güvence (emekli maaşı), çalışmadan yaşayabilme koşullarının sağlanması,
2. İşyerlerinde yaşamaya zorunlu olan kadın için, sağlıklı ve uygun yaşam koşulları sağlanması, kadınların işyeri dışında yaşamaya özendirilmesi ve onlara güvence sağlanması.
 3. Genel kadınların kesilen ücretlerinin yeniden gözden geçirilerek her iki tarafa uygun standardın belirlenmesi.
 4. Genel kadının sahip olduğu “dost” kurumunun genel kadın yararına yeniden gözden geçirilerek, kadına bu konuda güvence sağlanması.
 5. Sağlık sigortası, emeklilik haklarının her genel kadın için sağlanması.
 6. Genelev binalarının fizik koşullarının gözden geçirilip sağlık ve medeniyet koşullarına uymayanların kapatılması, düzeltilmesi.
 7. Tüm genelev binalarının şehir dışında, günün koşullarına ve sağlık standartlarına uygun hale dönüştürülmesi.
 8. Genelevler sık sık denetlenip 21 yaşından küçük kaçak kadın çalışıp çalışmadığının kontrol edilmesi.
 9. Genel kadınların haftada iki kere yapılan muayenelerinin gerektiği gibi ve düzenli yapılıp yapılmadığının kontrol edilmesi.
 10. Genel kadınların senede iki kez genel sağlık kontrollerinin yapılması, bulaşıcı hastalıkların erken tanınıp tedavi edilmesi.
 11. Genel kadınların sürekli sağlık eğitimi, rehberlik hizmetleri vermek, onların, sigara, alkol ve uyuşturuculara karşı eğitilmesi ve bunlardan korunması.
 12. Ücretli senelik izin hakkının sağlanması.
 13. Genel kadınlara hizmet veren ekibin ve toplumun eğitilmesi.
 14. Ahlak Masası Yetkililerinin konuya toplumsal olarak yaklaşmaları, bu konuda özel olarak eğitim görmesi [Yüksel,1991:93-95].

3.3.2 Sektörü Denetlemekle Görevli Olanların Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Bu hususlar daha çok Ahlak masası ekipleri ve polisin olmadığı yerlerde Jandarmayı ilgilendirmektedir. Bunları sırasıyla şöyle sıralayabiliriz:

1. Ahlak Masası ekiplerinin ayda en az iki defa genelevleri ziyaret etmesi gerekir. Yapılacak incelemelerde hayat kadınlarına zorla senet imzalatırma, kötü muamele, işkence ve 21 yaşından küçüklerin çalıştırılması gibi konular araştırılmalıdır. Bu gibi fiillerin varlığı halinde işlem yapılmalıdır.
2. Genelev patronlarının yeni sermayeler edinmemesi için gereken tüm tedbirler alınmalıdır.
3. Genelevde çalışanlardan sosyal güvenlik şemsiyesi altında bulunmayanlar için vergi denetim ve iş müfettişleriyle işbirliği yapılması
4. Sağlık kontrollerinin rutin yapıp yapılmadığının kontrolü
5. Çalışanların haklarını koruyacak ve temsil edecek derneklerin kurulmasına izin verme
6. Kayıt dışı sektörde 18 yaşın altında çalışanların korunmasına yönelik kurumlarla işbirliği yapılması ve bu konuya duyarlı sosyal sorumluluk sahibi insanların yetiştirilmesi (Polisin ve Jandarmanın)
7. Genelevlere ve fuhuş sektörüyle ilgilenen polislerin seçiminde hassasiyet gösterilmelidir. Seçilen polislerin paraya ve kadınlara meyilli olmamasına dikkat edilmelidir. Gerektiği takdirde bu görevde çalışan personel rotasyona tabi tutulmalıdır.

4. ÇÖZÜM ÖNERİSİNDE TAKİP EDİLMESİ GEREKEN STRATEJİK ESASLAR

Çözüm önerisinde takip edilmesi gereken stratejik esaslar, stratejilerin uygulanma zamanına göre ikiye ayrılmaktadır: Kısa ve orta vadede takip edilmesi gereken stratejik esaslar ve uzun vadede takip edilmesi gereken stratejik esaslar

Kısa ve orta vadede uygulanması gereken stratejik esasların acil uygulanması gereken yönleri de mevcuttur. Cinsel şiddete karşı sosyal politikaların eğitim politikalarıyla desteklenmesi gerektiği gibi... Sömürü ve zorlamaya dayalı fuhuş sektöründe çalışanlardan kurtulmak isteyenlere sunulacak hizmetlerde kısa ve orta vadede uygulanması gereken stratejilerdendir.

4.1. Kısa Ve Orta Vadede Takip Edilmesi Gereken Sosyal Politikalar

4.1.1. Cinsel Tercihlerin Sonuçlarına Karşı Sosyal Devletin Önlem Alması

Heteroseksüel cinsel tercihler devletler için en az sosyal maliyetli olan cinsel tercihtir. Gerek biseksüellik, gerekse de homoseksüellik doğasında bulundurduğu karışıklıklardan dolayı devleti yönetenlerin başını ağrıtmaktadır. Günümüzde homoseksüellerin evlilik, askere gitme, evlat edinme ve çocuk doğurmak gibi istekleri, varolan yerleşik hukuk kurallarını zorlamakta ve bu yeni duruma çare üretemeyen yetkililer insan haklarına aykırı davranmakla eleştirilmektedirler. Bütün bunların olması istenilmiyorsa, gelecekteki nesillerin kadın ve erkek cinsel tercihlerine göre yönlendirilmeleri gerekecektir. Fıtrata uygun olan kadın-erkek cinselliği(heteroseksüellik) teşvik edilmeli, diğer anormal olan cinsel tercihlerden uzaklaştırıcı yayınlar ve telkin metotları geliştirilmelidir. Bütün bunlar bir devlet politikası olarak görülmeli ve hakim kültür olarak yaşatılmalıdır. Bu önlemin alınmasının diğer bir olumlu tarafı da uzun vadede biseksüellik ve homoseksüellikten dolayı fuhşa bulaşacak insanları azaltması olacaktır.

4.1.2. Sosyal Reha Ve Prevanatif Sosyal Politikalarda Eşgüdümlülük

Fuhuş hayatından kurtulmak isteyenlere yönelik uygulanan psiko-sosyal rehabilitasyon önlemleri ile koruyucu sosyal politikalar bir eşgüdüm halinde yürütülmelidir. Uzun vadede koruyucu sosyal politikaların fuhşa bulaşmayı engelleyici yönü sosyal rehabilitasyon önlemleri ile daha da pekiştirilebilir. Bataklığın, sömürü düzeninin ve insan etinin pazarlanmaması için sosyal politikalar ile sosyal rehabilitasyonun beraber işlemesi gerekir. Sosyal rehabilitasyon mevcut sosyal yapı açısından zorunludur ve ihtiyaç duyulmadığı sürece uygulanmayabilir. Fakat, fuhşa karşı sosyal politikaların devamlılığı esas olunmalıdır. Sosyal politikaların devamlılığı sayesinde fuhuş azaltılacaktır.

Fenerin ışığını yakmak kurtuluş müjdesi olabilir. İnsanları önüne kötülükten uzaklaştırıcı, iyiliğe yaklaştırıcı mekanizmalar geliştirmek gerekir. Bu mekanizmaların daha iyi işleyebilmesi için potansiyel risk unsuru olabilecek ve hali hazırda bir kurutuluş çaresi arayan fertlere bu önlemler beraberce götürülmelidir. Unutulmamalıdır ki insanlar umudun ve geleceğin olduğu yerdedir.

4.1.3. Cinsel Şiddete Karşı Sosyal Politikaların Eğitim Politikalarıyla Desteklenmesi

Aile fertlerinden birinin alkol, uyuşturucu veya kumar bağımlılığına veya ahlak dışı yaşantıya yönelmesi, aile içi şiddet, aile geçimsizlikleri gibi nedenler aile içinde yetişen fertlerin problemlili insan olmalarına sebep olmaktadır. Aile politikaları çerçevesinde uygulanan yöntemlerin uzun süreli eğitim politikalarıyla desteklenmesi gerekmektedir. Ailelerin korunmasında alınması gereken tedbirlerin başında zararlı yayınların önlenmesi, cinsel sapmaların teşhisini kolaylaştıracak yaşa uygun cinsel eğitimin verilmesi ve sağlıklı bir din eğitiminin verilmesi gerekir. Sağlıklı din eğitimi kişinin, iyi evlat, iyi vatandaş ve iyi insan olmasını sağlayan eğitimidir. Sağlıklı bir din eğitimi alan bir insan, başta alkol, uyuşturucu ve kumar olmak üzere, her türlü kötü alışkanlıklardan, ahlaksızlık ve suç fiillerinden uzak duracaktır. Verilen eğitimin bu vasfı, insanın hem kendisi, hem ailesi, hem de devleti için çok önemli bir güvenlik unsurudur [Yeşilay,1998:79].

4.1.4. Fuhşa Ulaşmayı Zorlaştıracı Engellerin Konulması

Fuhşu talep edenlere önüne ne kadar büyük engeller konulursa, talep o kadar azalacaktır. Uzun dönemde talep düşüklüğü nedeniyle fuhuş sektörüne kandırılarak kazandırılan insanların sayısı azaltılmış olacaktır. Ulaşmayı zorlaştıracı engellerin konulması için bazı tedbirlerin alınması gerekecektir:

1. Talep yönünü oluşturan müşterilerin cezalandırılması veya afişe edilmesi... Bu yöntem İsviçre’de uygulanmaktadır. Yetkililer tarafından desteklenen bir fikirdir.
2. Sigara içenin Amerika’da 3.sınıf bir insan uygulaması gördüğü hakim kültürün bir benzeri fuhşa talebi olanlar için geliştirilebilir. Bu hakim kültürün yerleştirilmesinde akademisyenlere, kadın teşkilatlarına ve sivil toplum kuruluşlarına çok önemli görevler düşmektedir.
3. Genelevlerin semtlerinin yerleri dahi basın yayın organlarında yayınlanmamalıdır. Ayrıca 900’lü hatların reklamlarının yayın saatleri gece saat 24’ten sonra yapılmalıdır.
4. Toplumlar ve topumu oluşturan her bireyin kadın ticareti, zorla fuhuş, çocuk yaşta kız erkek fuhuşu, pornografi gibi onur kırıcı davranışlara tepki göstermesi yine her bireyin insanlık bilincine sahip olmasıyla sağlanabilir. İnsanlık bilinci soyut değil somut bir kavram olarak önümüzdeki yüzyılda insan toplumlarının benliğine girmelidir. Ancak o zaman her türlü insan sömürüsüne silah üretimine, silah satışına, savaşımlara, açlık, salgın hastalıklar ve insan ticaretine, teknoloji ve iletişimin acımasız yönlendiriciliğine karşı koyulabilir [Arat,1999:49].
5. Fuhuş sektörü ve fuhuş mafyası, insanlar kendilerin den hizmet istediği için vardır. Yani (müşteri) var olduğu için sunu (sektör) da oluşmaktadır. Müşteri bilinçlenip yaptığı işin insan sömürüsü olduğunu kavrar ve alıcı olmaktan uzaklaşırsa fuhuş sektörü kendiliğinden küçülecek ve giderek yok olacaktır. Eğer geri kalmış ülkelerde kolayca kandırılıp Avrupa insan pazarlarına getirilecek kızlar olmazsa, eğer erkekler genelevlerde ve sokaklarda kadın satıcıları tarafından pazarlanan fahişelere gereksinim duymazlarsa, eğer Avrupa’nın entellektüel üst düzey yöneticileri ve iş adamları porno film seyrederek Uzakdoğu’ya seks turizmine gitmenin çağdaş insanla çeliştiği, 12

yaşında pazarlanmış bir Filipinli kızla bir hafta sonu geçirmekle aslında kendi yetiştirme normlarına ve insanlık anlayışına ters düştüğünü fark edebilirse ve müşteri olmaktan vazgeçerlerse fuhuş sektörünün kendi kendini feshederek belki bir başka iş koluna transferi gerçekleşebilecektir [Arat,1999:49].

4.2. Uzun Vadede Takip Edilmesi Gereken Stratejik Esaslar

4.2.1. Fuhşa Karşı Ulusal Bir Hareket Planı Yapmak, Uygulamak Ve Gözlemlemek

Fuhuş önlemek için gerekli olan milli planlama, hükümetle ilgili olan veya olmayan bir dizi kişi tarafından geliştirilmiş olan fikir birliğine dayanmalıdır. Bu planlama, bir zaman çizelgesi ve değerlendirme mekanizması içermeli ve kişi faktörleri, insan hakları, eğitim, çalışma ve sosyal refah sektörleri gibi fuhşun önüne geçmeye katkıda bulunabilen sektörler arasında işbirliği sağlanmalıdır. Şu anda pek çok ülkenin ne ulusal planı ne de fuhuş konusuyla etraflı bir şekilde ilgilenen tutarlı bir devlet kuruluşu vardır. Tutarlı ve çok disiplinli milli bir planı kesin bir şekilde belirtmek ve onu uygulamak, fuhşun önüne geçme konusunda atılan ilk önemli adımdır.

4.2..2. Fuhuş Ve Şiddet Konusunda Veri Toplama Kapasitesini Geliştirmek.

Çoğu fuhuş olayları ve bu olayların sonuçları gizli kalmakta ve rapor edilmemektedir. Bu sebeple, tutarlı politik tepkiler oluşturma konusunda yetersiz bilgi vardır. Fuhuş hakkında güvenilir bilgiler yalnızca öncelikleri saptama, programın düzenlenmesi konusunda rehberlik etme ve ilerlemeyi gözlemleme konusunda değil, aynı zamanda konu hakkında bilincin artmasına yardım etmek için savunma konusunda da önemlidir. Bilgi olmadan, problemi kabul etme ve probleme karşı tepkide bulunma konusunda insanların üstünde çok az baskı vardır. Otoritelerin, fuhuş olaylarının suçluları ve kurbanları ile karşı karşıya geldikleri hastaneler, karakollar, toplum merkezleri ve diğer yerler gibi çeşitli mekanlarda bilgilerin toplanması gerekmektedir. Ayrıca bu bilgilerin, devlet daireleri arasında paylaşılması ve bilgi toplamak için

kullanılan uluslararası alanda kabul görmüş standartların, bu devlet daireleri ve hatta milletler ve kültürler arasında bilginin karşılaştırılma imkanını artırmak için kabul edilmesi eşit derecede önem taşımaktadır.

4.2.3. Fuhşun Nedenleri, Sonuçları, Maliyeti Ve Önlenmesi Konusundaki Araştırmayı Desteklemek Ve Öncelikleri Belirlemek.

Ulusal ve yerel seviyede araştırmalar, hükümet politikaları, devlet kuruluşlarının doğrudan bu işin içine dahil olması ve akademik kuruluşlara ve bağımsız araştırmacılara para sağlanması ile geliştirilebilir. Hem gelişmekte olan hem de gelişmiş ülkelerde çok daha fazla şiddeti önleme programlarını geliştirme veya benimseme, test etme ve değerlendirme konusunda acil bir ihtiyaç duyulması da pek çok araştırma öncelikleri arasındadır. Evrensel seviyede, ulusal bir araştırma gerektiren konuların içinde, şiddet ve globalleşmenin çeşitli yönleri arasındaki ilişki; farklı kültürler ve toplumlarda ortak olan risk ve koruyucu faktörler; çeşitli koşullar içinde uygulanabilen ve gelecek vadeden önlemler yer almaktadır. Bu araştırmayı yürütmek ve değerlendirmek için kaynaklara ihtiyaç duyulmaktadır.

4.2.4. Fuhş Kurbanları İçin, Fuhşa Karşı Olan Tepkilerin Güçlendirilmesi

Ulusal sağlık sistemleri her türlü fuhş olaylarının kurbanlarına yüksek kalitede bir bakım ve aynı zamanda daha fazla komplikasyonların oluşmasını engellemek için gerekli olan rehabilitasyon ve destekleme hizmetlerini sağlamayı amaçlamalıdır. Önceliklerin içinde şunlar yer almaktadır:

1. Acil yardım sistemlerinin ve kurbanları rehabilite ve tedavi etme konusunda çalışan sağlık çalışanlarının kapasitelerinin artırılması.
2. Cinsel şiddet sonucunda meydana gelmiş olan yara izlerini veya devam eden şiddet olayları hakkında bilgi edinmek ve bu kişilerin şiddete karşı korunmaları ve desteklenmeleri için uygun yerlere gönderilmesi.

3. Sağlık, adli, güvenlik ve sosyal hizmetlerin, fuhşa bulaşmak istemeyen kişilerin yeniden şiddete maruz kalmalarının önlenmesi ve bu hizmetlerin, suçluları yeniden suç işlemekten alıkoymasıyla ilgili garantinin verilmesi
4. Risk altında olan aileleri korumak, sosyal destek, önleme programları ve diğer hizmetlerin bulunması.

4.2.5. Fuhşun Önüne Geçme Programlarını, Sosyal Ve Eğitim Politikaları İle Birleştirme

Çoğu cinsel şiddet olaylarının, cinsiyet konusundaki ve toplumdaki eşitsizlikle bağlantısı vardır. Bu eşitsizlikler de nüfusun büyük bir kısmını, yüksek risk altına sokmaktadır. Dünyanın pek çok bölgesinde, sosyal koruma politikaları ve programları epeyce büyük bir baskı altındadır. Pek çok ülke, maaşlardaki düşüşü, temel altyapı bozulmalarını ve sosyal hizmetler, eğitim ve sağlık konularında niceliğin ve kalitenin sürekli olarak düşmesini yaşamaktadır. Böyle durumlar, cinsel şiddet olaylarının ortaya çıkmasına neden olan çok riskli faktörlerle bağlantılı olduğundan, hükümetler, sosyal koruma hizmetlerini sağlamak için ellerinden geleni yapmalıdırlar. Eğer gerekirse milli bütçelerindeki öncelikleri yeniden düzenlemelidirler. Gelecekteki sosyal maliyetin azaltılması isteniyorsa koruyucu sosyal politikaların eğitim politikalarıyla beraber yürütülmesi ve politikalar arasında eşgüdüm olması gerekir.

4.2.6. Fuhşu ve Şiddeti Önleme Konusunda, Bilgi Transferinin Ve İşbirliğinin Artırılması

Fuhşun önüne geçme konusunda anlaşmaya varmış olan uluslararası kuruluşlar, hükümetler, araştırmacılar, networkler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki daha iyi çalışma ilişkileri, bilginin daha iyi bir şekilde paylaşılmasını, şiddeti önleme amaçları ve eylemlerin koordinasyonu konusunda anlaşmayı başarabilmek için gereklidir. Kadınların ve çocukların maruz kaldığı şiddet ve sömürü olayları, insan hakları suistimali, yaşlıların suistimal edilmesi ve intihar olaylarıyla ilgilenen danışmanlık görevi yapan grupların katkıları bilinmeli ve bu gruplar, onlara önemli uluslararası

konferanslarda resmi statü vermeyi teklif etme ve onları resmi çalışma gruplarına dahil etme gibi pratik yollar aracılığıyla cesaretlendirilmelidir.

4.2.7. İnsan Haklarını Korumak İçin Uluslararası Anlaşmalar, Kanunlar Ve Diğer Mekanizmaların Takibi Ve Tanıtımı

Geçtiğimiz 50 yıl zarfında, ulusal hükümetler, fuhuş ve önlenmesi konusunda doğrudan bağlantısı olan çeşitli uluslararası, yasal anlaşmalar imzalamışlardır. Bunların içinde, Çocuk Hakları Anlaşması, İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ve Onur Kırıcı Muamele veya Cezaya karşı Sözleşme, Irkçılığın sona erdirilmesi Anlaşması ve diğer pek çok anlaşma yer almaktadır. Pek çok ülke, ulusal yasaları ile onların uluslararası yükümlülükleri ve bağlantıları arasında uyum sağlama konusunda ilerlerken, diğer ülkeler bu konuda ilerleme kaydedememişlerdir. Kaynak veya bilgi eksikliği olan yerlerde, uluslararası kuruluşlar yardım etmek için daha fazla çaba harcamalıdır.

4.2.8. Küresel Kadın Ticaretine Karşı Pratik Ve Uluslararası Alanda Kabul Görmüş Önlemlerin Araştırılması.

Küresel kadın ticareti, seks turizminin neden olduğu olaylar, hem gelişmekte olan hem de endüstrileşmiş ülkelerde fuhuşu oluşturan parçalardır. Bir toplumdaki çetelerin varlığı, silahların ve uyuşturucu maddelerin temini; fuhuş olaylarının gerçekleşme olasılığını çok güçlü bir şekilde arttıran çok belirgin bir karışımdır. Araştırmalar, uyuşturucu maddeler ve silahlarla bağlantı içinde olan genç çete üyeleri arasında özellikle şiddet ve fuhuş olaylarının ve cinayetlerin yüksek oranlarda olduğunu göstermiştir. Her iki tarafta gerçekleşecek olan ılımlı gelişmeler bile milyonlarca insanın acı çektiği şiddet olaylarının derecesini ve miktarını azaltma konusunda katkıda bulunacaktır.

SONUÇ

Literatürde fuhşa yönelik çözüm önerilerinden yüzeysel bahsedilmektedir. Yapılan çalışmaların çoğu, hayat kadınlarının sorunlarını tespit etmekle yetinmiştir. Bu olgu özellikle yapılan saha çalışmalarında daha da belirgindir. Çalışmamızın ana hedeflerinden biriside, görülen bu eksikliği gidermeye yöneliktir. Mevcut soruna insani bir bakış açısıyla ve sosyal siyaset eksenli olarak, devleti yönetmeye talip olan siyasetçilere sunulmak üzere, bu meselenin çözümüne yönelik politikaların olduğu bir bilimsel çalışma yapmayı uygun gördük. Geliştirilen politikaların gerekçeleri arasında toplumun marjinal kesimleri sayılan hayat kadınlarının sorunlarının incelenmesi ve sorunlara yönelik çözüm getirme anlayışı vardır. Sosyal sorumluluk gereği, ekonomik ranta ve sömürü düzenine dayalı olan fuhuş sektörünü besleyen kaynakların kurutulması da politikaların geliştirilme gerekçelerindedir. Ahlaki değerlerde yozlaşma, aile kurumunun zayıflatılması ve bunun sonucunda sosyal yapının zayıflaması mevcut sorunları arttırdığından bunlara yönelik iyileştirici düzenlemelerin fuhuş besleme kaynaklarını azaltacaktır.

Başarıya ulaşmak için politikalarda kısa-orta ve uzun vadeli hedefler belirlenmelidir. Bu hedeflerden bazıları için maddi finansmana ihtiyaç yoktur. Mevcut hakim zihniyetin değiştirilmesi ve bu yeni zihniyetin daim kılınması yeterli olacaktır. Fuhuşla mücadele politikasında arzulanan başarı elde edilmek isteniyorsa, tedbirlerin ve kararların insanlarca, sivil toplum örgütlerince ve en önemlisi yetkili ve yükümlü kişilerce uygulanması için müsait bir psikolojik ortam sağlanmalı ve toplumsal dayanışma ruhu geliştirilmelidir. Sadece kadın için uygulanan namus anlayışından vazgeçilmeli ve bu konuda tutarlı bir yol izlenilmelidir.

Toplumun yabancılaşmış kesimlerini içinde barındıran fuhuş olgusuna karşı geliştirilecek politikaların, ilk planda, fuhuş besleyen kaynakların kurutulmasına yönelmesi en makul yol olacaktır. Bu yöntemin iki yönden büyük faydası olacaktır. Koruyucu sosyal politikalar toplumların en büyük sermayesi olan insan unsuru (sosyal sermaye) için önemli koruyucu kalkan vazifesi göreğinden sosyal maliyetler azalacak ve toplumun insan kaynağı daha verimli kullanılacaktır. Ayrıca fuhuşun arz yönünü

oluşturan insanların sayısı azaltılmış olacaktır. Hayat kadınlığı mesleğine girişlerin gönüllülük esasına dayanmadığı göz önünde bulundurulacak olursa, koruyucu politikaların önemi daha çok anlaşılmış olacaktır.

Bu hakikatler ışığında fuhşu önleme politikalarının ilgi alanlarına ve temel esaslarına kısaca temas edelim:

Tek taraflı ve erkeğe sömürü düzenini sağlayan namus ve ahlak anlayışından vazgeçilmelidir. Aileye gereken ilgi gösterilmeli, aile bireylerine eşit ilgi gösterilmeli, aile bireylerinin biyolojik cinsiyetine uygun davranışlarda bulunulmalı ve aile içinde özellikle korunması gereken kız çocuklarının genç kız psikolojisi iyi tahlil edilmelidir. Sosyal sorumluluk anlayışı gereği, fuhşun talep yönünü oluşturan insanların insani duruşları sorgulanmalı ve bunun eğitimle bağdaşmayacağı izah edilmelidir. Fuhşun ve fahişenin tanımı yapılırken mutlak olarak devletin bu alanda hedeflediği sosyal politikalarda zikredilmelidir. Sosyal politikaların yaygınlığı ve gelişmişliği hayat kadınına kuşatan ve fuhşu devam ettirmesini sağlayan süreçlerin ve etkenlerin azaltılmasını sağlayacaktır.

Hayat kadınlarına yönelik sosyal politikaların ve sosyal hizmet türü boyutunun belirlenebilmesi için bir veri ağına ve ayrıntılı bilgilere ihtiyaç vardır. Hayat kadınlarının özel durumlarına (çocukları, dostu, patronu, polisi...)geniş kapsamlı ve etkili sosyal politikalar oluşturabilmek için verilere ihtiyaç duyulmaktadır. Uygun ortam oluşturulduğunda mesleği bırakıp başka bir mesleği yapmak isteyenler için İş Kanununda gerekli değişiklikler yapılmalıdır. (Kota sistemi) Mesleği sürdürmek isteyenlerin ise mutlaka sosyal güvenlik şemsiyesi içine alınmalı ve primlerini yatırmayan genelev patronlarından hesap sorulmalıdır. Kalmak isteyip de zor durumda olanlar içinde fuhşla mücadele fonundan maddi yardım yapılmalıdır.

Çözüme yönelik politikaların yürütülmesinde kısa-orta ve uzun vade de devlete çeşitli görevler düşmektedir. Kurtulmak isteyenler için danışmanlık hizmetleri verilmeli ve mahremiyete uygun düzenlemeler geliştirilmelidir. Devletin bir cinsel tercihler politikası olmasında sosyal maliyet yönünden büyük fayda vardır. Getirilen

düzenlemelerden yararlanma şartları bürokratik engellerle donatılmamalıdır. Çözümler basit, sade ve adil olmalıdır. Cinsel sapmalara karşı aile de ve okullarda cinsel eğitim verilmelidir. Organize suç şebekelerine karşı uluslar arası işbirliği yapılmalı ve Pasaport Kanunumuzun bulaşıcı hastalıkları yayan yabancı kişilerin yurt dışına çıkartılması ile ilgili düzenlemesi olan 8.maddesi işletilmelidir. Nataşa olarak adlandırılan hayat kadınlarının sahte evliliklerle kazandıkları Türk vatandaşlığı hakkının verilmesi için evliliklerinin geçersizliğini sağlayıcı düzenlemeler geliştirilmelidir. Evliliğin üçüncü senesinde vatandaşlık hakkını veren bir düzenleme yapılabilir. İlk üç sene içinde evli gibi gözüken Nataşalardan üç defadan fazla para karşılığı cinsel ilişkiye girenlerin tespiti halinde yurt dışına çıkartılmalıdır.

Fuhuşla ciddi boyutta mücadele edilmesi halinde hem kişisel, hem de toplumsal açıdan bir çok maddi ve manevi kazancımızın olacağı muhakkaktır. Konunun önemsenmemesi ve fuhuşla mücadelede kullanacağımızın koruyucu politikaların ihmali halinde bir çok kaybımızın ve zararımızın olacağı şüphesizdir. Hayat kadınlarına yönelik toplumsal duyarsızlığın azaltılması ve duyarlılığı olanlara uygun başvuru kaynaklarının oluşturulması gerekecektir.

Sosyal rehabilitasyon mevcut sosyal yapı açısından zorunludur ve ihtiyaç duyulmadığı sürece uygulanmayabilir. Fakat, fuhuşa karşı sosyal politikaların devamlılığı esas olunmalıdır. Sosyal politikaların devamlılığı sayesinde fuhuş azaltılacaktır. Politikaların uygulanıp uygulanmayacağıın takdiri, hükümet yetkililerin elindedir. Gelecek nesillerin daha mutlu ve daha huzurlu olması ve büyük bedeller ödememesi için sosyal politikaların finansmanın çözümüne yönelik tedbirler alınmalıdır.

KAYNAKLAR

KİTAPLAR

AKMAN, Macit, “Dünya İletişim Yılı ve TRT” İletişim Olayları ve Türk Basınının Sorunları, Derleyen: Vasfiye Özkoçak ve diğerleri, İstanbul Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, No:17, 1984, İstanbul.

AKYÜZ, Emine, “Ulusal ve Uluslar Arası Hukukta Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması”, İnsan Hakları Eğitim Dizisi, MEB Yayınevi, Ankara, 2000.

ALPER, Yusuf, “Türkiye’de Sosyal Güvenlik ve Sosyal Sigortalar”, Alfa Yayınları, İstanbul, 1999.

BATMAZ V ve Aksoy A., Türkiye’de Televizyon ve Aile, Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, Ankara, 1995.

BUHARİ, Ebu Abdillah Muhammed b. İsmail, el-Camius-Sahih, VI, Çağrı Yayınları, Ankara, 1996.

CARBETT, Nancy Qualls, Kutsal Fahişe, Dirinin Ölümsüz Yanı, Çeviren Gül Çapalı, Gün Tavanarası Yayınları, İstanbul, 2001.

DANİNOS, A.M. Cinsel İlişkiler Sosyolojisi Çeviri, Semih Tiryakioğlu, Varlık Yayınevi, İstanbul, 1973.

DANİNOS, A.M. Cinsel İlişkiler Tarihi, Çeviri, Semih Tiryakioğlu, Varlık Yayınevi, İstanbul, 1973,

DİNLER, Zeynel, Genel İktisat, Ekin Yayınevi, Bursa, 1999,

DUMAN, Nurdan, “ Çocuk ve Ergenlere Yönelik Cinsel İstismar ve Bu konuda Türkiye de Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi”, H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksekokulu, Yayın No.004, Ankara, 1999.

DUMAN, Nurdan, Çocuk ve Ergenlere Yönelik Cinsel İstismar ve Bu Konuda Türkiye’ de Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi, H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksekokulu, Prof. Dr. Sema Kut’a Yaşam Boyu Armağanı, Yayın No. 004, 1999, Ankara.

DUMANLI, Recep, Yoksulluk ve Türkiye’de Boyutları, Ankara DPT Yay. No.2449, İstanbul, 1992.

ERNAM, A. Nuri, Açıklamalı ve Uygulamalı, Sosyal Sigortalar Mevzuatı, Kamu İş. Ankara, 1990.

ERTÜRK, Erkan, “Sosyal Sigortalar Kanunu Uygulaması, Türkan Kitabevi, Ankara 1999

FİRMALI, Aysel, “Sevgiye Sevdalım, Bir Hayat Kadını Anıları”, Kora Yayın. İstanbul, 1991.

FROMM, Erich, Cinsellik ve Cinsel Sapmalar, Artan Yayınevi, İstanbul,1998.

GÖZLER, Kemal, “Türk Anayasaları”, Ekin Yayınevi, Bursa, 1999.

GÖZLER, Kemal, Türk Anayasa Hukuku Dersleri, Ekin Yayınevi, Bursa, 2000.

GÜNALTAY, Şemseddin, İslam Öncesi Araplar ve Dinleri, Ankara Okulu Yayını. Ankara, 1997.

HAMİDULLAH, Muhammed, “İslam Peygamberi I, (Ter. Salih Tug), İstanbul, 1993.

İŞÇİBAŞI, Yaprak “Televizyonda Müstehcenlik; İzleyicinin Kabul Sınırları”,
Anadolu Üniversitesi 1998, Eskişehir.

KESKİN, Yusuf Ziya, Recm Cezası, Beyan Yayınları, İstanbul, 2002.

KOŞAR, Nesrin Günay, Sosyal Hizmetlerde Aile ve Çocuk Refahı Alanı, Yargıçoğlu
Matbaası, 1989, Ankara.

KOŞAR, Nesrin, Sosyal Hizmetlerde Sosyal Yardım Alanı; Yoksulluk ve Sosyal
Hizmet, Ankara, 2000.

KUNTAY Esin ve ERGİNSOY Güliz, Ticari Sefa İşçisi Olarak Sömürülen Çocukların
Görüşleri ve Gereksinimleri, İstanbul Çocuk Kurultayı, Bildiri Kitabı, İstanbul
Çocukları Vakfı Yayınları, İstanbul, 2000.

KÜÇÜKKARAKAŞ, Nilgün, “İnsani Gelişme ve Sosyal Hizmet”, Prof. Dr. Nesrin
Koşana Armağan, H.Ü., Yayın No; 009, Ankara, 2001.

KÖKNAL, Özcan, “Kaygıdan Mutluluğa”, Altın Kitaplar, İstanbul, 1982.

LİYNCH, Margeret, Çocuk İstismarı ve İhmalı, Çocuk İstismarı ve İhmaline Karşı
Koyma Derneği Yayınları, Ankara, 1999.

MANDİMORE, Francis Mark, “Eşcinselliğin Doğal Tarihi”, Sakmal Yayınevi,
İstanbul, 1999.

MİLLET, Kate, “Sokak Kadınları”, Payal Yayınları (Çeviren Seçkin Şeker) İstanbul
1996

RASİM, Ahmet, “Hovardalık Tarihi (Fuhşu Atik), Arba Yayınları, İstanbul, 2000.

SARGUTAN, Ernam, Sosyal Politika Ders Notları, Hacettepe Üniversitesi Sağlık İşleri Yüksek Okulu, Ankara, 2003.

SAVAŞ, Rıza, Hz. Muhammed (S.A.V.) Devrinde Kadın, Ravza Yayınevi, İstanbul, 2000.

SAYGILI, Sefa, Ruh Hastalıkları ve Korunma Yolları, Türdav Yayınları, İstanbul, 2001.

SCOGNOMİLLO, Giovanni, Beyoğlunda Fuhuş, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1994.

SEVENGİL, Refik Ahmet, "İstanbul Nasıl Eğleniyordu", İletişim Yayınları, İstanbul, 1990.

SEYDA, Mehmet, Tarihimizde Gariplikler, Milliyet Yayınları, İstanbul, 1973.

SEYYAR Ali, Sosyal Siyaset Açısından Kadın ve Aile-Politikaları; Birey Yayıncılık; İstanbul;1999.

SEYYAR Ali, Sosyal Siyaset Terimleri (Ansiklopedik Sözlük); Beta Yayınları.; İstanbul; Kasım, 2002.

SEYYAR c Ali, Sosyal Siyaset Açısından Özürlülüğe Karşı Mücadele; Türdav Yay.; İstanbul; 2000.

SELEK, PINAR, Maskeler, Süvariler, Gacılar, Aykırı Araştırma Yayınları, İstanbul, 2001.

SONGAR, Ayhan, "Çeşitleme", Kubbe Altı Neşriyatı, İstanbul, 1981.

RTÜK, Kamuoyu ve Yayın Araştırmaları Dairesi Başkanlığı, “Ulusal Televizyonlar Ana haber Bültenleri İçerik Analizi ve Ana haberlerde Genel şiddet Araştırması”, Şubat 1998 , Ankara

TOPÇU, Sedat, Çocuk ve Gençlerin Cinsel İstismarı, Doruk Yayıncılık, Ankara, 1997

ULUSLARARASI TEMEL İNSAN HAKLARI BELGELERİ” TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu, TBMM Basımevi, Ankara, Aralık 2001.

OSKAY, Ünsal, Toplumsal Gelişmede Radyo ve Televizyon, A.Ü. SBF Yayınları, 1971, Ankara:

ÖGEL, Kültegin, “Bağımlılığı Önleme Anne-Banalar Öğretmenler İçim Klavuz”, IQ Yayınları, İstanbul,2001

ÖZGÜ, Halis, “Çocuklarda ve Gençlerde Cinsiyet Eğitimi” Ararat Yayınevi, İstanbul, 1976.

WELLS, Jess, “Kadın Gözüyle Batı Avrupa’da Fahişeliğin Tarihi, Çeviren; Nesrin Arman, Pencere Yayınları, İstanbul, 2000.

YAZIR, Elmalı Muhammed Hamdi, Hak Dini Kur’an Dili, VI İstanbul.

YILDIRIM, Figen, “Fahişeliğin Öbür Yüzü”, Siyah Beyaz Yayınları, İstanbul, 2002.

YILMAZ, Halil, “Açılması İzne Bağlı Yerler ve Bu Yerlerde Çalışacak Kişiler Mevzuatı” Atlas Yayıncılık, Ankara, 2000.

YEŞİLAY, “ Uyuşturuca Afetine Karşı Nasıl Bir Mücadele,” Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Merkezi, İstanbul, 1998.

MAKALELER

ARAT, Necla, “Fuhuşun ve Kadın Ticaretinin Bugünkü Durumu”, Kamu İş Dergisi, Cilt 4, Ankara 1999

BAYHAN, Pınar, “Dövülen Çocuklar”, Sosyal Hizmetler Dergisi; Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Yayınları, Cilt I, Sayı 8, Ekim 1998

BERTAN, Münevver, Ve Diğerleri, Yeni Türkiye Dergisi, Sayı 39, 2001

CENTEL, Tankut, “182 Sayılı ILO- Sözleşmesinin Türk Çalışma Yaşamına Etkisi”, TÜHİS, Cilt 17, Sayı 3, Şubat 2002

CILGA, İbrahim, “Gençlerin Gelişiminde ve Madde Kullanımlarını Önlemede Gençlik Merkezlerinin Rolü, Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi, Yıl 4, Cilt 1, Sayı 4, Eylül-Aralık 2001

ÇAĞLI, Elif, Tütün ve Politika, Yeni Türkiye Dergisi, Sayı 39, 2001

DOĞAN, Burhan Yıldırım, “Madde Kullanımı ve Bağımlılığı, Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi, Yıl 4, Cilt I, Sayı 4, Eylül-Aralık 2001

ERSÖZ-GÜNİNDİ, Aysel, Popüler Kültür Ürünlerinden Müzik Vicdanının Gençler Üzerindeki Olumsuz Etkileri, Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi, Yıl 5, Cilt 2, Sayı 5, 2002

KUMRULAR, Özlem, “İspanyol Altınçağında Fuhuş”, Tarih ve Toplum Dergisi, Eylül 1999, Sayı 189

KUMRULAR, Özlem, “İspanyol Altınçağında Zina ve Normlarda Sapmalar”, Tarih ve Toplum Dergisi, Ocak 2000, Sayfa 193

MERNİSSİ, Fatma, İslamiyet Öncesinde Cinsellik ve Evlilik Felsefe-Logos, Sayı 15,
2001/3

TÜRE, D. Fatma, “Binbir Buse’den En Şen, En Şuh Hikayeler”, Tarih ve Toplum
Dergisi, Sayı 208, Nisan 2001

SAYAR, Kemal, “Psikolojik Mekan Olarak Sibeâlem” Karızma Dergisi, Ocak-Şubat-
Mart 2003

SEYYAR a Ali, “Küreselleşen Dünyada Kadın Ticareti (Köleliğin Modern Tezahürü),
Kamu İş Dergisi, Ocak 2000, Sayı:2, Cilt:5/ Zaman Gazetesi 9 Mart 1999

SEYYAR b Ali, “Aile İçinde Çocuklara Yönelik Şiddete Karşı Sosyal Politikalar”;
Kamu İş Dergisi; Sayı 4; Cilt: 5, Temmuz 2000

DİĞER KAYNAKLAR

RAPORLAR

ŞİRİN, Mustafa Ruhi, 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Gününde Risk Altındaki
Dünya Çocukları Raporu, 20 Kasım 2001 İstanbul.

TEZLER

OĞULTÜRK, Nihal, Psiko-Sosyal Özellikleriyle Genelev Kadınları (Yayınlanmamış,
Yüksel Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şubat
1991

YÜKSEL, Ayşe, “İstanbul Genelevlerinde Çalışanların Mediko-Sosyal Durumları”,
Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi 1991

GAZETELER

“Aids Türke’e Vız Gelir”, Radikal Gazetesi, 17/02/2001

ARMUTÇU, Oya, “Aile İçi Tecavüzlerde Susmak Rıza mı, Utanç mı?”, Hürriyet Gazetesi, 24/03/2000

“Asya Bunalımı Fuhşu Patlattı”, Radikal Gazetesi, 19/09/1999

Avrupa Kadın Ticaretini Tartışıyor, Radikal Gazetesi, 2 Nisan 2001

AYDIN, Birol, “Kızını Fuhuş Çetesine Kaptıran Baba, Şimdi Cenazesini Bile Alamıyor,” Zaman Gazetesi, 27/11/2002

AY, Savaş Kan, Yaş ve Ter, İşte Genelevler, “Vesikalı Yarım Dizisi”. Sabah Gazetesi, 12/10/2002

AY, Savaş , Rezilleri Mahvedeceğim, Akşam Gazetesi, 29/08/2001

AY, Savaş “Vesikalı Yarım”, Sabah Gazetesi, 11/11/2002

“Bana Arkadaşını Söyle”, Akit Gazetesi, 31/05/1999

“Bireysel Özgürlüğü Ruhsal Bozuklukla Karıştırmayalım”, Hürriyet Gazetesi, 17/01/2002

BOZLAR, Ahu “Nataşalar Fiş Kessin,”, Sabah Gazetesi, 17/04/2002

CANKUT, Altan “Çocuk Bakmaya Geldiler, Fuhuş Batağına Saplandılar”, , Akşam Gazetesi, 14/01/2002

ÇAĞLAYAN, Selin, “İsrail’de Porno Yasağı Kızdırdı”, Milliyet 23/11/2001

ERCAN, Kadir Travestiye Kimlik ve Genelev Yok, Hürriyet Gazetesi, 7 Ocak 2001

ERUS, Reha “Ek Vergi İtalyan Porno Sektörünü Fena Kızdırdı”, Hürriyet Gazetesi
18/10/2001

“En çok Geçimsizler Boşanıyor”, Hürriyet Gazetesi 17/07/2001

ERKİLİÇ, Dursun Şiddetin Atlası, , Türkiye Gazetesi 23/10/1998

“Fuhuş DGM’lik”, Akşam Gazetesi, 13/08/2001

“Fuhuşta Çete Soruşturması”, Hürriyet Gazetesi, 12/08/2001

“Geçimsizlik Boşanma Sebebi”, Sabah Gazetesi 18/07/2001

“Genelevde Çalışmak İçin Diploma Şart”, Milliyet Gazetesi, 21/11/2002

GÖKÇE, Deniz Sadece Biz mi, Akşam Gazetesi 23/07/2002

GÜNDOĞDU, Dursun “Tayland’ın Antalya’sı Patalya”, Hürriyet Gazetesi,
11/12/2000

GÜRSOY, İdris, , Fuhuş Cezası 90 bin lira, Zaman Gazetesi, 11/07/2000

“Hayat Kadınlarının Gözde Ülkesi”, Akşam Gazetesi, 27/7/2000

HEKİMOĞLU İsmail, “Fuhuş”, Zaman Gazetesi, 20/09/1999

“Her 100 Kadınının 97’si Şiddet Kurbanı,” Hürriyet Gazetesi 20/01/2002

“İlkokul Öğrencilerini %10’u Alkol Kullanıyor”, Akit Gazetesi, 23/03/2002

“İsraili Kadınların Seks Kaçamağı”, Hürriyet Gazetesi, 20/08/2000

“İtiraz,” Hürriyet Gazetesi, 25 Mart 2000

KAYABAL, Aslı, “Çocuk Tacizi Tırmanıyor” Milliyet, 21 Eylül 2000

“Kayıplar Dosyası Giderek Kabarıyor”, Akşam Gazetesi, 17/04/2001

KOLOĞLU, Orhan, “www.genelev.com.tr.”, Milliyet Gazetesi, 6/8/2000

“Londra’daki Erkek Fahişelerin Otuz dokuzu Üniversite Mezunu”, Hürriyet Gazetesi,
27/07/2002

“Nataşalar Amerikan Ajansına Haber Oldu” Hürriyet Gazetesi, 11/08/2001

RASİM, Yılmaz, “İyi Haber Kötü Haberdır”, Zaman Gazetesi 10/12/2002

“Rapor Savaşı”, Hürriyet, 18 Haziran 2000

“Sigara ve Alkole 3,7 Katrilyon Verdik”, Zaman Gazetesi, 03/03/2002

YILDIZ, Abdülhamit “Uyuşturucu Kullanmanın Yaşı 13’e indi,” Zaman Gazetesi,
20/03/2002

“Uyuşturucu Liselere İndi,” Zaman Gazetesi, 21 Mart 1999

ANSİKLOPEDİLER

Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, İletişim Yayınları 1994

Encyclopedia of Sociology, Vol:3, University of Washington Seattle 1992

İslam Ansiklopedisi, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2000, Cilt:4

KANUNLAR

25/01/2001 Tarihli ve 4623 Sayılı Kötü Şartlardaki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması Ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Önlemler Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun, (RG. 03/02/2001, No.24307)

765 Sayılı Kanun, Türk Ceza Kanunu, RG. 13/03/1926, Sayı 320

1593 Sayılı Kanun, Umumi Hıfzısıhha Kanunu, , RG., 06/05/1930, Sayı 1489

ÖZGEÇMİŞ

1976 yılında Mardin-Kızıltepe İlçesinde doğdu. İlk ve orta eğitimini Kızıltepe’de tamamladı.(1982-1989). 1993 yılında Keçiören Çevre Sağlık Meslek Lisesi Radyoloji Bölümünü bitirdi. Aynı senenin ekim ayında Sakarya Devlet Hastanesine Röntgen Teknisyeni olarak atandı. 1996 yılında Toyotasa Hastanesine tayin oldu. 2000 yılında Sakarya Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel İlişkiler Bölümünü bitirdi 2000 yılında Sakarya Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ana bilim dalı, Sosyal Siyaset alanında yüksek lisans çalışmasına başladı. Halen yüksek lisans çalışması yapmaktadır.

Evli olan Mehmet Nurullah Kurutkan halen Toyotasa Devlet Hastanesinde MR Teknisyeni olarak çalışmaktadır.

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ